Learn to Speak Tibetan and Hindi

तिब्बती और हिन्दी बोलना सीखें

བོད་སྐད་དང་ཧིན་སྐད་སྦྱོང་དེབ།

Prof. P.N. Sharma
with
Lobsang Thonden and Sangye T. Naga

Learn to Speak Tibetan and Hindi

तिब्बती और हिन्दी बोलना सीखें

བོད་སྐད་དང་ཧིན་སྐད་སྦྱོང་དེབ།

Learn to Speak Tibetan and Hindi

तिब्बती और हिन्दी बोलना सीखें

བོད་སྐད་དང་ཧིན་སྐད་སྦྱོང་དེབ།

Prof. P.N. Sharma
with
Lobsang Thonden and Sangye T. Naga

LIBRARY OF TIBETAN WORKS AND ARCHIVES

Dedicated
To
The lasting memory of my friend
Late kelsang Bhakdo, Caretaker
Library of Tibetan Works & Archives,
Dharamshala

CONTENTS

PREFACE

It is now more than three and a half decades since our Tibetan friends arrived in India. Where as a vast majority of Tibetans have picked up a smattering of conversational skills in Hindi, very few Indians can express themselves even in broken Tibetan. It was felt, therefore, that a handy guidebook on everyday topics and oral communication would be a great help to both Hindi-speaking and Tibetan-speaking aspirants wishing to develop conversational skills in day-to-day dialogue without getting embroiled in the intricacies of grammar, etc. My esteemed friend Mr. Gyatsho Tshering, Director of LTWA, liked and approved the idea. The result is the present volume which has been devised, planned and completed with the collaboration of Mr. Lobsang Thonden and Mr. Sangye Naga. The skills of Miss Tenzin Sonam in computer-setting the multiscript manuscript also deserve appreciation.

If this book helps bring about closer interaction between Indians and Tibetans through the medium of conversational efficiency, that alone would be compensation enough for this endeavour.

Parmananda Sharma

PUBLISHER'S NOTE

Since we have been living in exile in our host country, India, the lives of Indians and Tibetans have converged on an everyday basis and in many respects we have come to rely on each other. While Tibetan children are invariably taught Hindi in school, there are many other Tibetans as well as Indians who suffer from not knowing each other's language well enough to communicate with ease.

Thus, we were delighted when our esteemed friend Professor (add his initials) Sharma suggested writing a Hindi-Tibetan primer, with the aim of overcoming this problem and fostering closer ties and mutual understanding between the races. We hope that this book, published here with the addition of an English translation for each word and phrase, will be seen as a useful language tool by many, and that it will be the first of more bilingual texts in Tibetan and the Indian languages to be published in the future.

Gyatsho Tshering
Director

March 1996

१. नमस्ते ན་མ་སི་ཏེ།

བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས། टाशी देलेग

Hello

२. तुम कैसे हो? ཏུམ་ ཀཻ་སེ་ ཧོ།

ཁྱེད་རང་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ख्ये रङ देपो यिनपे।

How are you?

३. आप कैसे हैं? ཨཱཔ་ ཀཻ་སེ་ ཧཻཾ།

ཁྱེད་རང་སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ख्ये रङ कुसुग देपो यिनपे।

How are you?

४. आप का नाम क्या हैं? ཨཱཔ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཀྱཱ་ ཧཻཾ།

ཁྱེད་རང་གི་མིང་གང་ཡིན། ख्ये रङ गी मीङ गङ यिन।

What is your name?

५. मेरा नाम टाशी दावा हैं।

མེ་རཱ་ ནཱམ་ ཊཱ་ཤཱི་ དཱ་ཝཱ་ ཧཻཾ།

ངའི་མིང་ལ་བཀྲ་ཤིས་ཟླ་བ་ཟེར་གྱི་ཡོད།

ङै मिङ ला टाशी दावा सेर ग्यी यों।

My name is Tashi Dawa.

६. और आप का नाम? ཨཽར་ ཨཱཔ་ ཀཱ་ ནཱམ།

ཁྱེད་རང་གི་མཚན་ལ། ख्ये रङ गी छेन ला।

And, your name?

७. मेरा नाम राकेश है।
མེ་ར྄་ ན྄མ་ ར྄་ཀེཤ་ ཧཻ།
ངའི་མིང་ལ་ར྄ཱ་ཀེཤ་ཟེར་གྱི་ཡོད།
ङे मिङ ला राकेश सेर ग्यी यो।

My name is Rakesh.

८. आप का नगर? ཨཱཔ་ ཀཱ་ ནགར།
ཁྱེད་རང་གི་བཞུགས་ཡུལ། ख्ये रङ गी शुग युल।

Your town?

९. मैं धर्मशाला में रहता हूँ। མཻ་ དྷརམ་ཤཱ་ལཱ་ མེ་ རཧཏཱ་ ཧཱུཾ།
ང་དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ङ धर्मशाला ला दो क्यी यो।

I stay in Dharamshala.

१०. आज कल धर्मशाला बहुत प्रसिद्ध हैं।
ཨཱཛ་ ཀལ་ དྷརམ་ཤཱ་ལཱ་ བཧུཏ་ པྲ་སིདྡྷ་ ཧཻཾ།
དེང་སང་དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་སྐད་གྲགས་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད།
देङ सङ धर्मशाला केड़ग शेड़ग यो रे।

Dharamshala is very famous these days.

११. क्यों? ཀྱོཾ།

ག་རེ་བྱས་ནས། ग रे जे ने।

Why?

१२. क्योंकि महा महिम दलाई लामा भी वहीं रहते हैं।

ཀྱོཾ་ཀི་ མཧཱ་ མཧིམ་ དལཱཨཱི་ ལཱམཱ་ བྷཱི་ ཝཧཱིཾ་ རཧཏེ་ ཧཻཾ།

གང་ཡིན་ཟེར་ན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་། དེ་གར་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད།

गङ यिन सेर ना ज्ञल वा रिन्पोछे यङ देगर शुग की यो रे।

Because His Holiness the Dalai Lama also lives there.

१३. अब यह एक तीर्थस्थान हैं।

ཨབ་ ཡཧ་ ཨེཀ་ ཏཱིརཐ་སྠཱན་ ཧཻཾ།

ད་འདི་གནས་ས་ཞིག་ཆགས་ཡོད་རེད།

द दि नेसा शिग छग यो रे।

It is now a place of pilgrimage.

१४. संसार भर से तीर्थयात्री यहाँ आते हैं।

སན་སཱར་ བྷར་ སེ་ ཏཱིརཐ་ཡཱཏྲཱི་ ཡཧཱཾ་ ཨཱཏེ་ ཧཻཾ།

འཛམ་གླིང་གང་ས་ནས་གནས་བསྐོར་བ་འདིར་ཡོང་གི་ཡོད་རེད།

जमलीङ गङ स ने नेकोरवा दिर योङ गी यो रे।

Pilgrims come from all over the world.

१५. धर्मशाला तिब्बत सरकार का मुख्यालय भी हैं।

དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ ཏིབྦཏ་ སར་ཀཱར་ ཀཱ་ མུཁྱཱ་ལཡ་ བྷཱི་ ཧཻཾ།

དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་འདི་བོད་གཞུང་གི་ལྟེ་གནས་ཀྱང་རེད།

धर्मशाला दि बो शुङ गी ते ने क्यङ रे।

Dharamshala is also the headquarters of the Tibetan government.

१६. हज़ारों तिब्बती धर्मशाला में रह रहे हैं।

ཧཛཱ་རོཾ་ ཏིབྦཏཱི་ དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱ་ མེཾ་ རཧ་ རཧེ་ ཧཻཾ།

དྷ་རམ་ཤཱ་ལཱར་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་ཁ་ཤས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

धर्मशालर बो मी तोङ ठग ख शे दो क्यी यो रे।

Thousands of Tibetans are living in Dharamsala.

१७. वे सब शरणार्थी हैं।

ཝེ་ སབ་ ཤ་རཎཱརྠཱི་ ཧཻཾ།

བོད་ཚོ་ཚང་མ་སྐྱབས་བཅོལ་བ་རེད།

खोङ छो छङमा क्यब चोल वा रे।

They are all refugees.

१८. तिब्बतियों की कई दुकानें हैं।

ཏིབྦཏིཡོཾ་ ཀཱི་ ཀཨཱི་ དུཀཱ་ནེཾ་ ཧཻཾ།

བོད་པའི་ཚོང་ཁང་མང་པོ་ཡོད་རེད།

बो पे छोङ खङ मङ पो यो रे।

There are many Tibetan shops.

१९. होटल भी बहुत हैं। ཧོཊལ་ བྷཱི་ བཧུཏ་ ཧཻཾ།

མགྲོན་ཁང་ཡང་མང་པོ་ཡོད་རེད། डोन खङ यङ मङ पो यो रे।

There are many hotels also.

२०. दुकानों में आशचर्यजनक चीज़े भरी हैं।

འདུ་ཀཱ་ནོཾ་ མེཾ་ ཨཤ་ཙར་ཡ་ཛ་ན་ཀ་ ཙཱི་ཛེ་ བྷ་རཱི་ ཧཻཾ།

ཚོང་ཁང་དེ་ཚོ་ཡ་མཚན་དངོས་རྫས་ཀྱིས་ཁེངས་བསྐྱད་ཡོད་རེད།

छोङ खङ दे छो यम छेन ङोज़े क्यी खेङ दे यो रे।

The shops are full of curious things.

२१. तिब्बती लोग अच्छे व्यापारी हैं।

ཏིབྦཏཱི་ ལོཾག་ ཨཙྪེ་ ཝྱཱ་པཱ་རཱི་ ཧཻཾ།

བོད་པ་དེ་ཚོ་ཚོང་ལས་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།

बोपा देछो छोङ ले यग पो यो रे।

Tibetans are good businessmen.

२२. वे बडे खुश-तबीयत लोग हैं।

ཝེ་ བཌེ་ ཁུཤ་-ཏབཱིཡཏ་ ལོཾག་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་མི་སྣང་བ་སྐྱིད་པོ་རེད།

खोङ छो मि नङवा क्यी पो रे।

They are happy-go-lucky people.

२३. वे विनोद-प्रिय हैं।

ཝེ་ ཝི་ནོད་-པྲི་ཡ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་གློག་བརྙན་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་རེད།

खोङ छो लोग-ञेण ला गा पो यो रे।

They love movies.

२४. वे वीरं हैं। ཝེ་ ཝཱིར་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་བློ་ཁོག་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། खोङ छो लोखोग छेनपो यो रे।

They are brave.

१. हम दो भाई हैं। ཧམ་ འདོ་ བྷཱཨཱི་ ཧཻཾ།

ང་གཉིས་བུ་སྤུན་ཡིན། ङ जी बुपुन यिन ।

We are two brothers.

२. हमारी एक बहिन है। ཧམཱརཱི་ ཨེཀ་ བཧིན་ ཧཻ།

ང་ཚོར་བུ་མོ་སྤུན་གཅིག་ཡོད། ङ छोर बुमो पुन चिग यो।

We have one sister.

३. हमारे माता पिता नौकरी करते हैं।

ཧམཱརེ་ མཱཏཱ་ པིཏཱ་ ནཽཀརཱི་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོའི་ཕ་མ་གཉིས་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཡིན།

ङ छोयी फ.म. जी शुङ गी ले जे यिन।

Our parents are in government service.

४. माँ अस्पताल में काम करती हैं।

མཱཾ་ ཨསཔཏཱལ་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏཱི་ ཧཻཾ།

ཨ་མ་ལགས་སྨན་ཁང་གཅིག་ལ་ཕྱག་ལས་གནང་གི་ཡོད།

आमा ला मेनखङ चिग ला छगले नङ गी यो।

The mother works in a hospital.

५. पिता क्लर्क है। པི་ཏཱ་ ཀལརྐ་ ཧཻ།

པ་ལགས་དྲུང་ཡིག་གཅིག་ཡིན། पा ला दुङ यिग चिग यिन।

The father is a clerk.

६. हम एक छोटे मकान में रहते हैं।

ཧམ་ ཨེཀ་ ཚོཊེ་ མཀཱན་ མེཾ་ རཧཏེ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོ་ཁང་པ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད།

ङ छो खङपा छुङ छुङ शिग ला दो क्यी यो।

We live in a small house.

७. मकान में तीन कमरे है।

མཀཱན་ མེཾ་ ཏཱིན་ ཀམརེ་ ཧཻ།

ཁང་པ་དེ་ལ་ཁང་མིག་གསུམ་ཡོད།

खङपा देला खङमिग सुम यो।

The house has three rooms.

८. एक रसोई है। ཨེཀ་ རསོཨཱི་ ཧཻ།

ཐབ་ཚང་གཅིག་ཡོད། थप छङ चिग यो।

There is a kitchen.

९. एक नहाने का कमरा है। ཨེཀ་ ནཧཱནེ་ ཀཱ་ ཀམརཱ་ ཧཻ།

ཆུ་ཁང་གཅིག་ཡོད། छु खङ चिग यो।

There is a bathroom.

१०. एक पानी का नल है। ཨེག་ པཱནཱི་ ཀཱ་ ནལ་ ཧཻ།

ཆུ་ཀ་ལ་གཅིག་ཡོད་རེད། छु कला चिग यो रे।

There is one water tap.

११. अब नल में पानी नही है। ཨབ་ ནལ་ མེ་ པཱནཱི་ ནཧཱི་ ཧཻ།

ད་ཀ་ལ་དེ་ལ་ཆུ་ཡོད་མ་རེད། द कला देला छु यो मा रे।

Now the tap is dry.

१२. हमारे पडोसी अच्छे हैं।

ཧམཱ་རེ་ པཌོསཱི་ ཨཙྪེ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོར་གྲོང་པ་ཡག་པོ་འདྲས་ཡོད།

ङ छोर डोङपा यगपो देडे यो।

We have good neighbours.

१३. एक अध्यापक है। ཨེག་ ཨདྷྱཱཔག་ ཧཻ།

གཅིག་དགེ་རྒན་རེད། चिग गेगेन रे।

One is a teacher.

१४. उसकी चार लडकियाँ हैं। ཨུས་ཀཱི་ ཙཱར་ ལཌཀིཡཱཾ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ལ་བུ་མོ་བཞི་ཡོད་རེད། खोङ ला बुमो शि यो रे।

He has four daughters.

१५. एक और पडोसी वकील है।

ཨེཀ་ ཨཽར་ པཌོསཱི་ ཝཀཱིལ་ ཧཻ།
གྲོང་པ་གཞན་དག་ཅིག་དེ་ཁྲིམས་རྩོད་པ་རེད།
डोङपा शेन्दग चिग दे ठीम चो पा रे।

Another neighbour is a lawyer.

१६. उसके तीन लडके हैं। ཨུསཀེ་ ཏཱིན་ ལཌཀེ་ ཧཻཾ།
ཁོང་ལ་བུ་གསུམ་ཡོད་རེད། खोङ ला बु सुम यो रे।

He has three sons.

१७. उसकी पत्नी डाक्टर हैं। ཨུསཀཱི་ པཏྣཱི་ ཌཱཀཊར་ ཧཻཾ།
ཁོང་གི་སྐུ་ཟླ་དེ་ཨེམ་ཆི་རེད། खोङ गी कुंदा दे एमछी रे।

His wife is a doctor.

१८. आओ घर चलें। ཨཱཨཽ་ གྷར་ ཙལེཾ།
ང་ནང་ལ་འགྲོ། द नङ ला डो।

Let’s go home.

१. वह मेरा बेटा है। ཝཧ་ མེ་རཱ་ བེ་ཊཱ་ ཧཻ།
ཁོང་ངའི་བུ་ཡིན། खोङ ङै बु यिन।

He is my son.

२. वह मेरी बेटी है। ཝཧ་ མེ་རཱི་ བེ་ཊཱི་ ཧཻ།
ཁོང་ངའི་བུ་མོ་ཡིན། खोङ ङै बुमो यिन।

She is my daughter.

३. बेटा दस वर्ष का है। བེ་ཊཱ་ ད་ས་ ཝརྵ་ ཀཱ་ ཧཻ།
བུ་དེ་ལོ་བཅུ་ཡིན། बु दे लो चु यिन।

The son is ten years old.

४. बेटी छः वर्ष की है। བེ་ཊཱི་ ཚཿ ཝརྵ་ ཀཱི་ ཧཻ།
བུ་མོ་དེ་ལོ་དྲུག་ཡིན། बुमो दे लो डुग यिन।

The daughter is six years old.

५. मेरी बेटी अस्वस्थ है। མེ་རཱི་ བེ་ཊཱི་ ཨ་སྭསྠ་ ཧཻ།
ངའི་བུ་མོ་ན་གི་འདུག ङै बुमो नगी दुग।

My daughter is ill.

६. उसे बुखार है। ཨུསེ་ བུ་ཁཱར་ ཧཻ།

ཁོང་ལ་ཚ་བ་འདུག   खोङ ला छ वा दुग।

She has fever.

७. वह दवाई खाती है। ཝཧ་ དཝཱཨཱི་ ཁཱཏཱི་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་སྨན་ཟ་གི་ཡོད། खोङ गी मेन सागी यो।

She takes medicine.

८. हमारे निकट में ही एक अच्छा अस्पताल है।

ཧམཱརེ་ ནིཀཊ་ མེཾ་ ཧཱི་ ཨེཀ་ ཨཙྪཱ་ ཨསཔཏཱལ་ ཧཻ།

ང་ཚོའི་ཉེ་འགྲམ་ལ་སྨན་ཁང་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད།

ङ छोयी ञेडम ला मेनखङ यग पो शिग यो।

We have a good hospital nearby.

९. इस का नाम देलेक-अस्पताल है।

ཨིས་ ཀཱ་ ནཱམ་ དེ་ལེག་-ཨསཔཏཱལ་ ཧཻ།

དེའི་མིང་ལ་བདེ་ལེགས་སྨན་ཁང་ཟེར་བ་རེད།

देयी मिङ ला देलेक मेन्खङ सेर वा रे।

It is called Delek Hospital.

१०. यहाँ बहुत अच्छे डाक्टर हैं।

ཡཧཱཾ་ བཧུཏ་ ཨཙྪེ་ ཌཱཀཊར་ ཧཻཾ།

དེ་ལ་ཨེམ་ཆི་ཡག་པོ་དེ་འདྲས་ཡོད་རེད།

दे ला एमछी यगपो दे डे यो रे।

It has very good doctors.

११. बहुत से तिब्बती डाक्टर भी है।

བཧུཏ་ སེ་ ཏིབྦཏཱི་ ཌཱཀ་ཊར་ བྷཱི་ ཧཻ།

བོད་པའི་ཨེམ་ཆི་ཡང་མང་པོ་ཡོད་རེད།

बोपे एमछी यङ मङपो यो रे।

There are many Tibetan doctors also.

१२. वे तिब्बती चिकित्सा पद्धति के हैं।

ཝེ་ ཏིབྦཏཱི་ ཅི་ཀིཏྶཱ་ པདྡྷ་ཏི་ ཀེ་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོས་བོད་སྨན་ལག་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

खोङ छो·बोमेन लगलेन जे क्यी यो रे।

They practise Tibetan medicine.

१३. यह पद्धति बहुत पुरानी है।

ཡཧ་ པདྡྷ་ཏི་ བཧུཏ་ པུརཱནཱི་ ཧཻ།

དེའི་འགྲོ་སྟངས་ནི་ཞེ་དྲག་རྙིང་པ་རེད།

देयी डो तङ नी शेड़ग जीङ पा रे।

This system is very ancient.

१४. यह भारतीय पद्धति जैसी है।

ཡཧ་ བྷཱརཏཱིཡ་ པདྡྷཏི་ ཛེ་སཱི་ ཧཻ།
དེ་ནི་རྒྱ་གར་གྱི་འགྲོ་སྟངས་དང་འདྲ་པོ་ཡོད་རེད།
देनी ज्ञगर ग्यी डो तङ दङ डापो यो रे।

It is like the Indian system.

१५. भारतीय पद्धति को आयुर्वेदिक कहते है।
བྷཱརཏཱིཡ་ པདྡྷཏི་ ཀོ་ ཨཱཡུརྦེདིཀ་ ཀཧཏེ་ ཧཻ།
རྒྱ་གར་གྱི་འགྲོ་སྟངས་དེ་ལ་ཨཱཡུརྦེདིཀ་ཟེར་བ་རེད།
ज्ञगर ग्यी ड़ोतङ देला आयुर्वेदिक सेर वा रे।

The Indian system is called Ayurvedic.

१६. दोनो जड़ी बूटियां प्रयोग करते हैं।
དོ་ནོ་ ཛཌཱི་ བཱུཊིཡཱཾ་ པ་ར་ཡོག་ ཀརཏེ་ ཧཻཾ།
གཉིས་ཀས་རྩི་སྨན་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ञी के ङोमेन बे चो जे क्यी यो।

Both use herbs.

१७. यह जड़ी बूटियां ऊंचे पहाड़ो पर मिलती है।
ཡཧ་ ཛཌཱི་ བཱུཊིཡཱ་ ཨཱུཾཙེ་ པཧཱཌོཾ་ པར་ མིལཏཱི་ ཧཻ།
རྩི་སྨན་དེ་ཚོ་རི་མཐོ་པོའི་སྟང་ནས་རག་གི་ཡོད་རེད།
ङो मेन देछो रि थो पोयी गङ ने रग गी यो रे।

These herbs are found on high mountains.

१८. क्या, हिमालय पर? ཀྱཱ་ ཧིམཱལཡ་ པར།

ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་རི་བརྒྱུད་ལ་རེད་པས། हीमालये री ज्ञुद ला रे पे।

On the Himalayas?

१९. हाँ हिमालय पर। ཧཱྃ། ཧིམཱལཡ་ པར།

ལགས་རེད། ཧི་མཱ་ལ་ཡའི་སྒང་ལ། ला रे। हिमालये गङ ला।

Yes, on the Himalayas.

२०. यह सबसे ऊँची पर्वतमाला है।

ཡཧ་ སབ་སེ་ ཨཱུྃཆཱི་ པརྦཏ་མཱ་ལཱ་ ཧཻ།

འདི་རི་བརྒྱུད་མཐོ་ཤོས་དེ་རེད།

दि रि ज्ञुद थो शो दे रे।

It is the highest mountain range.

१. श्रीमान ! क्या मैं अन्दर आ सकता हूँ?
ཤྲཱི་མཱན། ཀྱཱ་ མཻཾ་ ཨནྡར་ ཨཱ་ སཀ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།
སྐུ་ཞབས། ང་ཡར་བཅར་ཚོག་གི་རེད་པས།
कुशब। ङ यर चर छोग गी रे पे।

May I come in, sir?

२. हाँ।·आओ।
ཧཱཾ། ཨཱ་ཨོཾ།
ལགས་འོང་། ཡར་ཕེབས་རོགས་གནང་།
ल वोङ। यर फेब रोग नाङ।

Yes, come in.

३. कृपया बैठ जाएं। ཀྲི་པཡཱ་ བཻཋ་ ཛཱཨེཾ།
བཞུགས་གདན་འཇགས་དགོས། शुग देन जग गो।

Please, sit down.

४. धन्यवाद དྷནྱཝཱད།
ཐུགས་རྗེ་ཆེ། थुग जे छे।

Thank you.

५. मैं आप से कुछ बात करना चाहता हूँ।

མཻཾ་ ཨཱཔ་ སེ་ ཀུཚ་ བཱཏ་ ཀར་ནཱ་ ཙཱཧཏཱ་ ཧཱུཾ།
ང་ཁྱེད་རང་ལ་བཀའ་མོལ་ཅིག་ཞུ་དགོས་ཡོད།
ङ ख्ये रङ ला कामोल चिग शु गो यो।

I want to speak to you something.

६. तुम्हें क्या चाहिए? ཏུམྷེཾ་ ཀྱཱ་ ཙཱཧིཨེ།
ག་རེ་གསུང་དགོས་ཡོད། ग रे सुङ गो यो।

What do you want?

७. श्रीमान। मैं एक निर्धन लड़का हूँ।
ཤྲཱིམཱན། མཻཾ་ ཨེཀ་ ནིརྡྷན་ ལཌཀཱ་ ཧཱུཾ།
སྐུ་ཞབས། ང་ཕྲུ་གུ་སྐྱོ་པོ་ཞིག་ཡིན།
कुशब। ङ पुगु क्यो पो शिग यिन।

Sir, I am a poor boy.

८. मेरे माँ बाप नहीं हैं। མེ་རེ་ མཱཾ་ བཱཔ་ ནཧཱིཾ་ ཧཻཾ།
ངའི་ཕ་མ་གཉིས་གྲོངས་སོང་། ङै फमा ञी डोङ सोङ।

My parents are dead.

९. मैं अकेला हूँ। མཻཾ་ ཨཀེལཱ་ ཧཱུཾ།
ང་གཅིག་པུ་ཡིན། ङ चिग पु यिन।

I am alone.

१०. न मेरा भाई न मेरी बहिन है।

ན་ མེརཱ་ བྷཱཨཱི་ ན་ མེརཱི་ བཧིན་ ཧཻ།

ང་ལ་སྤུན་མཆེད་བུ་དང་བུ་མོ་མེད།

ङ ला पुनछे बु दङ बुमो मे।

I have no brother, no sister.

११. मेरे पास पैसा नहीं है। མེརེ་ པཱས་ པཻ་སཱ་ ནཧཱིཾ་ ཧཻ།

ང་ལ་དངུལ་མེད། ङ ला ङूल मे।

I have no money.

१२. मुझे नोकरी चाहिए। མུ་ཛྷེ་ ནོཀརཱི་ ཙཱཧིཨེ།

ང་ལ་ལས་ཀ་ཞིག་དགོས། ङ ला लेका शिग गो।

I want a job.

१३. मैं दसवीं पास हूँ। མཻཾ་ ད་སི་ཝཱིཾ་ པཱས་ ཧཱུཾ།

ངས་འཛིན་གྲྭ་བཅུ་པ་བཅད་པ་ཡིན། ङे जिनड़ा चुपा चेपा यिन।

I have passed class X.

१४. मैं टाइप करना जानता हूँ।

མཻཾ་ ཊཱཨིཔ་ ཀར་ནཱ་ ཛཱནཏཱ་ ཧཱུཾ།

ངས་མཛུབ་གནོན་ལྕགས་དཔར་རྒྱབ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།

ङे जुपनोन चगपर ज्ञप शेकी यो।

I know typing.

१५. कृपया दया कीजिए।

ཀི་རི་པཱ་ཡཱ་ ད་ཡཱ་ ཀཱི་ཛི་ཨེ།

ཐུགས་རྗེས་གཟིགས། ངར་དགོངས་བཞེས་གནང་རོགས་གནང་།

थुगजे सीग। ङर गोङ शे नङ रोग नङ।

Please take pity on me.

१६. मैं आभारी हूँ गा। མཻཾ་ ཨཱ་བྷཱ་རཱི་ ཧཱུཾ་ གཱ །

ངས་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་ཞུ་གི་ཡིན། ङे कडिन जेड़ेन शु गी यिन।

I shall be grateful.

१७. अच्छा। कल आओ। ཨཙྪཱ། ཀལ་ ཨཱཨོ།

ཡོང་ང་། སང་ཉིན་ཤོག योङ ङ। सङ जीन शोग।

Okay, come tomorrow.

१. सूर्य पूर्व में चढ़ता है। སུར་ཡ་ པུར་ཝ་ མེཾ་ ཙཌྷཏཱ་ ཧཻ།
ཉི་མ་ཤར་ནས་ཤར་བ་རེད། जीमा शर ने शरवा रे।

The sun rises in the east.

२. यह पश्चिम मे छुपता है। ཡཧ་ པཤྩིམ་ མེཾ་ ཚུཔ་ཏཱ་ ཧཻ།
དེ་ནུབ་ལ་ནུབ་འགྲོ་བ་རེད། दे नुब ला नुब डोवा रे।

It sets in the west.

३. यह पृथ्वी से बहुत दूर है।
ཡཧ་ པེ་རི་ཐྭི་ཤྭི་ སེ་ བཧུཏ་ དུར་ ཧཻ།
དེ་འཛམ་གླིང་ནས་ཐག་རིང་པོ་ཞེ་དྲག་རེད།
दे जमलिङ ने थग रीङ पो शेड़ग रे।

It is very far from the earth.

४. धरती गोल है। ཌྷརཏཱི་ གོལ་ ཧཻ།
འཛམ་གླིང་འདི་རིལ་རིལ་རེད། ज़म लिङ दि रिल रिल रे।

The earth is round.

५. आज बहुत गर्मी है। ཨཱཛ་ བཧུཏ་ གར་མཱི་ ཧཻ།
དེ་རིང་ཚ་བ་ཞེ་དྲག་འདུག दे रिङ छवा शेड़ग दुग।

It is very hot today.

६. हवा बन्द है। ཧཝཱ་ བནྡ་ ཧཻ།

རླུང་རྒྱག་གི་མི་འདུག लुङ झग गी मि दुग।

There is no breeze.

७. मुझे पसीना आ रहा है। མུ་ཛྷེ་ པསཱིནཱ་ ཨཱ་ རཧཱ་ ཧཻ།

ང་རྔུལ་ནག་རྒྱག་གི་འདུག ङ ङुल नग झग गी दुग।

I am perspiring.

८. चन्द्रमा रात को उदय होता है।

ཙན་དར་མ་ རཱཏ་ ཀོ་ ཨུདཡ་ ཧོཏཱ་ ཧཻ།

ཟླ་བ་དགོང་མོ་ཤར་བ་རེད། दवा गोङ मो शर व रे।

The moon rises at night.

९. इस की लौ नर्म है। ཨིས་ ཀཱི་ ལཽ་ ན་རམ་ ཧཻ།

དེའི་འོད་མདངས་འཇམ་པོ་ཡོད་རེད། देयी वो दङ जमपो यो रे।

Its light is soft.

१०. यह ठंडक देती है। ཡཧ་ ཋཎ་ཌཀ་ དེཏཱི་ ཧཻ།

དེས་བསིལ་པོ་བཟོ་གི་རེད། दे सिल पो सो गी रे।

It gives coolness.

११. मुझे चाँदनी रात अच्छी लगती है।

མུ་ཛྷེ་ ཙཱྃདནཱི་ རཱཏ་ ཨཙྪཱི་ ལགཏཱི་ ཧཻ།

ང་ཟླ་བ་ཡོད་པའི་མཚན་མོ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།

ङ दावा योपे छेनमो ला गापो यो।

I like a moonlit night.

१२. आकाश पर तारे है। ཨཱཀཱཤ་ པར་ ཏཱ་རེ་ ཧཻ།

གནམ་ལ་སྐར་མ་ཡོད་རེད། नम ला करमा यो रे।

There are stars in the sky.

१३. वे।·अनगिनत हैं। ཝེ། ཨན་གི་ནཏ་ ཧཻཾ།

དེ་ཚོ་གྲངས་མེད་རེད། देछो ड़ङमे रे।

They are countless.

१४. सितारे टिमटिमाते हैं।

སི་ཏཱ་རེ་ ཊིམ་ཊི་མཱ་ཏེ་ ཧཻཾ།

སྐར་མ་དེ་ཚོས་འོད་ཚེམ་ཚེམ་བྱེད་ཀྱི་འདུག

करमा दे छो वो छेम छेम जे क्यी दुग।

The stars twinkle.

१५. मेरे पिता का नाम तारा चन्द है।

མེ་རེ་ པི་ཏཱ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཏཱ་རཱ་ ཙནྡ་ ཧཻ།

ངའི་པ་ལགས་ཀྱི་མཚན་ལ་ཏཱ་རཱ་ཙནྡ་ཞུ་གི་ཡོད།

ङै पाला क्यी छेन ला तारा चन्द शु गी यो।

My father's name is Tara Chand.

१६. वह बहुत बूढे है। ཝཧ་ བཧུཏ་ བུཌྷེ་ ཧཻ།

ཁོང་ཞེ་དྲག་བགྲེས་པོ་རེད། खोङ शेड़ग डे पो रे।

He is very old.

१७. वे बडे धार्मिक है। ཝེ་ བཌེ་ དྷཱར་མིཀ་ ཧཻ།

ཁོང་ཆོས་སེམས་ཆེན་པོ་རེད། खोङ छो सेम छेन पो रे।

He is very religious.

१८. वे मन्दिर में पूजा करते हैं।

ཝེ་ མནྡིར་ མེཾ་ པཱུ་ཛཱ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ཁོང་གིས་ལྷ་ཁང་ལ་མཆོད་འབུལ་བྱེད་ཀྱི་འདུག

खोङ गी ल-खङ ला छो बुल जे क्यी दुग।

He worships in the temple.

१९. हमारे घर में पूजा का कमरा है।

ཧམཱརེ་ གྷར་ མེཾ་ པཱུཛཱ་ ཀཱ་ ཀམརཱ་ ཧཻ།

ང་ཚོའི་ནང་ལ་མཆོད་ཁང་ཞིག་ཡོད།

ङ छोयी नङ ला छोखङ शिग यो।

We have a prayer room at home.

१: क्या तुम्हें गिनती आती है?
ཀྱཱ་ ཏུམྷེཾ་ གིནཏཱི་ ཨཱཏཱི་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་རྩིས་རྒྱབ་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་པས།
ख्ये रङ चि ज्ञब थुपक्यी यो पे।

Can you count?

२. यह रूपये गिनो। ཡཧ་ རཱུཔཡེ་ གིནོ།
སྒོར་མོ་འདི་ཚོ་བརྩིས་དང་། गोरमो दि छो चि दङ।

Count these rupees.

३.	एक	ཨེཀ་	གཅིག་	चिग	One
	दो	དོ་	གཉིས་	ञी	two
	तीन	ཏཱིན་	གསུམ་	सुम	three
	चार	ཙཱར་	བཞི་	शि	four
	पाँच	པཱཾཙ་	ལྔ་	ङ	five
	छः	ཚཿ	དྲུག་	ड्रुक	six
	सात	སཱཏ་	བདུན་	दुन	seven
	आठ	ཨཱཋ་	བརྒྱད་	ज्ञे	eight
	नौ	ནཽ་	དགུ་	गु	nine
	दस।	དས།	བཅུ།	चु।	ten

४. एक सप्ताह में कितने दिन होते है?
ཨེཀ་ སཔ་ཏཧ་ མེཾ་ ཀིཏནེ་ འདིན་ ཧོཏེ་ ཧཻ།
བདུན་ཕྲག་གཅིག་ལ་ཉི་མ་ག་ཚོད་ཡོད་རེད།
दुन ठग चिगला ञीमा गछो यो रे।
How many days are there in a week?

५. एक सप्ताह में सात दिन होते है।
ཨེཀ་ སཔ་ཏཧ་ མེཾ་ སཱཏ་ འདིན་ ཧོ་ཏེ་ ཧཻཾ།
བདུན་ཕྲག་གཅིག་ལ་ཉི་མ་བདུན་ཡོད་རེད།
दुन ठग चिग ला ञीमा दुन यो रे।
There are seven days in a week.

६. दिनों के नाम लो। འདི་ནོཾ་ ཀེ་ ནཱམ་ ལོ།
གཟའ་དེ་ཚོའི་མིང་སློས་ཤིག   सा दे छोयी मिङ मो शिग।
Name the days.

७. रविवार	རཝིཝཱར།	ཉི་མ།	ञीमा	Sunday
सोमवार	སོམཝཱར།	ཟླ་བ།	दावा	Monday
मंगलवार	མངྒལཝཱར།	མིག་དམར།	मिगमर	Tuesday
बुद्धवार	བུདྡྷཝཱར།	ལྷག་པ།	ल्हगपा	Wednesday
वीरवार	ཝཱིརཝཱར།	ཕུར་བུ།	फुरबु	Thursday
शुक्रवार	ཤུ་ཀར་ཝཱར།	པ་སངས།	पासाङ	Friday

शनिवार ཤནིཝཱར།   སྤེན་པ།   पेनपा   Saturday

८. रविवार को छुट्टी होती है। རཝིཝཱར་ ཀོ་ ཚུཊྚཱི་ ཧོཏཱི་ ཧཻ།

གཟའ་ཉི་མ་གུང་སེང་རེད། सा जीमा गुङ सेङ रे।

Sunday is a holiday.

९. उस दिन दफतर बन्द है।

ཨུས་ དིན་ དཕ་ཏར་ བནྡ་ ཧཻ།

དེའི་ཉིན་སྣང་ལས་ཁུངས་ཚོ་སྒོ་རྒྱག་གི་རེད།

दे जीनगङ लेखुङ छो गो ज्ञग गी रे।

Offices remains closed on that day.

१०. हम छः दिन काम करते हैं।

ཧམ་ ཚཿ དིན་ ཀཱམ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོ་ཉི་མ་དྲུག་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ङ छो जीमा ड्रुग ले का जे क्यी यो।

We work for six days.

११. रविवार को हम आराम करते हैं।

རཝིཝཱར་ ཀོ་ ཧམ་ ཨཱརཱམ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོ་གཟའ་ཉི་མ་ལ་ངལ་གསོ་རྒྱག་གི་ཡོད།

ङ छो सा जीमा ला ङल सो ज्ञग गी यो।

We rest on Sunday.

१२. रविवार को पाठशालाऐं भी बन्द होती हैं।

རབྷིབྷཱར་ ཀོ་ པཱཋཤཱལཱཨེ་ བྷཱི་ བནྡ་ ཧོཏཱི་ ཧཻཾ།

སློབ་གྲྭ་ཁག་གཟའ་ཉི་མ་ལ་སྒོ་རྒྱག་གི་རེད།

लोबडा खग सा ञीमा ला गो ज्ञगगी रे।

Schools are closed on Sunday.

१३. आजकल कौनसा महीना है? ཨཱཛ་ཀལ་ ཀཽན་སཱ་ མཧཱིནཱ་ ཧཻ།

དེང་སང་ཟླ་བ་ག་རེ་རེད། देङ सङ दावा गरे रे।

What month is it these days?

१४. आजकल जुलाई है। ཨཱཛ་ཀལ་ ཛུལཱཨཱི་ ཧཻ།

དེང་སང་ཕྱི་ཟླ་བདུན་པ་རེད། देङ सङ छि दा दुनपा रे।

It is July these days.

१५. यह अंग्रेजी नाम है। ཡཧ་ ཨང་རེ་ཛཱི་ ནཱམ་ ཧཻ།

འདི་དབྱིན་ཇིའི་མིང་རེད། दि इनजी मिङ रे।

It is an English name.

१६. तिब्बती महीनों के नाम भिन्न होते है।

ཏིབྦཏཱི་ མཧཱིནོཾ་ ཀེ་ ནཱམ་ བྷིནྣ་ ཧོཏེ་ ཧཻ།

བོད་ཟླའི་མིང་དེ་ཚོ་ཁག་ཁག་རེད།

बो दै मिङ दे छो खग खग रे।

Tibetan names of months are different.

१७. तिब्बत का अपना अलग कैलेन्डर है।

ཏིབྦཏ་ ཀཱ་ ཨཔནཱ་ ཨལག་ ཀཻལེན྄ཌར་ ཧཻ།

བོད་ལ་བོད་པ་རང་གི་ལོ་ཐོ་ཡོད་རེད།

बोला बोपा रङगी लो थो यो रे।

Tibet has its own calendar.

१. मुझे भूख लगी है। མུ་ཛྷེ་ བྷཱུ་ཁ་ ལ་གཱི་ ཧཻ།
ང་གྲོད་ཁོག་ལྟོག་གི་འདུག ङ डोखोग तोग गी दुग।

I am feeling hungry.

२. मुझे प्यास लगी। མུ་ཛྷེ་ པེ་ཡ་སི་ ལ་གེ།
ང་ཁ་སྐོམ་གྱི་འདུག ङ ख कोम ग्यी दुग।

I am feeling thirsty.

३. आओ कैंटीन में चलें। ཨཱ་ཨོ་ ཀཻན་ཊཱིན་ མེཾ་ ཙ་ལེཾ།
ང་ཚོ་ཇ་ཁང་ལ་འགྲོ་དོ། ङ छो जखङ ल डो दो।

Let's go to the canteen.

४. वहाँ खाने पीने की चीजें मिलती है।
ཝ་ཧཱཾ་ ཁཱ་ནེ་ པཱི་ནེ་ ཀཱི་ ཅཱི་ཛེཾ་ མི་ལ་ཏཱི་ ཧཻཾ།
ཕ་གིར་ཟ་ཡག་ཐུང་ཡག་ཡོད་རེད།
फगिर सये थुङ्ये यो रे।

Eatables and drinks are available there.

५. दोस्त। पानी के दो गिलास लाऔ।
དོསྟ། པཱ་ནཱི་ ཀེ་ དོ་ གི་ལཱས་ ལཱ་ཨཽཾ།
གྲོགས་པོ། ཆུ་དཀར་ཡོལ་དོ་གནང་དང་།

ड्रोगपो। छु करयोल दो नङ दङ।

.Friend, bring two glasses of water.

६. कुछ खाने को लाओ। ཀུཚ་ ཁཱནེ་ ཀོ་ ལཱཨོ།
ཟ་ཡ་གཅིག་བསྣམས་ཕེབས་དང་། साये चिग नम फेब दङ।

Bring some eatables.

७. हाँ मोमो और छोछो लाओ।
ཧཱཾ་ མོ་མོ་ ཨཽར་ ཚོ་ཚོ་ ལཱཨོ།
མོག་མོག་དང་ཐུག་པ་རྔོས་པ་བསྣམས་ཕེབས་ཤོག
मोमो दङ थुगपा ङोपा नम फेब शोग।

Yes, bring momo and cho cho.

८. हमे दो कप चाए दो। ཧམེ་ དོ་ ཀཔ་ ཙཱཨེ་ དོ།
ཇ་དོ་གནང་དང་། ज दो नङ दङ।

Give us two cups of tea.

९. चीनी कम डालना।
ཙཱིནཱི་ ཀམ་ ཌཱལ་ནཱ།
བྱེ་མ་ཀ་ར་ཉུང་ཉུང་བཀྱོན་རོགས་གནང་།
जेमा करा ञुङ ञुङ क्योन रोग नङ।

But very little sugar.

१०. ठीक है, साहब। ཋཱིཀ་ ཧཻ་ སཱཧབ།

ལགས་སོ་སྐུ་ཞབས། ल सो कुशब।

Right sir.

११. यह अच्छी कैन्टीन है। ཡཧ་ ཨཙྪཱི་ ཀཻནྟཱིན་ ཧཻ།

ཇ་ཁང་འདི་ཡག་པོ་འདུག जखङ दि यगपो दुग।

It is a good canteen.

१२. परन्तु धूआँ बहुत है। པརནྟུ་ དྷཱུཨཱྃ་ བཧུཏ་ ཧཻ།

ཡིན་ན་ཡང་དུ་བ་ཁེངས་བསྡད་ཤག यिन न यङ दुवा खेङ दे शग।

But it is full of smoke.

१३. इन के पास गैस नहीं है। ཨིན་ ཀེ་ པཱས་ གཻས་ ནཧཱིཾ་ ཧཻ།

ཁོང་ཚོར་རྫས་ཐབ་མི་འདུག खोङ छोर ज़े थब मिदुग।

They have no gas.

१४. मिट्टी तेल का स्टोव धूआँ देता है।

མིཊྚཱི་ ཏེལ་ ཀཱ་ སི་ཊོབ་ དྷཱུཨཱྃ་ དེ་ཏཱ་ ཧཻ།

ས་སྣུམ་ཐབ་ཀྱིས་དུ་བ་རྒྱག་གི་རེད།

सनुम थब क्यी दुवा ज्ञग गी रे।

The kerosene stove gives smoke.

१५. यह स्वास्थ्य के लिये ठीक नहीं है।

ཡཧ་ སུ་ཕྱས་ཐཡ་ ཀེ་ ལི་ཡེ་ ཋཱིཀ་ ནཧཱིཾ་ ཧཻ།

དེ་འཕྲོས་བསྟེན་ལ་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད།

दे ठो तेन ला यग पो यो मा रे।

It is not good for health.

१६. हम प्रबन्धक से बात करेंगे।

ཧམ་ པ་ར་བན་དྷཀ་ སེ་ བཱཏ་ ཀརེཾ་གེ།

ང་ཚོས་འགོ་བྱེད་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད་ཀྱི་ཡིན།

ङ छो गोजे ला केछा शो क्यी यिन।

We will speak to the manager.

१. यह किस की दुकान है? ཡཧ་ ཀིས་ ཀཱི་ དུཀཱན་ ཧཻ།
ཚོང་ཁང་འདི་སུའི་རེད། छोङ खङ दि सुयी रे।

Whose shop is this?

२. यह श्री नोरबु की दुकान है।
ཡཧ་ ཤྲཱི་ ནོར་བུ་ ཀཱི་ དུཀཱན་ ཧཻ།
འདི་ནོར་བུ་ལགས་ཀྱི་ཚོང་ཁང་རེད།
दि नोरबु लग क्यी छोङ खङ रे।

This is Mr Norbu's shop.

३. नोरबु अच्छा आदमी है। ནོར་བུ་ ཨཙྪཱ་ ཨཱདམཱི་ ཧཻ།
ནོར་བུ་ལགས་མི་ཡག་པོ་ཞིག་རེད། नोरबु ला मि यगपो शिग रे।

Norbu is a good man.

४. उस की एक स्त्री है। ཨུས་ ཀཱི་ ཨེཀ་ ཨེ་སི་ཏྲེ་རི་ ཧཻ།
ཁོང་ལ་སྐུ་ཟླ་ཡོད་པ་རེད། खोङ ला कुंदा यो पा रे।

He has a wife.

५. वह दुकान में उसकी सहायता करती है।
ཝཧ་ འདུཀཱན་ མེཾ་ ཨུས་ཀཱི་ སཧཱཡཏཱ་ ཀརཏཱི་ ཧཻ།
ཚོང་ཁང་ལ་སྐུ་ཟླས་ཁོང་ལ་རོགས་པ་གནང་བ་རེད།

छोङ खङ ला कुंदे खोङ ला रोगपा नङ वा रे।

She helps him at the shop.

६. उसकी बड़ी बेटी भी उसकी सहायता करती है।

ཨུས་ཀཱི་ བཌཱི་ བེཊཱི་ བྷཱི་ ཨུས་ཀཱི་ སཧཱཡཏཱ་ ཀར་ཏཱི་ ཧཻ།

ཁོང་གི་བུ་མོ་ཆེན་པས་ཀྱང་ཁོང་ལ་རོགས་པ་ཞུ་གི་ཡོད་རེད།

खोङ गी बुमो गेन्पे क्यङ खोङ ला रोग पा शु गी योरे।

His elder daughter also helps him.

७. दुकान में बहुत सामान है।

འདུ་ཀཱན་ མེཾ་ བཧུཏ་ སཱམཱན་ ཧཻ།

ཚོང་ཁང་ལ་ཅ་ལག་མང་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག

छोङ खङ ला चलग मङ्पो शेड़ग दुग।

It is a well-stocked shop.

८. उसके पास क्या क्या है?

ཨུས་ཀེ་ པཱས་ ཀྱཱ་ ཀྱཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གི་ཅ་ལ་ག་རེ་ག་རེ་ཡོད་རེད།

खोङ गी चाला गरे गरे यो रे।

What has he got?

९. उस के पास कम्बल, पूरी बाजू का स्वेटर, जैकट आदि है।

ཨུས་ ཀེ་ པཱས་ ཀམྦལ། པུ་རཱི་ བཱཛཱུ་ ཀཱ་ སུ་ཝེ་ཊར་ ཇཻ་ཀཊ་ ཨཱ་དི་ ཧཻ

ཁོང་ལ་ཀམ་པ་ལི་དང་བླ་ལེན་སྟོད་ཐུང་ཅི་དག་འདུག

खोङला कमपाली दङ बलेन तोथुङ चि दग दुग।

He has blankets, pullovers, jackets etc.

१०. सुन्दर थैले भी है।

སུནྡར་ ཐཻལེ་ བྷཱི་ ཧཻ།

ཁུག་མ་སྙིང་རྗེ་པོ་དེ་འདྲ་ཡང་ཡོད་རེད།

खुगमा ञीङ जेपो दे ड़ यङ यो रे।

He has beautiful bags also.

११. मैं एक थैला खरीदूँगा। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཐཻ་ལཱ་ ཁ་རཱི་དཱུང་གཱ

ང་ཁུག་མ་གཅིག་ཉོ་གི་ཡིན། ङ खुग मा चिग ञो गी यिन।

I will buy a bag.

१२. कभी कभी नोरबु लुधियाना जाता है।

ཀབྷཱི་ ཀབྷཱི་ ནོར་བུ་ ལུདྷིཡཱནཱ་ ཛཱཏཱ་ ཧཻ།

མཚམས་མཚམས་ལ་ནོར་བུ་ལུདྷི་ཡཱནཱ་ལ་འགྲོ་བ་རེད།

छम छम ला नोरबु लुधियाना ला डोवा रे।

Sometimes Norbu goes to Ludhiana.

१३. यह होज़री के सामान की सबसे वड़ी मंडी है।

ཡཧ་ ཧོཛརཱི་ ཀེ་ སཱམཱན་ ཀཱི་ སབ་སེ་ བཌཱི་ མཎྜཱི་ ཧཻ།

དེ་བླ་ལེན་གྱི་ཁྲོམ་ཆེ་ཤོས་དེ་རེད།

दे बलेन ग्यी ठोम छेशो दे रे।

It has the biggest hosiery market.

१४. उस की दुकान बाज़ार के मध्य में है।

ཨུས་ ཀཱི་ འདུ་ཀཱན་ བཱཛཱར་ ཀེ་ མདྷྱ་ མེཾ་ ཧཻ།

ཁོང་གི་ཚོང་ཁང་ཁྲོམ་གཞུང་གི་དཀྱིལ་དེར་ཡོད་རེད།

खोङ गी छोङ खङ ठोम शुङ गी क्यील देर यो रे।

His shop is in the centre of the bazaar.

१५. वह बहुत लोकप्रिय आदमी है।

ཝཧ་ བཧུཏ་ ལོཀ་པྲི་ཡ་ ཨཱདམཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ཚང་མས་དགའ་པོ་བྱེད་སའི་མི་གཅིག་རེད།

खोङ छङ मे गपो जेसे मि चिग रे।

He is a very popular man.

१. तुम्हारा मकान कहाँ है? ཏུམྷཱརཱ་ མ་ཀཱན་ ཀཧཱཾ་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་གི་ཁང་པ་ག་པར་ཡོད། ख्ये रङ गी खङपा गपर यो।

Where is your house?

२. उस पहाड़ी पर है। ཨུས་ པཧཱཌཱི་ པར་ ཧཻ།
དེ་རི་ཕ་གིའི་སྒང་ལ་ཡོད་རེད། दे रि फगी गङ ला यो रे।

It is on that hill.

३. वह यहाँ से बहुत दूर है।
ཝཧ་ ཡཧཱཾ་ སེ་ བཧུཏ་ དཱུར་ ཧཻ།
དེ་ནི་འདི་ནས་ཐག་རིང་པོ་ཞེ་དྲག་རེད།
देनी दि ने थग रीङ पो शेड़ग रे।

It is very far from here.

४. हरी का मकान घाटी में है।
ཧརཱི་ ཀཱ་ མཀཱན་ གྷཱཊཱི་ མེཾ་ ཧཻ།
ཧ་རིའི་ཁང་པ་ལུང་གཤོང་འདིའི་ནང་ལ་ཡོད་རེད།
हरी यी खङपा लुङ शोङ दियी नङ ला यो रे।

Hari's house is in the valley.

५. यह बहुत निकट है। ཡཧ་ བཧུཏ་ ནིཀཊ་ ཧཻ།

དེ་ཐག་ཉེ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད། दे थग ञेपो शेड़ग रे।

It is very near.

६. उस मकान में उसके माता पिता रहते है।
ཨུས་ མཀཱན་ མེཾ་ ཨུས་ཀེ་ མཱ་ཏཱ་ པི་ཏཱ་ རཧཏེ་ ཧཻ།
ཁོང་གི་ཕ་མ་ཁང་པ་དེའི་ནང་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།
खोङ गी फमा खङपा देयी नङ ला दो क्यी यो रे।

His parents live in that house.

७. मैं गोन्पा में रहता हूँ। མཻཾ་ དགོན་པ་ མེཾ་ རཧཏཱ་ ཧཱུཾ།
ང་དགོན་པར་སྡོད་ཀྱི་ཡོད། ङ गोन्पर दो क्यी यो।

I stay in the monastery.

८. मैं वहाँ पढ़ता हुँ। མཻཾ་ ཝཧཱཾ་ པཌྷཏཱ་ ཧུཾ།
ང་ཕ་གིར་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ङ फगिर लोब्जोङ जे क्यी यो।

I study there.

९. वहाँ बहुत से लामा है। ཝཧཱཾ་ བཧུཏ་ སེ་ ལཱ་མཱ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་གྲྭ་པ་མང་པོ་ཡོད་རེད། फगिर डपा मङपो यो रे।

There are many lamas there.

१०. वे चीवर पहनते हैं। ཝེ་ ཙཱིཝར་ པཧནཏེ་ ཧཻཾ།
ཁོང་ཚོས་གྲྭ་ཆས་གྱོན་པ་རེད། खोङ छो डछे ग्योन पा रे।

They wear ochre robes

११. वे बहुत विद्वान है। ཝེ་ བཧུཏ་ ཝིདྭཱན་ ཧཻ།

ཁོང་ཚོ་ཡོན་ཏན་ཆེན་པོ་རེད། खोङ छो योनतेन छेन्पो रे।

They are very learned.

१२. वे पूजा के समय मन्त्र बोलते है।

ཝེ་ པཱུཛཱ་ ཀེ་ ས་མཡ་ མན་ཏྲ་ བོལ་ཏེ་ ཧཻ།

ཁོང་ཚོས་ཞབས་བརྟན་ལ་གཟུངས་སྔགས་འདོན་པ་རེད།

खोङ छोयी शब्तेन ला सुङ ङग दोनपा रे।

They recite mantras at pooja.

१३. मैं केवल एक मन्त्र ही बोलता हूँ।

མཻ་ ཀེ་བལ་ ཨེཀ་ མན་ཏྲ་ ཧཱི་ བོལ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

ངས་གཟུངས་སྔགས་གཅིག་རང་འདོན་གྱི་ཡོད།

ङे सुङ ङग चिग रङ दोन ग्यी यो।

I recite only one mantra.

१४. वह कोनसा मन्त्र है? ཝཧ་ ཀོནསཱ་ མན་ཏྲ་ ཧཻ།

གཟུངས་སྔགས་དེ་ག་གི་རེད། सुङ ङग दे ग गी रे।

Which is that mantra?

१५. अवलोकितेश्वर का मन्त्र।

ཨཝ་ལོ་ཀི་ཏེ་ཤྭར་ ཀཱ་ མན་ཏྲ།

སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་གཟུངས་སྔགས་རེད།

चेनरे सीग क्यी सुङ ङग रे।

Avalokiteshvara's mantra

१६. ओं मणि पद्मे हूँ। ༀ་ མ་ཎི་ པདྨེ་ ཧཱུྃ།

ༀ་མ་ཎི་པདྨེ་ཧཱུྃ། ओं म णि पद्मे हूँ।

Om Mani Padme Hum

१. पासंङ कहाँ है? པ་སངས་ ཀྷཱྃ་ ཧཻ།
པ་སངས་ག་པར་འདུག पासङ ग पर दुग।
Where is Passang?

२. वह डाकखाने में गया है। ཝཧ་ ཌཱ་ཀ་ཁཱ་ནེ་ མེ་ གཡཱ་ ཧཻ།
ཁོང་སྦྲག་ཁང་ལ་ཕྱིན་སོང་། खोङ डाग खङ ला छिन सोङ।
He has gone to the post office.

३. वह वहाँ क्यो गया है?
ཝཧ་ ཝཧཱྃ་ ཀྱོྃ་ གཡཱ་ ཧཻ།
ཁོང་ཕ་གིར་ག་རེ་བྱས་ནས་ཕྱིན་སོང་།
खोङ फगिर गरे जेने छिन सोङ।
Why has he gone there?

४. उसे वहाँ कुछ काम था।
ཨུ་སེ་ ཝཧཱྃ་ ཀུཚ་ ཀཱམ་ ཐཱ།
ཁོང་ལ་ཕ་གིར་ལས་ཀ་ཏོག་ཙམ་འདུག
खोङ ला फगिर लेका तोक चम दुग।
He had some work there.

५. उसे चिट्ठियाँ डालनी थी। ཨུ་སེ་ ཙིཊྛིཡཱྃ་ ཌཱ་ལ་ནཱི་ ཐཱི།

ཁོང་ཡི་གེ་སླུག་དགོས་འདུག खोङ यिगे लुग गो दुग।

He had to post letters.

६. मैं भी डाकखाने जा रहा हूँ। མཻཾ་ བྷཱི་ ཌཱཀ་ཁཱ་ནེ་ ཛཱ་ རཧཱ་ ཧཱུཾ།
ང་ཡང་སྦྲག་ཁང་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ यङ ड़ग खङ ला डोगी यिन।

I am also going to the post office.

७. मैं ने भी चिट्ठियां डालनी है। མཻ་ ནེ་ བྷཱི་ ཙིཊྛིཡཱཾ་ ཌཱལ་ནཱི་ ཧཻ།
ང་ཡང་ཡི་གེ་སླུག་དགོས་ཡོད། ङ यङ यिगे लुग गो यो।

I also have to post letters.

८. यह पार्सल ले जाओ।
ཡཧ་ པཱར་སེལ་ ལེ་ ཛཱཨོ།
པཱར་སེལ་འདི་བསྣམས་ཕེབས་རོགས་གནང་།
पार्सल दि नम फेब रोग नङ।

Please take this parcel.

९. यह दस रुपये लो।
ཡཧ་ ད་སི་ རུཔཡེ་ ལོ།
སྒོར་མོ་བཅུ་འདི་བསྣམས་ཕེབས་རོགས་གནང་།
गोर्मो चु दि नम फेब रोग नङ।

Take these ten rupees.

१०. यह पार्सल भिजवा देना। ཡཧ་ པཱར་སེལ་ བྷིཛབཱ་ དེ་ནཱ།

པཱར་སེལ་འདི་གཏོང་རོགས་གནང་། पासर्ल दि तोङ रोग नङ।

Please send this parcel.

११. कुछ लिफाफे तथा टिकटें लाना।

ཀུཚ་ ལིཕཱཕེ་ ཏཐཱ་ ཊིཀཊེཾ་ ལཱ་ནཱ།

ཡིག་སྐོག་ཁ་ཤས་ཤིག་དང་ཊི་ཀ་སེ་ཏོག་ཙམ་འཁྱེར་ཡོང་རོགས་བྱེད།

यिग कोक खशे शिग दङ टिकसे तोग चम ख्येर योङ रोग जे।

Bring some envelopes and stamps.

१२. कुछ ओर रूपये ले लो।

ཀུཚ་ ཨོར་ རཱུཔཡེ་ ལེ་ ལོ།

དངུལ་འཐོལ་པ་ཏོག་ཙམ་བསྣམས་ཕེབས།

ङूल थोल्पा तोग चम नम फेब।

Have a few more rupees.

१३. इस लडके को साथ ले जाओ।

ཨིས་ ལཌཀེ་ ཀོ་ སཱཐ་ ལེ་ ཛཱཨོ།

བུ་འདི་ཁྲིད་རང་མཉམ་དུ་འཁྲིད་ཕེབས།

बु दि ख्ये रङ अम दु ठी फेब।

Take this boy with you.

१४. वह पार्सल उठा लेगा।

ཝཧ་ པཱར་སེལ་ ཨུཋཱ་ ལེ་གཱ

ཁོང་གིས་པཱར་སེལ་འདི་འཁྱེར་གྱི་རེད།

खोङ गी पार्सल दि ख्येर ग्यी रे।

He will carry the parcel.

१५. धन्यवाद དྷནྱ་ཝཱད།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་གནང་། थुग जे छे नङ।

Thank you.

१. इस शीशे की कितनी कीमत है?
ཨིས་ ཤཱི་ཤེ་ ཀཱི་ ཀིཏནཱི་ ཀཱི་མཏ་ ཧཻ།
ཤེལ་སྒོ་འདིར་གོང་ག་ཚད་རེད།
शेल्गो दिर गोङ गछो रे।

What is the price of this mirror?

२. तीस रूपये है। ཏཱིས་ རུཔཡེ་ ཧཻ།
སྒོར་མོ་སུམ་ཅུ་རེད། गोरमो सुमचु रे।

Thirty rupees.

३. यह बेलजियम में बना है। ཡཧ་ འབེལ་ཇི་ཡམ་ མེཾ་ བནཱ་ ཧཻ།
འདི་འབེལ་ཇི་ཡམ་ལ་བཟོས་པ་རེད། दि बेलजियम ला सोपा रे।

It is made in Belgium.

४. ओर इस जूतों के जोडे की?
ཨཽར་ ཨིས་ ཇཱུཏོཾ་ ཀེ་ ཇོ་ཊེ་ ཀཱི
དེ་ནས་ལྷམ་ཡོག་ཆ་འདི་ལ་ག་ཚད་རེད།
देने ल्हमखोग छ दिला गछे रे।

And this pair of shoes?

५. तीन सौ रूपये है। ཏཱིན་ སཽ་ རུཔཡེ་ ཧཻ།

སྒོར་མོ་སུམ་བརྒྱ་ཐམ་པ་རེད། गोरमो सुमझा थम्पा रे।

Three hundred rupees.

६. यह टोर्च कहाँ बना है? ཡཧ་ ཊོརྩ་ གཧཱཾ་ བནཱ་ ཧཻ།
གློག་བཞུ་འདི་ག་པར་བཟོས་པ་རེད། लोग शु दि ग पर सो पा रे।

Where was this torch made?

७. जर्मनी में बनी। འཇར་མ་ནཱི་ མེཾ་ བནཱི།
འཇར་མ་ནི་ལ་བཟོས་པ་རེད། जर्मनी ला सोपा रे।

Made in Germany.

८. आप के पास बहुत विदेशी चीजे हैं।
ཨཱཔ་ གེ་ པཱས་ བཧུཏ་ ཝིདེཤཱི་ ཙཱིཛེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་གི་ས་ལ་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་ཅ་ལག་མང་པོ་འདུག
ख्ये रङ गी स ला छिझल ग्यी चलग मङ पो दुग।

You have many foreign goods.

९. आप इन्हे कहाँ से लाते हैं?
ཨཱཔ་ ཨིནྷེ་ གཧཱཾ་ སེ་ ལཱཏེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་དེ་ཚོ་ག་ནས་བསྣམས་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད།
ख्ये रङ देछो गने नम फेब की यो।

From where do you get them?

१०. नेपाल से। ནེཔཱལ་ སེ།

བལ་ཡུལ་ནས་འཁྱེར་ཡོང་གི་ཡོད། बलयुल ने ख्येर योङ गी यो।

From Nepal.

११. वह पतलून बहुत अच्छी है।

ཝཧ་ པཏླཱུན་ བཧུཏ་ ཨཚྪི་ ཧཻ།

གོས་སྦུང་ཕ་གི་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག

गो थुङ फगी यगपो शेड़ग दुग।

That is a very nice pair of trousers.

१२. परन्तु काफी सस्ती है।

པརནྟུ་ ཀཱཕཱི་ སསཏི་ ཧཻ།

ཡིན་ན་ཡང་། འདི་གོང་ཁེ་པོ་ཞེ་དྲག་རེད།

यिन यङ दि गोङ खेपो शेडक रे।

But it is quite cheap.

१३. केवल दो सो रुपये में। ཀེབལ་ འདོ་ སོ་ རུཔཡེ་ མཻཾ།

སྒོར་མོ་ཉིས་བརྒྱ་ཐམ་པར། गोर मो जीज्ञा थमपर।

For two hundred rupees only.

१४. मैं इसे खरीद लूंगा। མཻཾ་ ཨིསེ་ ཁརཱིད་ ལུང་གཱ

ང་འདི་ཉོ་གི་ཡིན། ङ दि ञो गी यिन।

I shall buy it.

१५. ले लीजिए। ལེ་ ལཱི་ཛི་ཨེ།

གཟིགས་རོགས་གནང་། सिग रोग नाङ।

Please take it.

१६. इसे पैक कर देता हूँ। ཨི་སེ་ པཻ་ཀ་ ཀར་ དེ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།

ངས་འདི་བསྒྲིལ་ཆོག ङे दि डिल छोग।

I will pack it.

१७. धन्यवाद དྷན་ཡ་ཝཱད།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ། थुक जे छे।

Thank you.

१८. नमस्ते ན་མ་སི་ཏེ།

ཨ་ལེ་བཞུགས་ཨ། आले शुग आ।

Bye Bye.

१. मैंने तुम्हे बहुत दिनो से नहीं देखा।
མཻཾནེ་ ཏུམྷེ་ བཧུཏ་ དི་ནོ་ སེ་ ནཧཱིཾ་ དེ་ཁཱ།
ངས་ཁྱེད་རང་ཉི་མ་མང་པོ་མཐོང་མ་བྱུང་།
ङे ख्ये रङ ञीमा मङपो थोङ म जुङ।
I did not see you for many days.

२. तुम कहाँ थे? ཏུམ་ ཀཧཱྃ་ ཐེ།
ཁྱེད་རང་ག་པར་ཡོད། ख्ये रङ गपर यो।
Where were you?

३. मैं दिल्ली गया था। མཻཾ་ འདིལླཱི་ གཡཱ་ ཐཱ།
ང་འདིལླིར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ङ दिल्लीर छिन्पा यिन।
I went to Delhi.

४. तुम बस पर या ट्रेन से गए?
ཏུམ་ བ་སི་ པར་ ཡཱ་ ཊྲེན་ སེ་ གཨེ།
ཁྱེད་རང་མེ་འཁོར་ལ་ཕེབས་པ། རླངས་འཁོར་ལ་ཕེབས་པ།
ख्ये रङ मेखोर ला फेब पा। लङ खोर ला फेव पा।
You went by bus or train?

५. मैं बस पर गया था। མཻཾ་ བ་སི་ པར་ གཡཱ་ ཐཱ།

ང་མེ་འཁོར་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ङ मेखोर ला छिन्पा यिन।

I went by bus.

६. अच्छा ! ཨཙྪཱ།

ཨ་ལེ། आले।

Oh.

७. मैं मक्लोट गंज से रात की बस में बेठा।

མཻཾ་ མཀློཊ་གཾཛ་ སེ་ རཱཏ་ ཀཱི་ བ་སི་ མེཾ་ བཻཋཱ།

མཀློཊ་གཾཛ་ནས་ང་མཚན་གྱི་རླངས་འཁོར་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན།

मक्लोटगंज ने ङ छेन गी लङ खोर ला छिन्पा यिन।

I got into the night bus from Mcleod Ganj.

८. वह आधी रात को चण्ढीगढ़ पहुँची।

ཝཧ་ ཨཱདྷཱི་ རཱཏ་ ཀོ་ ཙཎྜཱིགཌྷ་ པཧུཾཙཱི།

དེ་ཙཎྜཱིགཌྷ་ལ་ནམ་ཕྱེད་ལ་འབྱོར་སོང་།

दे चण्डीगढ़ ला नम छे ला जोर सोङ।

It reached Chandigarh at midnight.

९. यह अम्बाला दो बजे पहुँची।

ཡཧ་ ཨམྦཱལཱ་ དོ་ བཛེ་ པཧུཾཙཱི།

དེ་ཨམྦཱལཱ་ལ་ཞོགས་ཀེ་ཆུ་ཚོད་གཉིས་པར་འབྱོར་སོང་།

दे अम्बाला ला शोके छु छो जी पर जोर सोङ।

It reached Ambala at 2 a.m.

१०. वह सुबह दिल्ली पहुँची। བཧ་ སུབཧ་ དིལླཱི་ པཧུཾཙཱི།
འདིལླི་ལ་ཞོགས་ཀད་འཁྱོར་སོང་། दिल्ली ला शोके जोर सोङ।

It reached Delhi in the morning.

११. मैं एक अटोरिक्षा में बेठा। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཨཊོརིཀྵཱ་ མེཾ་ བཻཋཱ།
ངཨཊོརིཀྵཱ་ནང་ལ་ཕྱིན་པ་ཡིན། ङ अटोरिक्षा नङ ला छिन्पा यिन।

I got into an auto-rickshaw.

१२. मैं सुबह सात बजे जोड़बाग पहुँच गया।
མཻཾ་ སུབཧ་ སཱཏ་ བཛེ་ ཛོར་བཱག་ པཧུཾཙ་ གཡཱ།
ང་འཛོར་འབག་ལ་ཞོགས་ཀེ་ཆུ་ཚོད་བདུན་པར་འཁྱོར་སོང་།
ङ जोर बाग ला शोके छु छो दुन पर जोर सोङ।

I reached Jorbagh at 7.00 a.m.

१३. मेरे ससुराल वाले जोड़बाग में रहते हैं।
མེརེ་ སསུརཱལ་ ཝཱལེ་ ཛོར་བག་ མེཾ་ རཧཏེ་ ཧཻཾ།
ངའི་བཟའ་ཟླའི་ནང་མི་ཚོ་འཛོར་བག་ལ་སྡོད་པ་རེད།
ङे स देयी नङमि छो जोरबाग ला दोपा रे।

My in-laws live in Jorbagh.

१४. मेरे ससुर तिब्बत सदन में काम करते हैं।

མེ་རེ་ སསུར་ ཏིབྦཏ་ སདན་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏེ་ ཧཻཾ།

ངའི་བཟའ་ཟླའི་པ་ལགས་སྐྱི་འབྲུས་ལ་ཕྱག་ལས་གནང་གི་ཡོད།

ङे सदेयी पालग चिथुस ला छगले नङगी यो।

My father-in-law works in Tibet House.

१५. मेरी सास एक तिब्बती पाठशाला में पढ़ाती है।

མེརཱི་ སཱས་ ཨེཀ་ ཏིབྦཏཱི་ པཱཋཤཱལཱ་ མེཾ་ པཌྷཱཏི་ ཧཻ།

ངའི་བཟའ་ཟླའི་ཨ་མ་ལགས་བོད་པའི་སློབ་གྲྭར་སློབ་གནང་གི་ཡོད།

ङे सदेयी आमाला बो पायी लोब्ड़र लोब नङगी यो।

My mother-in-law teaches in a Tibetan school.

१६. तुम कब लौटे?

ཏུམ་ ཀབ་ ལཽཊེ།

ཁྱེད་རང་ག་དུས་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་པ།

खे रङ ग दु छिर लोग फेब पा।

When did you came back?

१७. बस कल रात ही। བ་སི་ ཀལ་ རཱཏ་ ཧཱི།

མདང་དགོང་རང་། दङ गोङ रङ।

Only yesterday night.

१. मैं अध्यापक हूँ। མཻཾ་ ཨདྷྱཱཔཀ་ ཧཱུཾ།
ང་དགེ་རྒན་ཡིན། ङ गेगेन यिंन।

I am a teacher.

२. आप कहाँ पढ़ाते हैं? ཨཱཔ་ ཀཧཱཾ་ པཌྷཱ་ཏེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་ག་པར་སློབ་ཀྱི་ཡོད། खे रङ गपर लोब क्यी यो।

Where do you teach?

३. मै पाठशाला में पढ़ाता हूँ।
མཻ་ པཱཋ་ཤཱལཱ་ མེཾ་ པཌྷཱ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།
ང་སློབ་གྲྭ་ཞིག་ནང་སློབ་ཀྱི་ཡོད།
ङ लोपड़ा शिग नङ लोप क्यी यो।

I teach in a school.

४. क्या यह हाई स्कूल हैं? ཀྱཱ་ ཡཧ་ ཧཱཨི་ སི་ཀཱུལ་ ཧཻཾ།
དེ་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭ་ཞིག་རེད་པས། दे शिरिम लोपडा शिग रेपे।

Is it a high school?

५. कुल कितने अध्यापक हैं? ཀུལ་ ཀིཏནེ་ ཨདྷྱཱཔཀ་ ཧཻཾ།
བསྡོམས་དགེ་རྒན་ག་ཚོད་ཡོད་རེད། दोम गेगेन गछो यो रे।

How many teachers are there?

६. तीस ཏཱིས།

སུམ་ཅུ་ཐམ་པ། सुमचु थमपा।

Thirty.

७. कितने विधार्थी हैं? ཀིཏནེ་ བིདྷཡཱརྠཱི་ ཧཻཾ།

སློབ་ཕྲུག་ག་ཚོད་ཡོད་རེད། लोब ठुक गछो यो रे।

How many students are there?

८. सात सौ। སཱཏ་ སཽ།

བདུན་བརྒྱ་ཐམ་པ། दुन ज्ञ थमपा।

Seven hundred.

९. मुख्याध्यापक कौन है? མུཁྱཱ་ཨདྷྱཱ་པཀ་ ཀཽན་ ཧཻ།

དགེ་རྒན་ཆེ་མོ་སུ་རེད། गेगेन छेमो सु रे।

Who is the headmaster?

१०. श्री तेनपा छेरिङ है। ཤྲཱི་ བསྟན་པ་ ཚེ་རིང་ ཧཻ།

སྐུ་ཞབས་བསྟན་པ་ཚེ་རིང་རེད། कुशब तेनपा छेरिङ रे।

Mr. Tenpa Tshering.

११. वह विदेश में पढ़ा है।

ཝཧ་ ཝིདེཤ་ མེཾ་ པཌྷཱ་ ཧཻ།

ཁོང་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སློབ་སྦྱོང་གནང་བ་རེད།

खोङ छिज्ञल ला लोबजोङ नङवा रे।

He studied in a foreign country.

१२. वह क्या पढ़ाता है? ཝཧ་ ཀྱཱ་ པཌྷཱཏཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་ག་རེ་སློབ་ཀྱི་ཡོད་རེད། खोङ गी गरे लोब क्यी यो रे।

What does he teach?

१३. वह अंग्रेजी तथा इतिहास पढ़ाता है।
ཝཧ་ ཨང་རེ་ཛཱི་ ཏཐཱ་ ཨི་ཏི་ཧཱས་ པཌྷཱཏཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་དབྱིན་ཇི་དང་རྒྱལ་རབས་སློབ་ཀྱི་ཡོད་རེད།
खोङ गी इनजी दङ ज्ञलरब लोब क्यी यो रे।

He teaches English and History.

१४. वह बहुत ही लोकप्रिय अध्यापक है।
ཝཧ་ བཧུཏ་ ཧཱི་ ལོཀ་པྲི་ཡ་ ཨདྷྱཱ་པཀ་ ཧཻ།
ཁོང་ཚང་མས་དགའ་པོ་བྱེད་པའི་དགེ་རྒན་ཞིག་རེད།
खोङ छङ मे गपो जेसे गेगेन शिग रे।

He is a very popular teacher.

१५. आप क्या पढ़ाते हैं? ཨཱཔ་ ཀྱཱ་ པཌྷཱཏེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་ག་རེ་བསླབ་གནང་གི་ཡོད། खे रङ गरे लब नङ गी यो।

What do you teach?

१६. मैं गणित तथा भूगोल पढ़ाता हूँ।

མཻ་ གཎིཏ་ ཏཐཱ་ བྷཱུགོལ་ པཌྷཱ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།

ངས་ཨང་རྩིས་དང་ས་བཤད་སློབ་ཀྱི་ཡོད།

ङे अंची दङ सशे लोब क्यी यो।

I teach Mathematics and Geography.

१७. हमारे स्कूल का परीक्षा परिणाम बहुत अच्छा रहता है।

ཧམཱརེ་ སི་ཀུལ་ ཀཱ་ པརཱིཀྵཱ་ པརིཎཱམ་ བཧུཏ་ ཨཙྪཱ་ རཧཏཱ་ ཧཻ།

ང་ཚོའི་སློབ་གྲྭའི་ཡིག་ཚད་གྲུབ་འབྲས་ཞེ་དྲག་ཡག་པོ་ཡོང་གི་ཡོད།

ङ छोयी लोब ड़े यिगछे डुपडे शेड़ग यकपो योङगी यो।

Our school results are very good.

१८. खेल के मैदान भी अच्छे है। ཁེལ་ ཀེ་ མཻདཱན་ བྷཱི་ ཨཙྪེ་ ཧཻ།

རྩེད་ཐང་ཡང་ཡག་པོ་འདུག चेथङ यङ यगपो दुग।

There is a good playing field also.

१९. यह स्कूल हर प्रकार से अच्छा है।

ཡཧ་ སི་ཀུལ་ ཧར་ པ་ར་ཀཱར་ སེ་ ཨཙྪཱ་ ཧཻ།

སློབ་གྲྭ་འདི་གང་ཅིའི་ཐོགས་ལ་ཡག་པོ་ཡོད་རེད།

लोब्ड़ा दि गङचियी थोग ला यगपो यो रे।

It is a good school in all respects.

१. आप की आयु कितनी है? ཨཱཔ་ ཀཱི་ ཨཱཡུ་ ཀིཏནཱི་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་དགུང་ལོ་ག་ཚོད་ཡིན། खेरङ गुङ लो गछो यिन।

How old are you?

२. मैं चालीस वर्ष का हूं। མཻཾ་ ཙཱ་ལིས་ ཝརྵ་ ཀཱ་ ཧཱུཾ།
ང་ལོ་བཞི་བཅུ་ཡིན། ङ लौ शिचु यिन।

I am forty years old.

३. आप का जन्म कब हुआ? ཨཱཔ་ ཀཱ་ ཛནྨ་ ཀབ་ ཧུཨཱ།
ཁྱེད་རང་ག་དུས་འཁྲུངས་པ་རེད། खे रङ गदु ठुङ पा रे।

When were you born?

४. सन उन्नीस सौ पचास में।
སན་ ཨུནྣཱིས་ སཽ་ པཙཱས་ མཻཾ།
ཕྱི་ལོ་ཚིག་སྟོང་དགུ་བརྒྱ་ལྔ་བཅུ་ཐམ་པ་ལ།
छि लो छिग तोङ गुज्ञा ङचु थमपा ला।

In the year 1950.

५. आप का जन्म कहाँ हुआ? ཨཱཔ་ ཀཱ་ ཛནྨ་ ཀྷཱྃ་ ཧུཨཱ།
ཁྱེད་རང་ག་པར་འཁྲུངས་པ་རེད། खे रङ गपर ठुङ पा रे।

Where were you born?

६. तिब्बत के अमदो प्रदेश में। ཏིབྦཏ་ ཀེ་ ཨམ་འདོ་ པ་ར་དེ་ཤ་ མ
བོད་ཀྱི་ཨ་མདོའི་ས་ཁུལ་ལ། बो क्यी अमदो स खुल ला।

In Amdo, a province of Tibet.

७. आप भारत कब आए? ཨཱཔ་ བྷཱ་རཏ་ ཀབ་ ཨཱཨེ།
ཁྱེད་རང་རྒྱ་གར་དུ་ག་དུས་ཕེབས་པ། खेरङ ज्ञगर दु गदु फेब पा?

When did you came to India?

८. जब मैं दस वर्ष का था। འཇབ་ མཻཾ་ ད་སི་ ཝརྵ་ ཀཱ་ ཐཱ།
ང་ལོ་བཅུ་ཡིན་དུས། ङ लो चु यिन दु।

When I was ten years old.

९. मैं अपनी माँ के साथ आया था।
མཻཾ་ ཨཔནཱི་ མཱཾ་ ཀེ་ སཱཐ་ ཨཱཡཱ་ ཐཱ།
ང་ངའི་ཨ་མ་ལགས་མཉམ་དུ་ཡོང་པ་ཡིན།
ङ ङे आमा ला ञमदु योङ पा यिन।

I came with my mother.

१०. आप के पिताजी के बारे? ཨཱཔ་ ཀེ་ པི་ཏཱ་འཛཱི་ ཀེ་ བཱ་རེ།
ཁྱེད་རང་གི་པ་ལགས་སྐོར། खे रङ गी पालग कोर।

What about your father?

११. वे लड़ाई में मारे गए। ཝེ་ ལཌཱཨཱི་ མེཾ་ མཱ་རེ་ གཨེ།

ཁོང་དམག་ལ་གཤེགས་པ་རེད། खोङ मग ला शेग पा रे।

He died fighting.

१२. वे तो शहीद हो गए। ཝེ་ ཏོ་ ཤཧཱིད་ ཧོ་ གཨེ།
ཁོང་དཔའ་བའི་ངང་ནས་གྲོངས་སོང་། खोङ पवे ङङ ने डोङ सोङ।

Oh, he died a martyr.

१३. हां, हां, बिल्कुल ठीक। ཧཱཾ། ཧཱཾ། བིལ་ཀུལ་ ཋཱིཀ
ལགས་རེད། ད་ག་རང་རེད། लरे। द ग रङ रे।

Yes, yes, exactly.

१४. आजकल आप क्या कर रहे हैं?
ཨཱཛ་ཀལ་ ཨཱཔ་ ཀྱཱ་ ཀར་ རཧེ་ ཧཻཾ།
དེང་སང་ཁྱེད་རང་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད།
देङ सङ खेरङ गरे नङ गी यो।

What are you doing these days?

१५. मैं गालीचों के कारखाने में काम करता हुँ।
མཻཾ་ གཱལཱིཙོཾ་ ཀེ་ ཀཱརཁཱནེ་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏཱ་ ཧུཾ།
ང་གདན་གྱི་བཟོ་གྲ་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ङ देन गी सोड़ा ला लेका जे क्यी यो।

I am working in a carpet factory.

१६. तिब्बती कालीन बहुत सुन्दर होते है।

ཏིབྦཏཱི་ ཀཱལཱིན་ བཧུཏ་ སུནྡར་ ཧོཏེ་ ཧཻ།

བོད་ཀྱི་གདན་དེ་ཚོ་ཞེ་དྲག་སྙིང་རྗེ་པོ་འདུག

बो क्यी देन देछो शेड़क जीङजेपो दुग।

Tibetan carpets are very beautiful.

१७. निस्सन्देह। ནི་སན་དེཧ།

ཐེ་ཚོམ་མེད། थेछोम मे।

Undoubtedly.

१. लड़के कहाँ है? ལཌཀེ་ ཀཧཱཾ་ ཧཻ།
བུ་ཚོ་ག་པར་འདུག བुछो गपर दुग।

Where are the boys?

२. वे सब मण्डी गए हुए हैं।
ཝེ་ སབ་ མཎྜི་ གཨེ་ ཧུཨེ་ ཧཻཾ།
ཁོང་ཚོ་ཚང་མ་ཁྲོམ་ལ་ཕྱིན་སོང་།
खोङ छो छङमा ठोम ला छिन सोङ।

They have all gone to the market.

३. कौण्सी मण्ड़ी? ཀཽཎྶཱི་ མཎྜི།
ཁྲོམ་ག་གིར། ठेम गगिर।

Which market?

४. फलों की मण्ड़ी। ཕལོཾ་ ཀཱི་ མཎྜི།
ཤིང་ཏོག་གི་ཁྲོམ་ལ། शिङ तोग गी ठोम ला।

Fruit market.

५. वे वहाँ किस लिए गए है?
ཝེ་ ཝཧཱཾ་ ཀིས་ ལིཨེ་ གཨེ་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོ་ཕ་གིར་ག་རེ་བྱས་ནས་ཕྱིན་པ་རེད།

खोङ छो फगिर गरे जेने छिनपा रे।

Why have they gone there?

६. फल खरीदने के लिए। ཕལ་ ཁ་རཱིད་ནེ་ གེ་ ལིཨེ།

ཤིང་ཏོག་ཉོ་ག་ཕྱིན་པ་རེད། शिङ तोग ञो गा छिन पा रे।

In order to purchase fruit.

७. कौन से फल? ཀཽན་ སེ་ ཕལ།

ཤིང་ཏོག་ག་རེ། शिङ तोग ग रे।

What fruits?

८. आज कल तरह तरह के फल मिलते हैं।

ཨཱཛ་ ཀལ་ ཏརཧ་ ཏརཧ་ ཀེ་ ཕལ་ མིལ་ཏེ་ ཧཻཾ།

དེང་སང་ཤིང་ཏོག་སྣ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཐོབ་ཀྱི་རེད།

देङ सङ शिङ तोग नमिन नछोग थोप क्यी रे।

There is a variety of them these days.

९. उदाहरण के तौर पर केला, आम, आलूचा, चेरी आदि।

ཨུདཱཧརཎ་ ཀེ་ ཏཽར་ པར་ ཀེ་ལཱ། ཨཱམ། ཨཱལཱུཙཱ། ཅེརཱི་ ཨཱདི།

དཔེར་ན། ཀེ་ལ། ཨམྲ། ཀུན་འབྲུམ། སེའུ་སོགས།

पेरना केला, आम, गुनड्डुम, सेवु सोग।

For example, banana, mango, plum, cherry etc.

१०. हर मोसम में अपने अपने फल होते है।

ཧར་ མོསམ་ མེཾ་ ཨཔནེ་ ཨཔནེ་ ཕལ་ ཧོཏེ་ ཧཻ།

ནམ་དུས་སོ་སོ་སོ་སོར་ཤིང་ཏོག་ཡོད་རེད།

नम दु सो सो सो सोर शिङ तोक यो रे।

Every season has its fruits.

११. कृप्या कुछ और फलों के नाम बताऐं।

ཀྀ་རི་པ་ཡ་ ཀུཚ་ ཨཽར་ ཕ་ལཽཾ་ ཀེ་ ནཱམ་ བཏཱཨེཾ།

ཤིང་ཏོག་ཁ་ཤས་ཤིག་གི་མིང་གསུང་དང་།

शिङ तोग खशे शिग गी मिङ सुङ दङ।

Please name some more fruits.

१२. संगतरा, སང་ག་ཏརཱ། ཚ་ལུ་མ། छलुमा, Orange,

अमरूद, ཨམ་རཱུད། བལ་པོའི་སེ་འུ། बलपोयी सेवु, Guava,

सेब, སེབ། ཀུ་ཤུ कुशु, Apple,

आडू, ཨཱཌཱུ། ཁམ་བུ། खम्बु, Peach,

पपीता, པཔཱིཏཱ། པཔིཡ། पपिया, Papaya,

अनानास, ཨནཱནཱས། ཐང་ཤུ थङशु, Pineapple,

खजूर, ཁ་ཛུར། ཁ་སུར། खसुर, Dates,

अंगूर। ཨང་གུར། ཆུ་རྒུན་འབྲུམ། छुगुण्डुम। Grapes.

१३. रुको རུཀོ

ད་མ་གསུང་རོགས་གནང་། द म सुङ रोग नङ।

Please stop.

१४. क्यों? ཀྱོཾ

ག་རེ་བྱས་ནས། ग रे जे ने।

Why?

१५. मेरे मुंह में पानी आ रहा है।

མེ་རེ་ མུཾཧ་ མེཾ་ པཱ་ནཱི་ ཨཱ་ རཧཱ་ ཧཻ།

ངའི་ཁ་ལ་ཆུ་འཁོར་གྱི་འདུག

ङे खला छु खोर गी दुग।

My mouth is watering.

१. क्या तुम ने चिडियाघर देखा है?

ཀྱཱ། ཏུམ་ ནེ་ ཙི་ཌི་ཡཱ་གྷར་ དེ་ཁཱ་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་གཅན་གཟིགས་ཁང་ལ་ཕེབས་མྱོང་ངས།

खे रङ चेन सिग खङ ला फेब ञोङ ङे।

Have you been to a zoo?

२. नही। मैंने नही देखा। ནཧཱི། མཻཾ་ནེ་ ནཧཱི་ དེ་ཁཱ།

ལགས། ང་འགྲོ་མ་མྱོང་། ला। ङ डो म ञोङ।

No, I have not.

३. चिडियाघर क्या होता है? ཙི་ཌི་ཡཱ་གྷར་ ཀྱཱ་ ཧོ་ཏཱ་ ཧཻ།

གཅན་གཟིགས་ཁང་ཟེར་ན་ག་རེ་རེད། चेन सिग खङ सेरना गरे रे।

What is a zoo?

४. यह बड़ी आकर्षक जगह होती है।

ཡཧ་ བཌཱི་ ཨཱཀརྵཀ་ ཛགཧ་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻ།

དེ་ངོ་མཚར་ཅན་གྱི་ས་ཆ་ཞིག་རེད།

दे ङोछर चेन गी स छ शिग रे।

It is a very interesting place.

५. वहाँ अनेक प्रकार के वन्य जीव होते है।

ཝཧཱྃ་ ཨནེཀ་ པ་ར་ཀཱར་ ཀེ་ ཛནྟུ་ བྷཱི་ ཧོཏེ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་གཅན་གཟན་རི་དྭགས་སྣ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད་རེད།
फगिर चेन सेन रिदग नमिन नछोग यो रे।

It has wild animals of many kinds.

६. उदाहरण के तौर पर शेर, बाघ, चीते, हाथी, गोरिल्ला, बन्दर, लंगूर, हिरण, बारहसिंगा, शुतर मुर्ग, जेबरा, भेडिया, गैंडा, मगर-मच्छ।
ཨུདཱཧརཎ་ ཀེ་ ཏཽར་ པར། ཤེར། བཱགྷ། ཙཱིཏེ། ཧཱཐཱི། གོ་རིལླཱ།
བནྡར། ལང་གཱུར། ཧིརཎ། བཱརཧ་སིངྒཱ ཤུཏར་མུར་ག ཛེབ་རཱ།
བྷེཌིཡཱ། གཻཎྜཱ། མ་གར་-མཙྪ།
དཔེར་ན་འདམ་སེང་དང་། སྟག གཟིག གླང་ཆེན། མི་རྒོད། སྤྲེའུ།
སྤྲ། ཤ་བ། ཤ་བ་རྒོ། བྱ་ཆེན། རྟ་ཁྲ། སྤྱང་ཀི བསེ་རུ། ཆུ་སྲིན།
पेरना दमसेङ दङ तग, सिग, लङछेन, मिगो, टेवु, ट, शवा, शवाफो, जछेन, त-ठ, चङकि, सेरू, छुसिन।

For example Lions, tigers, leopards, elephants, gorilla, monkey , long-tailed monkeys, deer, stags, ostrich, zebra, wolf, rhino, crocodile.

७. वहाँ अनेक प्रकार के पक्षी भी होते है।
ཝཧཱྃ་ ཨནེཀ་ པ་ར་ཀཱར་ ཀེ་ པཀྵི་ བྷཱི་ ཧོཏེ་ ཧཻ།

ཕ་གིར་བྱིའུ་སྣ་ཁ་མང་པོ་ཡོད་རེད།

फगिर जिवु न ख मङपो यो रे।

It has many kinds of birds.

८. पानी पक्षी भी होते है। པཱ་ནཱི་ པཀྵཱི་ བྷཱི་ ཧོ་ཏེ་ ཧཻ།

ཆུའི་བྱིའུ་ཡང་ཡོད་རེད། छुयी जिवु यङ यो रे।

There are water fowls also.

९. उदाहरण के तौर पर बतखें, मछलियाँ, सारस।

ཨུདཱཧརཎ་ ཀེ་ ཏཽར་ པར་ བཏཁེཾ། མཚལིཡཱཾ། སཱརས།

དཔེར་ན། ཡ་ཅེ། ཉ། ངང་པ།

पेरना याचे, ञ, ङङपा।

For example, duck, fish, geese.

१०. हम किसी दिन चिडियाघर देखने जाएें गे।

ཧམ་ ཀི་སཱི་ འདིན། ཅིཊིཡཱགྷར་ དེཁནེ་ ཛཱཨེཾ་ གེ།

ང་ཚོ་ཉི་མ་གཅིག་གཅན་གཟིགས་ཁང་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན།

ङ छो जीमा चिग चेनसिग खङ दु डोगी यिन।

We will visit the zoo someday.

११. आवश्य ཨཱཝཤྱ།

ཡིན་དང་ཡིན། यिन दङ यिन।

Certainly.

१. आप कौन है? ཨཱཔ་ ཀཽན་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་སུ་ཡིན། खेरङ सु यिन।

Who are you?

२. मैं एक चिकित्सिक हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཙི་ཀིཏ་སིཀ་ ཧཱུཾ།

ང་ཨེམ་ཆི་ཞིག་ཡིན། ङ एम छि शिग यिन।

I am a doctor.

३. मैं एक अध्यापक हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ ཨདྷྱཱཔཀ་ ཧཱུཾ།

ང་དགེ་རྒན་ཞིག་ཡིན། ङ गेगेन शिग यिन।

I am a professor.

४. मैं एक सिपाही हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ སིཔཱཧཱི་ ཧཱུཾ།

ང་དམག་མི་ཞིག་ཡིན། ङ मग मी शिग यिन।

I am a soldier.

५. मैं एक मन्त्री हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ མན་ཏྲི་རི་ ཧཱུཾ།

ང་བློན་ཆེན་ཞིག་ཡིན། ङ लोन छेन शिग यिन।

I am a minister.

६. मैं एक नौकर हूँ। མཻཾ་ ཨེཀ་ ནཽ་ཀར་ ཧཱུཾ།

ང་གཡོག་པོ་ཞིག་ཡིན། ङ योग पो शिग यिन।

I am a servant.

७. वह मेरा स्वामी है। ཝཧ་ མེ་རཱ་ སྭཱམཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ངའི་སྦྱིན་བདག་རེད། खोङ ङे जिण्दग रे।

He is my master.

८. वह मेरा गुरू है। ཝཧ་ མེ་རཱ་ གུ་ རཱུ་ ཧཻ།

ཁོང་ངའི་བླ་མ་རེད། खोङ ङे लामा रे।

He is my preceptor.

९. मैं उनका शिष्य हूँ। མཻ་ ཨུན་ཀཱ་ ཤིཥྱ་ ཧཱུྃ།

ང་ཁོང་གི་སློབ་མ་ཡིན། ङ खोङ गी लोबमा यिन।

I am his disciple.

१०. हम सब उनके शिष्य हैं।

ཧམ་ སབ་ ཨུན་ཀེ་ ཤིཥྱ་ ཧཻཾ།

ང་ཚོ་ཚང་མ་ཁོང་གི་སློབ་ཕྲུག་ཡིན།

ङ छो छङमा खोङ गी लोबठुग यिन।

We are all his pupils.

११. वे कौन हैं? ཝེ་ ཀཽན་ ཧཻཾ།

ཁོང་ཚོ་སུ་རེད། खोङ छो सु रे।

Who are they?

१२. वे मेरे सहपाठी हैं। ཝེ་ མེ་རེ་ སཧ་པཱ་ཋཱི་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོ་ངའི་རོགས་པ་རེད། खोङ छो ङे रोगपा रे।

They are my class-fellows.

१३. हम सब मित्र हैं। ཧམ་ སབ་ མི་ཏར་ ཧཻཾ།
ང་ཚོ་ཚང་མ་གྲོགས་པོ་ཡིན། ङ छो छङमा डोग पो यिन।

We all are friends.

१४. वे अच्छी लड़कियाँ है। ཝེ་ ཨཙྪཱི་ ལཌཀིཡཱ་ ཧཻ།
ཁོང་ཚོ་བུ་མོ་ཡག་པོ་རེད། खोङ छो बुमो यगपो रे।

They are good girls.

१. तुम क्या कर रहे हो? ཏུམ་ ཀྱཱ་ ཀར་ རཧེ་ ཧོ།
ཁྱེད་རང་ག་རེ་གནང་གི་ཡོད། ख्येरङ गरे नङ गी यो।

What are you doing?

२. मैं खाना खा रहा हूँ। མཻཾ་ ཁཱནཱ་ ཁཱ་ རཧཱ་ ཧཱུྃ།
ང་ཁ་ལག་ཟ་གི་ཡོད། ङ खलग स गी यो।

I am eating food.

३. तुम क्या खा रहे हो? ཏུམ་ ཀྱཱ་ ཁཱ་ རཧེ་ ཧོ།
ཁྱེད་རང་ག་རེ་མཆོད་ཀྱི་ཡོད། खे रङ गरे छो क्यी यो।

What are you eating?

४. मैं चावल खा रहा हूँ। མཻཾ་ ཙཱབལ་ ཁཱ་ རཧཱ་ ཧཱུྃ།
ང་འབྲས་ཟ་གི་ཡོད། ङ डे स गी यो।

I am eating rice.

५. मुझे चावल अच्छे लगते है। མུ་ཛྷེ་ ཙཱབལ་ ཨཚྪེ་ ལག་ཏེ་ ཧཻ།
ང་འབྲས་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། ङ डे ला गा पो यो।

I am fond of rice.

६. मैं सब्जी के साथ चावल खाता हूँ।
མཻཾ་ སབ་འཛྷཱི་ ཀེ་ སཱཐ་ ཙཱབལ་ ཁཱ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།

ང་ཚལ་མཉམ་དུ་འབྲས་ཟ་གི་ཡོད།

ङ छल ञमदु ड़े स गी यो।

I eat vegetable with rice.

७. क्या तुम्हें चावल पसन्द है?

ཀྱཱ་ ཏུམྷེཾ་ ཙཱབལ་ པ་སནྡ་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་འབྲས་ལ་དགའ་པོ་ཡོད་པས།

खे रङ ड़ेला गापो यो पे।

Are you fond of rice?

८. नहीं। मुझे रोटी पसन्द है।

ནཧཱིཾ། མུ་ཛྷེ་ རོ་ཊཱི་ པསནྡ་ ཧཻ།

ལགས་མེད། ང་བག་ལེབ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད།

ल मे। ङ बगलेब ला गापो यो।

No, I am fond of bread.

९. रोटी कौन पकाता है? རོ་ཊཱི་ ཀཽན་ པ་ཀཱཏཱ་ ཧཻ།

བག་ལེབ་སུས་བཟོ་གི་ཡོད་རེད། बगलेब सुयी सोगी यो रे।

Who cooks bread?

१०. मेरी माँ। མེ་རཱི་ མཱཾ།

ངའི་ཨ་མ་ལགས་ཀྱིས། ङे आमा लग क्यी।

My mother.

११. कभी कभी मेरी बड़ी बहिन।

ཀབྷཱི་ ཀབྷཱི་ མེ་རཱི་ བཌཱི་ བཧིན།

མཚམས་མཚམས་ལ་ངའི་ཨ་ཅག་ལགས་ཀྱིས།

छम छम ला ङे आचा लग क्यी।

Sometimes, my elder sister.

१२. तुम्हारी कितनी बहिनें हैं? ཏུམྷཱརཱི་ ཀིཏནཱི་ བཧིནེཾ་ ཧཻཾ།

ཁྱེད་རང་ལ་ཨ་ཅག་ག་ཚོད་ཡོད། खे रङ ला आचा गछो यो।

How many sisters do you have?

१३. केवल दो। ཀེ་བལ་ དོ།

གཉིས་རང་ཡོད།ञी रङ यो।

Only two.

१४. मैं इकलोता लड़का हूँ। མཻཾ་ ཨིཀ་ལོ་ཏཱ་ ལཌཀཱ་ ཧཱུཾ།

བུ་ང་གཅིག་པུ་ཡིན། बु ङ चिकपु यिन।

I am the only son.

१. मुझे पानी का एक गिलास दो।
མུ་ཛྷེ་ པཱ་ནཱི་ ཀཱ་ ཨེཀ་ འགི་ལཱས་ འདོ།
ང་ལ་ཆུ་ཞལ་དཀར་གང་གནང་རོགས་གནང་།
ङ ला छु शेलकर गङ नङ रोग नङ।
Give me a glass of water.

२. मुझे दूध का एक प्याला दो।
མུ་ཛྷེ་ དུདྷ་ ཀཱ་ ཨེཀ་ པི་ཡ་ལ་ འདོ།
ང་ལ་འོ་མ་དཀར་ཡོལ་གང་གནང་རོགས་གནང་།
ङ ला वोमा करयोल गङ नङ रोग नङ।
Give me a cup of milk.

३. मुझे लस्सी का एक गिलास दो।
མུ་ཛྷེ་ ལསྶཱི་ ཀཱ་ ཨེཀ་ གི་ལཱས་ འདོ།
ང་ལ་ད་ར་ཞལ་དཀར་གང་གནང་རོགས་གནང་།
ङ ला द-र शेलकर गङ नङ रोग नङ।
Give me a glass of butter milk.

४. मुझे चाय का एक प्याला दो।
མུ་ཛྷེ་ ཙཱཡ་ ཀཱ་ ཨེཀ་ པི་ཡ་ལ་ འདོ།

ང་ལ་གསོལ་ཇ་ཞལ་དཀར་གང་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला सोलजा शेलकर गङ नङ रोग नङ।

Give me a cup of tea.

५. मुझे थोडा दही दो।

མུ་ཛྷེ་ ཐོ་ཌཱ་ དཧཱི་ འདོ།

ང་ལ་ཞོ་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला शो तोकचम नङ रोग नङ।

Give me some curd.

६. मुझे थोड़ा नमक दो।

མུ་ཛྷེ་ ཐོ་ཌཱ་ ནམཀ་ འདོ།

ང་ལ་ཚ་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला छ तोक चम नङ रोग नङ।

Give me some salt.

७. मुझे थोडी शक्कर दो।

མུ་ཛྷེ་ ཐོ་ཌཱི་ ཤཀྐར་ འདོ།

ང་ལ་བྱེ་མ་ཀ་ར་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला जेमा करा तोक चम नङ रोग नङ।

Give me some sugar.

८. दूध में शक्कर डालो।

དུདྷ་ མེཾ་ ཤཀྐར་ ཌཱ་ལོ།

འོ་མའི་ནང་ལ་བྱེ་མ་ཀ་ར་བཀྱོན་རོགས་གནང་།

वोमे नङ ला जेमा करा क्योन रोग नङ।

Put sugar in milk.

९. दही में नमक डालो।

དཧི་ མེཾ་ ནམཀ་ ཌཱ་ལོ།

ཞོའི་ནང་ལ་ཚ་བཀྱོན་རོགས་གནང་།

शोयी नङ ला छ क्योन रोग नङ।

Put salt in curd.

१०. नमक और चीनी मत मिलाओ।

ན་མཀ་ ཨཽར་ ཙཱི་ནཱི་ མཏ་ མི་ལཱ་ཨོ།

ཚ་དང་བྱེ་མ་ཀ་ར་མ་བསྲེས་རོགས་གནང་།

छ दङ जेमा करा म से रोग नङ।

Do not mix salt and sugar.

११. मुझे कुछ नमकीन दो।

མུ་ཛྷེ་ ཀུཚ་ ནམ་ཀཱིན་ འདོ།

ང་ལ་ཚ་ཁུ་ཁྲིག་ཁྲིག་གཅིག་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला छ खु ठोक ठेक चिग नङ रोग नङ।

Give me something saltish.

१२. मुझे कुछ मिठाई दो।

སུ་ཛྷེ་ ཀུཚ་ མི་ཋཱཨཱི་ དོ།

ང་ལ་བྱེ་རིལ་ཏོག་ཙམ་གནང་རོགས་གནང་།

ङ ला जे रिल तोकचम नङ रोग नङ।

Give me some sweets.

१३. यह चाकलैट का डिब्बा लो।

ཡཧ་ ཙཱཀ་ལཻཊ་ ཀཱ་ ཌིབྦཱ་ ལོ།

ཅོག་ལེཊ་གྱི་སྒམ་ཆུང་འདི་འཁྱེར།

चाकलेट गी गम छुङ दि खेर।

Take this box of chocolates.

१४. तुम्हारे बच्चे मिठाई पसंद करते हैं।

ཏུམྷཱ་རེ་ བཙྩེ་ མིཋཱཨཱི་ པསཾད་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ཁྱེད་རང་གི་ཕྲུ་གུ་ཚོ་མངར་རྫས་ལ་དགའ་པོ་འདུག

खेरङ गी ठुगु छो ङरजे ला गपो दुग।

Your children like sweets.

१. आओ। ཨཱ་ཨོ།

ཤོག शोग।

Come on.

२. अन्दर आऔ। ཨནྡར་ ཨཱ་ཨོ།

ཡར་ཤོག यर शोग।

Come in.

३. बाहर जाओ। བཱཧར་ ཛཱ་ཨོ།

ཕྱི་ལ་རྒྱུག छिला ज्ञुग।

Go out.

४. अन्दर जाओ। ཨནྡར་ ཛཱ་ཨོ།

ནང་ལ་རྒྱུག नाङ ला ज्ञुग।

Get in.

५. बैठ जाओ བཻཋ་ ཛཱ་ཨོ།

མར་སྡོད། मर दो।

Sit down.

६. खड़े हो जाओ। ཁཌེ་ ཧོ་ ཛཱ་ཨོ།

ཡར་ལོངས། यर लोङ।

Stand up.

७. ठहरो। ཋཧ་རོ།

སྒུགས་རོགས་གནང་། गुग रोग नङ।

Please wait.

८ चुप रहो। ཅུཔ་ རྷོ།

ཁ་ཁ་སྡོད། ख ख दो।

Keep silent.

९. बोलो मत। བོ་ལོ་ མཏ།

སྐད་ཆ་མ་ཤོད། केछा म शो।

Don't talk.

१०. हिलो मत। ཧི་ལོ་ མཏ།

འགུལ་འགྱོགས་མ་རྒྱག गुल क्योग म झग।

Don't move.

११. शोर मत करो। ཤོར་ མཏ་ ཀརོ།

སྐད་མ་རྒྱག के म झग।

Don't make noise.

१२. लेट जाओ। ལེཊ་ ཛཱ་ཨོ།

མར་ཉོལ། मर ञोल।

Lie down.

१३. सो जाओ। སོ་ ཛཱ་ཨོ།
གཉིད་ཉོལ། जी ञोल।

Go to sleep.

१४. इधर आओ। ཨི་དྷར་ ཨཱ་ཨོ།
འདིར་ཤོག दिर शोग।

Come here.

१५. उधर जाओ। ཨུདྷར་ ཛཱ་ཨོ།
ཕ་གིར་རྒྱུག फगिर ज्ञूग।

Go there.

१६. मेरे पास आओ। མེརེ་ པཱས་ ཨཱ་ཨོ།
ངའི་རྩ་ལ་ཤོག ङे च ला शोग।

Come to me.

१७. उस के पास जाओ। ཨུས་ ཀེ་ པཱས་ ཛཱ་ཨོ།
ཁོང་གི་རྩ་ལ་རྒྱུག खोङ गी च ला ज्ञुग।

Go to him.

१८. उस से बात करो। ཨུས་ སེ་ བཱཏ་ ཀརོ།
ཁོང་ལ་སྐད་ཆ་ཤོད། खोङ ला के छा शो।

Speak to her.

१९. उस आदमी को बुलाओ। ཨུས་ ཨཱདམཱི་ ཀོ་ བུལཱཨོ།
མི་ཕ་གི་སྐད་གཏོང་དང་། मि फगी के तोङ दङ।

Call that man.

२०. उससे बैठने को कहो। ཨུསསེ་ བཻཋ་ནེ་ ཀོ་ ཀཧོ།
ཁོང་ལ་མར་སྡོད་ལབ་དང་། खोङ ला मर दो लब दङ।

Tell him to sit down.

२१. मुझे अपना नाम बताओ। མུ་ཛྷེ་ ཨཔ་ནཱ་ ནཱམ་ བཏཱཨོ།
ང་ལ་ཁྱེད་རང་གི་མིང་ལབ་དང་། ङ ला खेरङ गी मिङ लब दङ।

Tell me your name.

२२. हाथ मिलाओ। ཧཱཐ་ མི་ལཱཨོ།
ལག་པ་གཏོང་། लग पा तोङ।

Shake hand.

१. मेरी कलम कहाँ है? མེ་རཱི་ ཀལམ་ ཀཧཱྃ་ ཧཻ།
ངའི་སྨྱུ་གུ་ག་པར་འདུག ङे ञुगु गपर दुग।

Where is my fountain pen?

२. गोपाल उसे स्कूल ले गया था।
གོཔཱལ་ ཨུསེ་ སི་ཀཱུལ་ ལེ་ ག་ཡཱ་ ཐཱ།
དེ་གོ་པཱལ་གྱིས་སློབ་གྲར་ཁྲེར་པ་རེད།
दे गोपाल गी लोब्डर खेर पा रे।

Gopal has taken it to school.

३. मुझे शक है। མུ་ཛྷེ་ ཤཀ་ ཧཻ།
ང་ལ་དོགས་པ་ཞིག་ཡོད། ङ ला दोगपा शिग यो।

I have a doubt.

४. उसने गुम कर दिया है। ཨུསནེ་ གུམ་ ཀར་ དིཡཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་དེ་བརླག་པ་རེད། खोङ गी दे लग पा रे।

He has lost it.

५. अहो। वह कीमती पेन था। ཨཧོ། ཝཧ་ ཀཱིམཏཱི་ པེན་ ཐཱ།
ཨ་ལེ། སྨྱུ་གུ་དེ་གོང་ཆེན་པོ་རེད། आले। ञुगु दे गोङ छेन्पो रे।

Oh! It was a costly pen.

६. आपने वह कहाँ से खरीदा था?

ཨཱཔ་ནེ་ ཝཧ་ ཀཧཱཾ་ སེ་ ཁརཱིདཱ་ ཐཱ།

ཁྱེད་རང་གིས་དེ་ག་ནས་ཉོས་པ་ཡིན།

खेरङ गी दे गने ञो पा यिन।

From where did you buy it?

७. मैंने खरीदा नही था। མཻ་ནེ་ ཁ་རཱིདཱ་ ནཧཱི་ ཐཱ།

ངས་དེ་ཉོས་མེད། ङे दे ञो मे।

I did not buy it.

८. वह मुझे भेंट हुआ था। ཝཧ་ མུ་ཛྷེ་ བྷེཾཊ་ ཧུ་ཨཱ་ ཐཱ།

དེ་ང་ལ་ཧྣན་པ་སྤྲད་པ་རེད། दे ङ ला ङनपा टे पा रे।

It was a gift.

९. वह एक मित्र ने जापान से लाया था।

ཝཧ་ ཨེཀ་ མི་ཏྲ་ ནེ་ ཛཱཔཱན་ སེ་ ལཱ་ཡཱ་ ཐཱ།

དེ་གྲོགས་པོ་ཞིག་གིས་ཉི་ཧོང་ནས་འཁྱེར་ཡོང་བ་རེད།

दे डोगपो शिग गी ञी होङ ने खेर योङ वा रे।

A friend had brought it from Japan.

१०. चिन्ता मत करो। ཙིནྟཱ་ མཏ་ ཀརོ།

སེམས་ཁྲལ་མ་བྱེད། सेम ठल मा जे।

Do not worry.

११. मैं तुम्हे एक और पेन दूँगा।

མཻཾ་ ཏུམྷེ་ ཨེཀ་ ཨཽར་ པེན་ དཱུང་གཱ

ངས་ཁྱེད་རང་ལ་སྙུ་གུ་གཞན་དག་གཅིག་སྤྲད་ཆོག

ङे खेरङ ला ञुगु शेन्दग चिग टे छोग।

I will give you another pen.

१२. यह पार्कर पेन है। ཡཧ་ པཱརྐར་ པེན་ ཧཻ།

སྙུ་གུ་དེ་པཱརྐར་རེད། ञुगु दे पार्कर रे।

It is a Parker pen.

१३. परन्तु ध्यान रखना। པརནྟུ་ དྷྱཱན་ རཁནཱ།

ཡིན་ནའི་བརྟན་པོ་བྱེད་ཨ། यिनने तेन्पो जे आ।

But, be careful.

१४. यह पेन गुम न करना। ཡཧ་ པེན་ གུམ་ ན་ ཀརནཱ།

སྙུ་གུ་འདི་མ་བརླག་ཨ། ञुगु दि म लग आ।

Do not lose this pen.

१. सोनम बढ़ई है। བསོད་ནམས་ བཌྷཨི་ ཧཻ།
བསོད་ནམས་ཤིང་བཟོ་བ་རེད། सोनम शिंसोवा रे।

Sonam is a carpenter.

२. यह उसका पेशा है। ཡཧ་ ཨུསཀཱ་ པེ་ཤཱ་ ཧཻ།
འདི་ཁོང་གི་ཆེད་ལས་རེད། दि खोङ गी छेले रे।

This is his profession.

३. वह बहुत ही कारीगर बढ़ई है।
ཝཧ་ བཧུཏ་ ཧཱི་ ཀཱརཱིགར་ བཌྷཨཱི་ ཧཻ།
ཁོང་ཤིང་བཟོ་ཤིན་ཏུ་མཁས་པ་ཞིག་རེད།
खोङ शिङ सो शिनतु खेपा शिग रे।

He is a very skilled carpenter.

४. वह मेज़ ओर कुर्सियां बनाता है।
ཝཧ་ མེཛ་ ཨོཾར་ ཀུར་སི་ཡཱཾ་ བ་ནཱ་ཏཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་ཅོག་ཙེ་དང་རྐུབ་བརྒྱགས་བཟོ་བ་རེད།
खोङ गी चोकचे दङ कुप क्यग सोवा रे।

He makes tables and chairs.

५. वह लकड़ी की अल्मारियाँ बनाता है।
ཝཧ་ ལཀ་ཌཱི་ ཀཱི་ ཨལྨཱ་རིཡཱཾ་ བནཱ་ཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་ཤིང་གི་ཆ་སྒམ་བཟོ་བ་རེད།

खोङ गी शिङ गी छगम सोवा रे।

He makes wooden almirahs.

६. वह दरवाजे और खिड़कियाँ बनाता है।

ཝཧ་ དརཝཱཛེ་ ཨཽར་ ཁིཌྷཀིཡཱཾ་ བནཱཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་སྒོ་དང་སྒེའུ་ཁུང་བཟོ་བ་རེད།

खोङ गी गो दङ गेखुङ सोवा रे।

He makes doors and windows.

७. वह अच्छी किस्म की लकड़ी का प्रयोग करता है।

ཝཧ་ ཨཙྪཱི་ ཀིསམ་ ཀཱི་ ལཀཌཱི་ ཀཱ་ པྲཡོག་ ཀརཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་ཤིང་ཆ་སྤུས་ཀ་དག་པོ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་རེད།

खोङ गी शिङ छा पु दगपो बेचो जेपा रे।

He uses timber of good quality.

८. उसे लकड़ी की अच्छी पहचान है।

ཨུསེ་ ལཀཌཱི་ ཀཱི་ ཨཙྪཱི་ པཧཙཱན་ ཧཻ།

ཁོང་ནི་ཤིང་ཆ་ཡག་པོ་ངོ་ཤེས་མཁན་ཞིག་རེད།

खोङ नी शिङ छ यगपो ङो शेखेन शिग रे।

He is a good judge of timber.

९. वह उत्तम कारीगर है। ཝཧ་ ཨུཏྟམ་ ཀཱརཱིགར་ ཧཻ།
ཁོང་ལག་རྩལ་མཁས་པ་ཞིག་རེད། खोङ लगचल खेपा शिग रे।

He is a master craftsman.

१०. सोनम लकड़ी पर खुदाई करना भी जानता है।
བསོད་ནམས་ ལཀ་ཌཱི་ པར་ ཁུདཱཨི་ ཀརནཱ་ བྷཱི་ ཛཱནཏཱ་ ཧཻ།
བསོད་ནམས་ཀྱིས་ཤིང་རྐོད་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
सोनम क्यी शिङ को कयङ शे क्यी योपा रे।

Sonam also knows wood carving.

११. वह दरवाजों पर खुदाई करता है।
ཝཧ་ དརཝཱཛོཾ་ པར་ ཁུདཱཨི་ ཀརཏཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་སྒོ་ལ་རྐོད་ཀྲུག་གི་ཡོད་རེད།
खांङ गी गो ला को ज्ञग गी यो रे।

He carves doors.

१२. वह वहुत नमूने बनाता है।
ཝཧ་ བཧུཏ་ ནམཱུནེ་ བནཱཏཱ་ ཧཻ།
ཁོང་གིས་བཟོ་བཀོད་འདྲ་མིན་མང་པོ་བཟོ་བ་རེད།
खोंङ गी सो कोद ड़ मिन मङपो सोवा रे।

He makes many designs.

१३. जैसे कि आदमी, औरतें, पशु, पक्षी।

ཛཻ་སེ་ ཀི ཨཱདམཱི། ཨཽརཏེཾ། པཤུ པཀྵཱི།

དཔེར་ན་འདི་འདྲ། མི། སྐྱེ་དམན། སེམས་ཅན། བྱ་བྱིའུ།

पेरना दि ड़ मि, क्येमन, सेमचन, जजिवु।

Such as, men, women, animals, birds.

१४. वह अच्छे पैसे बनाता है।

ཝཧ་ ཨཙྪེ་ པཻ་སེ་ བནཱཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གི་དངུལ་མང་པོ་བཟོ་གི་ཡོད་རེད།

खोङ गी ङूल मङपो सो गी यो रे।

He earns good money.

१५. सोनम मन्दिर के निकट रहता है।

བསོད་ནམས་ མནྡིར་ ཀེ་ ནིཀཊ་ རཧཏཱ་ ཧཻ།

བསོད་ནམས་ལྷ་ཁང་གི་འཁྲིས་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

सोनम लहखङ गी ठी ला दोगी यो रे।

Sonam lives near the temple.

१. तुमने मेरे कुछ पैसे देने हैं।
ཏུམ་ནེ་ མེ་རེ་ ཀུཚ་ པཻསེ་ དེ་ནེ་ ཧཻཾ།
ཁྱེད་རང་གིས་ང་ལ་དངུལ་ཏོག་ཙམ་སྤྲོད་དགོས་ཡོད།
खेरङ गी ङ ला ङूल तोकचम टोगो यो।

You owe me some money.

२. हाँ, मुझे याद है। ཧཱྃ་ མུ་ཛྷེ་ ཡཱད་ ཧཻ།
ལགས་ཡོད། ངས་དྲན་གྱི་ཡོད། लयो ङे ङेन्गी यो।

Yes, I remember.

३. कब दोगे? ཀབ་ འདོ་གེ །
ག་དུས་སྤྲོད་ག ग दु टे गा।

When will you pay?

४. मैं अभी दे सकता हूँ। མཻཾ་ ཨབྷཱི་ འདེ་ སཀ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།
ངས་ད་ལྟ་འབུལ་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ङे दता बुल थुप क्यी रे।

I can pay just now.

५. सच? སཙ།
དངོས་གནས། ङो ने।

Really?

६. कितने पैसे है? གིཏ་ནེ་ པཻསེ་ ཧཻ།

དངུལ་ག་ཚོད་རེད། डूल गछो रे।

How much is it?

७. कुल रक़म कितनी है? ཀུལ་ རཀམ་ གིཏྣི་ ཧཻ།

དངུལ་ཁྱོན་བསྡོམས་ག་ཚོད་རེད། डूल ख्योन दोम गछो रे।

What is the total sum?

८. मूल तो चार सौ थे। མུལ་ ཏོ་ ཙཱར་ སཽ་ ཐེ།

མ་དངུལ་སྒོར་བཞི་བརྒྱ་རེད། म डूल गोर शिज्ञा रे।

The original amount was four hundred.

९. ओर सूद / ब्याज? ཨོར་ སུད་/བེ་ཡ་ཛ།

དེ་དང་སྐྱེད་ཀ दे दङ क्येका।

And, interest?

१०. अस्सी रूपये। ཨསྶི་ རུཔ་ཡེ།

སྒོར་མོ་བརྒྱད་ཅུ། गोरमो ज्ञेचु।

Eighty rupees.

११. अतः कुल चार सौ अस्सी बने।

ཨཏཿ ཀུལ་ ཙཱར་ སཽ་ ཨསྶི་ བནེ།

བྱས་ན་ཁྱོན་བསྡོམས་སྒོར་བཞི་བརྒྱ་བརྒྱད་ཅུ་རེད།

जेना ख्योनदोम गोर शिज्ञा ग्येचु रे।

So the total is four hundred eighty.

१२. हाँ, हाँ। ཧྭིཾ། ཧྭིཾ།

ལགས་རེད་རེད། लग रे रे।

Yes, yes.

१३. क्या आप चेक ले लेंगे? ཀྐ། ཨྭཔ་ ཅེཀ་ ལེ་ ལོཾ་གེ

ཁྱེད་རང་གིས་ཅེག་འཛིན་བཞེས་ཀྱི་རེད་པས།

खेरङ गी चेक जीन शे गी रे पे।

Can you accept a cheque?

१४. क्यों नहीं। ཀྱོཾ་ ནཧྭིཾ།

ཡིན་དང་ཡིན། यिन दङ यिन।

Why not.

१५. मैं चेक लिखता हूँ। མཻ་ ཅེཀ་ ལིཁ་ཏཱ་ ཧཱུཾ།

ངས་ཅེག་འཛིན་བཟོ་གི་ཡིན། ङे चेकजिन सोगी यिन।

I will write the cheque.

१६. यह ली जिया। ཡཧ་ ལཱི་ཛིཡཱ།

འདི་བཞེས་རོགས་གནང་། दि शे रोग नङ।

Please, take this.

१. आप कहाँ जा रहे हो? ཨཱཔ་ ཀཧཱཾ་ ཛཱ་ རཧེ་ ཧོ།
ཁྱེད་རང་ག་པར་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན། खेरङ गपर फेब क्यी यिन।

Where are you going?

२. मैं बैंक जा रहाँ हूँ। མཻཾ་ བཻཾཀ་ ཛཱ་ རཧཱཾ་ ཧཱུཾ།
ང་དངུལ་ཁང་ལ་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ ङुल खङ ला डोगी यिन।

I am going to the bank.

३. कौन सा बेकं? ཀཽཾན་ སཱ་ བེངཀ
དངུལ་ཁང་ག་གིར། ङुल खङ गगिर।

Which bank?

४. युको बैंक। ཡུ་ཀོ་ བེངཀ
ཡུ་ཀོའི་་དངུལ་ཁང་། युको ङूल खङ।

Uco Bank.

५. क्या तुम्हारा वहाँ पैसा है।
ཀྱཱ་ ཏུམྷཱརཱ་ བཧཱཾ་ པཻསཱ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་ཁྱེད་རང་གིས་དངུལ་བཅོལ་ཡོད་པས།
फगिर खेरङ गी ङूल चोल् यो पे।

Have you an account there?

६. हाँ। मेरा पैसा है। ཧཱྃ། མེ་རཱ་ པཻ་སཱ་ ཧཻ།
ལགས་ཡོད། ངའི་དངུལ་བཅོལ་ཡོད། लगयो। ङे ङूल चोल यो।

Yes, I have an account.

७. किस प्रकार का लेखा जोखा? ཀིས་ པྲ་ཀཱར་ ཀཱ་ ལེ་ཁཱ་ ཛོ་ཁཱ།
ག་རེའི་ཐོག་ལ་བཅོལ་ཡོད། गरे थोग ला चोल यो।

What type of account?

८. मेरा बचत खाता आकाऊंट है।
མེ་རཱ་ བཙཏ་ ཁཱ་ཏཱ་ ཨཱ་ཀཱ་ཨུཊ་ ཧཻ།
ངས་མ་དངུལ་གསོག་བཅོལ་ཐོག་བཅོལ་ཡོད།
ङे म ङूल सोग चोल थोग चोल यो।

I have a savings account.

९. मेरा भी लेखा जोखा वहाँ है।
མེ་རཱ་ བྷཱི་ ལེ་ཁཱ་ ཛོ་ཁཱ་ ཝཧཱྃ་ ཧཻ།
ངས་ཀྱང་ཕ་གིར་དངུལ་བཅོལ་ཡོད།
ङे क्यङ फगीर ङूल चोल यो।

I also have an account there.

१०. मैं भी वहाँ जाऊंगा। མཻ་ བྷཱི་ ཝཧཱྃ་ ཛཱ་ཨུང་གཱ
ང་ཡང་ཕ་གིར་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ यङ फ गिर डोगी यिन।

I am also going there.

११. मुझे कुछ पैसा जमा करना है।

མུ་ཛྷེ་ ཀུཚ་ པཻསཱ་ ཛམཱ་ ཀར་ནཱ་ ཧཻ།

ང་དངུལ་ཏོག་ཙམ་བཙུག་དགོས་ཡོད།

ङ ङूल तोग चम चुग गो यो।

I have to deposit some money.

१२. मैं पैसा निकलवाना चाहता हूँ।

མཻཾ་ པཻསཱ་ ནི་ཀལ་ཝཱ་ནཱ་ ཙཱ་ཧ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།

ང་དངུལ་ཞིག་ལེན་དགོས་ཡོད།

ङ ङूल शिग लेन गो यो।

I want to withdraw a sum.

१३. अतः हम दो इकटठे चलते है।

ཨཏཿ ཧམ་ འདོ་ ཨི་ཀཊྛེ་ ཙལ་ཏེ་ ཧཻ།

ཇུས་ན་ང་གཉིས་མཉམ་དུ་འགྲོ

जेना ङ ञी ञमदु ङो।

So, we go together.

१४. बहुत ठीक। आओ चले। བཧུཏ་ ཋཱིཀ ཨཱ་ཨོ་ ཙལེ།

དེ་ཡག་པོ་འདུག ད་ཕེབས་དོ། दे यगपो दूग। द फेब दो।

That is fine. Let's go.

१. वह भवन क्या है? ཝཧ་ བྷཝན་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
ཁང་པ་ཕ་གི་ག་རེ་རེད། खङपा फगि गरे रे।

What is that building?

२. वह सचिवालय है। ཝཧ་ སཙིཝཱ་ལཡ་ ཧཻ།
ཕ་གི་གཞུང་གི་ལས་ཁང་རེད། फगि शुङ गी ले खङ रे।

That is the secretariat.

३. उस में कौन रहता है? ཨུས་ མེ་ ཀཽན་ རཧཏཱ་ ཧཻ།
ཕ་གིར་སུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད། फगिर सु दो क्यी यो रे।

Who lives there?

४. उस में कोई नहीं रहता।
ཨུས་ མེཾ་ ཀོཨཱི་ ནཧཱིཾ་ རཧཏཱ།
དེའི་ནང་ལ་སུ་ཡང་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད།
देयी नङला सुयङ दो क्यी यो म रे।

Nobody lives in it.

५. तो। ཏོ།
ཨེ་ནི། एनी।

Then

६. इस मे सरकारी दफतर हैं।

ཨིས་ མེ་ སར་ཀཱརཱི་ དཕ་ཏར་ ཧཻཾ།

དེའི་ནང་ལ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་ཡོད་རེད།

देयी नङ ला शुङगी लेखूङ खग यो रे।

It has offices of the government.

७. कौन से दफतर? ཀཽན་ སེ་ དཕ་ཏར།

ལས་ཁུངས་ག་གི། लेखुङ गगी।

Which offices?

८. सरकार के मंत्रियों के दफतर।

སར་ཀཱར་ གེ་ མན་ཏིརི་ཡོཾ་ གེ་ དཕ་ཏར།

གཞུང་གི་ལྷན་ཁང་ཁག་གི་ལས་ཁུངས་དེ་ཚོ།

शुङगी लनखङ खगगी लेखुङ देछो।

Offices of ministers of the government.

९. और कौन। ཨཽར་ ཀཽན།

དེ་ནས་སུ། देने सु।

Who others?

१०. सचिवों और उपसाचिवों के दफतर।

སཙིཝོཾ་ ཨཽར་ ཨུཔ་སཙིཝོཾ་ གེ་ དཕ་ཏར།

ཌུང་ཆེ་དང་ཌུང་ཆེ་གཞོན་པ་ཚོའི་ལས་ཁུངས་དེ་ཚོ།

डुङछे दङ डुङछे शोन्पा छोयी ले खुङ दे छो।

Offices of secretaries and deputy secretaries.

११. दफतर के कर्मचारी कहाँ बैठते है?

དཕ་ཏར་ ཀེ་ ཀརམ་ཙཱ་རཱི་ ཀཧཱཾ་ བཻཋ་ཏེ་ ཧཻ།

ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཚོ་ག་པར་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

लेखुङ गी लेका जे खेन छो गपर दो क्यी यो रे।

Where do the office employees stay?

१२. इस भवन में उनके भी कमरे है।

ཨིས་ བྷཝན་ མེཾ་ ཨུན་ཀེ་ བྷཱི་ ཀམ་རེ་ ཧཻ།

ལས་ཁུངས་འདིའི་ནང་ཁོང་ཚོ་ལའང་ཁང་པ་ཡོད་རེད།

लेखुङ दियी नङ खोङ छो लयङ खङपा यो रे।

They have also their rooms in this building.

१३. उसमें कुल कितने कमरे है?

ཨུས་མེཾ་ ཀུལ་ ཀིཏནེ་ ཀམ་རེ་ ཧཻ།

ཕ་གིར་ཁྱོན་ཁང་མིག་ག་ཚད་ཡོད་རེད།

फगिर ख्योन खङमिग गछे यो रे।

How many rooms are there in all?

१४. दो सौ बीस। འདོ་ སཽ་ བཱིས།

ཉིས་བརྒྱ་ཉི་ཤུ་ཐམ་པ། जी ज्ञा जी शु थमपा।

Two hundred twenty.

१५. वहाँ एक बहुत बड़ा संभागार भी है।

ཝཧཱྃ་ ཨེཀ་ བཧུཏ་ བཌཱ་ སམྦྷཱ་གཱར་ བྷཱི་ ཧཻ།

ཕ་གིར་ཚོགས་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་རེད།

फगिर छोग खङ छेन्पो शिग क्यङ यो रे।

There is a very big conference hall also.

१६. यह बड़ा विशाल भवन है। ཡཧ་ བཌཱ་ ཝི་ཤཱལ་ བྷཝན་ ཧཻ།

དེ་ནི་ལས་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། देनी ले खङ छेन्पो शिग रे।

It is a huge building.

१. डोलमा मेरी भतीजी है। སྒྲོལ་མ་ མེརཱི་ བྷ་ཏཱི་ཛཱི་ ཧཻ།

སྒྲོལ་མ་ངའི་ཚ་མོ་རེད། डोलमा डै छमो रे।

Dolma is my niece.

२. वह एक सुन्दर कोठी मैं रहती है।

ཝཧ་ ཨེ་ཀ་ སུནྡར་ ཀོཋཱི་ མཻཾ་ རཧ་ཏཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ཁང་པ་སྙིང་རྗེ་པོ་ཞིག་ལ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་རེད།

खोङ खङपा ञीङ जेपो शिगला दो क्यी यो रे।

She lives in a beautiful bungalow.

३. कोठी बड़ी खुली है। ཀོཋཱི་ བཌཱི་ ཁུལཱི་ ཧཻ།

ཁང་པ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། खङ पा ज्ञा छेन्पो यो रे।

The bungalow is spacious.

४. वह नदी के किनारे है।

ཝཧ་ ནདཱི་ ཀེ་ ཀིནཱརེ་ ཧཻ།

དེ་གཙང་པོའི་ཁ་ཞིག་ལ་ཡོད་རེད།

दे चङ पोयी ख शिक ल यो रे।

It is on the bank of a river.

५. नदी छोटी है। ནདཱི་ ཚོ་ཊཱི་ ཧཻ།

གཙང་པོ་དེ་ཆུང་ཆུང་རེད། चङपो दे छुङ छुङ रे।

The river is small.

६. कोठी में अच्छा बागीचा है।

ཀོཋཱི་ མེཾ་ ཨཙྪཱ་ བཱགཱིཙཱ་ ཧཻ།

ཁང་པ་དེ་ལ་ལྡུམ་ར་ཡག་པོ་ཞིག་ཡོད་རེད།

खङ पा देला दुमरा यगपो शिग यो रे।

The bungalow has a nice garden.

७. डोलमा को फूल लगाने का बड़ा शौक है।

སྒྲོལ་མ་ ཀོ་ ཕཱུལ་ ལགཱནེ་ ཀཱ་ བ་ཌཱ་ ཤཽཀ་ ཧཻ།

སྒྲོལ་མ་མེ་ཏོག་བཏབ་ཡག་ལ་དགའ་པོ་ཞེ་དྲག་ཡོད་རེད།

डोलमा मेतोक तब यग ला गपो शेडक यो रे।

Dolma is very fond of gardening.

८. उसके पास अनेक प्रकार के पौदे है।

ཨུས་ཀེ་ པཱས་ ཨ་ནེ་ཀ་ པྲ་ཀཱར་ ཀེ་ པཽ་དེ་ ཧཻ།

ཁོང་ལ་ཤིང་སྣ་འདྲ་མིན་མང་པོ་ཡོད་རེད།

खोङ ला शिङ न डमिन मङ पो यो रे।

She has many varieties of plants.

९. उधर फलों के पौदे है।

ཨུཀྐར་ ཕཽཾ་ ཀེ་ པཽདེ་ ཧཻ།

ཕ་གིར་ཤིང་འབྲས་སྡོང་པོ་ཡོད་རེད།

फगिर शीङ ड़े दोङपो यो रे।

There are fruit plants.

१०. फूलों वाले पौदे है। ཕུ་ལོཾ་ ཝཱལེ་ པཽདེ་ ཧཻ།

མེ་ཏོག་གི་ཤིང་སྣ་ཡོད་རེད། मेतोग गी शिङ न यो रे।

There are flower plants.

११. बहुत रंगों के गुलाब फूल है।

བཧུཏ་ རང་གོཾ་ ཀེ་ གུལཱབ་ ཕཱུལ་ ཧཻ།

ཕ་གིར་མེ་ཏོག་རྒྱ་སེ་ཚོས་སྣ་མང་པོ་ཡོད་རེད།

फगिर मेतोक ज्ञसे छो ना मङपो यो रे।

There are roses of many colours.

१२. मेरी भतीजी ने एक माली रखा हुआ है।

མ་རཱི་ བྷཏཱིཛཱི་ ནེ་ ཨེཀ་ མཱལཱི་ རཁཱ་ ཧུཨཱ་ ཧཻ།

ངའི་ཚ་མོ་མེ་ཏོག་གཡོག་མཁན་ཞིག་བཙུག་ཡོད་རེད།

ङे छमो मेतोग योगखेन शिग चुग यो रे।

My niece has employed a gardener.

१३. वह बूढ़ा आदमी है। ཝཧ་ བཱུ་ཌྷཱ་ ཨཱདམཱི་ ཧཻ།

ཁོང་མི་རྒས་ཁོག་ཅིག་རེད། खोङ मि गेखोग चिग रे।

He is an old man.

१४. वह बड़ा अनुभवी है।

ཝཧ་ བཌཱ་ ཨནུ་བྷྭཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ཉམས་མྱོང་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད།

खोङ ञम ञोङ छेन्पो शिग रे।

He is very experienced.

१५. वह रोज पौधे को पानी देता है।

ཝཧ་ རོཛ་ པཽདྷེ་ ཀོ་ པཱནཱི་ དེ་ཏཱ་ ཧཻ།

ཁོང་གིས་ཉིན་ལྟར་ཤིང་སྣ་དེ་ཚོར་ཆུ་རྒྱག་གི་ཡོད་རེད།

खोङ गी ञीनतर शिङ ना दे छोर छु ज्ञगगी यो रे।

He waters the plants everyday.

१. हम सायंकाल के समय गाँव में पहुचें।

ཧམ་ སཱཡམ་ཀཱལ་ ཀེ་ ས་མཡ་ གཱཾཝ་ མེཾ་ པཧུཅེཾ།

ང་ཚོ་གྲོང་གསེབ་ལ་དགོང་དྲོ་འབྱོར་སོང་།

ङ छो डोङसेब ला गोङडो जोर सोङ।

We reached the village in the evening.

२. उस गाँव का नाम है करतङ।

ཨུས་ གཱཾཝ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཧེ་ ཀར་ཏང་།

གྲོང་གསེབ་དེའི་མིང་ལ་ཀར་ཏང་རེད།

डोङसेब देयी मिङला करतङ रे।

The name of that village is Kartang.

३. यह छोटा सा गाँव है।

ཡཧ་ ཚོ་ཊཱ་ སཱ་ གཱཾཝ་ ཧེ།

གྲོང་གསེབ་དེ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་རེད།

डोङ सेब दे छुङ छुङ शिग रे।

It is a small village.

४. इस में लगभग पन्द्रह घर है।

ཨིས་ མེཾ་ ལག་བྷག་ པན་ད་ར་ གྷར་ ཧེ།

དེ་ལ་ཁང་པ་བཅོ་ལྔ་ཙམ་འདུག

देला खङपा चोङा चम दुग।

It has about fifteen houses.

५. यहाँ एक छोटा सा मन्दिरं है।

ཡཧཱྃ་ ཨེཀ་ ཚོཊཱ་ སཱ་ མནྡིར་ ཧཻ།

དེ་ལ་ལྷ་ཁང་ཆུང་ཆུང་ཞིག་འདུག

देला लखङ छुङ छुङ शिग दुग।

It has a small temple.

६. मन्दिर के समीप एक लकड़ी का प्रार्थना चक्र है।

མནྡིར་ ཀེ་ སམིཔ་ ཨེཀ་ ལཀཌཱི་ ཀཱ་ པར་རཐནཱ་ ཙཀར་ ཧཻ།

ལྷ་ཁང་དེའི་འཁྲིས་ལ་ཤིང་གི་མ་ཎི་འཁོར་ལོ་ཞིག་འདུག

लखङ देयी ठी ला शीङ गी मणि खोर्लो शिग दुग।

Near the temple is a wooden prayer wheel.

७. प्रार्थना चक्र एक अलग कमरे में है।

པར་རཐནཱ་ ཙཀར་ ཨེཀ་ ཨལག་ ཀམ་རེ་ མེཾ་ ཧཻ།

མ་ཎི་འཁོར་ལོ་དེ་ཁང་མིག་ཁག་ཅིག་ནང་འདུག

मणि खोर्लो दे खङ मिग खग चिग नङ दुग।

The prayer wheel is in a seperate room.

८. मन्दिर में एक बहुत सुन्दर मूर्ति है।

མནྡིར་ མེཾ་ ཨེཀ་ བཧུཏ་ སུནྡར་ མཱུར་ཏི་ ཧཻ།

ལྷ་ཁང་ནང་ལ་སྐུ་བརྙན་མཚར་པོ་ཞིག་འདུག

लखङ नङ ला कुञेन छरपो शिग दुग।

In the temple is a beautiful image.

९. यह मूर्ति मिट्टी की बनी है। ཡཧ་ མཱུར་ཏི་ མིཊྚཱི་ ཀཱི་ བནཱི་ ཧཻ།

སྐུ་བརྙན་དེ་འཇིམ་པ་རེད། कुञेन दे जिम्पा रे।

It is a clay image.

१०. मूर्ति भगवान बुद्ध की है।

མཱུར་ཏི་ བྷག་ཝཱན་ བུདྡྷ་ ཀཱི་ ཧཻ།

དེ་ནི་སངས་རྒྱས་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་རེད།

देनी संझे चोम्देन दे क्यी कुञेन रे।

The image is that of Lord Buddha.

११. मूर्ति के आगे पाँच प्यालियाँ पड़ी थीं।

མཱུར་ཏི་ ཀེ་ ཨཱ་གེ་ པཱཾཙ་ པྱཱ་ལི་ཡཱཾ་ པཌཱི་ ཐཱིཾ།

སྐུ་བརྙན་དེའི་སྐུ་མདུན་ལ་ཆབ་ཏིང་ལྔ་འདུག

कुञेन देयी कु दुन ला छब तीङ ङ दुग।

Infront of the image were five cups.

१२. वे पानी से भरी थी।

ཝེ་ པཱནཱི་ སེ་ བྷརཱི་ ཐཱི།

དེ་ཆོའི་ནང་ལ་ཡོན་ཆབ་བཀང་འདུག

दे छोयी नङ ला योनछब कङ दुग।

They were filled with water.

१३. और दो दीप भी थे। ཨཽར་ འདོ་ དཱིཔ་ བྷཱི་ ཐེ།

ཡང་མཆོད་མེ་གཉིས་འདུག   यङ छोमे ञी दुग।

There were two butter lamps also.

१४. गाँव बड़ा शान्त था।

གཱཾཝ་ བཌཱ་ ཤཱནྟ་ ཐཱ།

གྲོང་གསེབ་དེ་ཁ་ཁུ་སིམ་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག

डोङ सेब दे ख खु सिम्पो शेडक दुग।

The village was very calm.

१५. गाँव वासी सादा लोग थे।

གཱཾཝ་ ཝཱསཱི་ སཱདཱ་ ལོག་ ཐེ།

གྲོང་གསེབ་པ་དེ་ཚོ་ཉམ་ཆུང་འདུག

डोङ सेब पा दे छो ञम छुङ दुग।

The villagers were simple people.

१. हम प्रातः बहुत जल्दी उठ खड़े हुए।
ཧམ་ པྲཱཏ་ བཧུཏ་ ཛལྡཱི་ ཨུཋ་ ཁཌེ་ ཧུཨེ།
ང་ཚོ་ཞོགས་ཀད་སྔ་པོ་ལངས་པ་ཡིན།
ङ छो शोगे ङपो लङपा यिन।

We got up early in the morning.

२. उस समय अन्धेरा था। ཨུས་ སམཡ་ ཨནྡྷེརཱ་ ཐཱ།
དེ་དུས་ནག་ཁུང་རེད་ཤག दे दु नखुङ रे शग।

It was dark at that time.

३. उस समय चाँद नहीं था। ཨུས་ སམཡ་ ཙཱྃད་ ནཧཱིཾ་ ཐཱ།
དེ་དུས་ཟླ་བ་མི་འདུག दे दु दावा मि दुग।

There was no moon.

४. तारे चमक रहे थे। ཏཱརེ་ ཙམཀ་ རཧེ་ ཐེ།
སྐར་མ་དེ་ཚོ་འོད་རྒྱག་གི་འདུག करमा देछो वोद ज्ञग गी दुग।

The stars were shining.

५. हमने चाय का एक एक प्याला पिया।
ཧམནེ་ ཙཱཡ་ ཀཱ་ ཨེཀ་ ཨེཀ་ པྱཱལཱ་ པིཡཱ།
ང་ཚོ་ཇ་གང་གང་བཏུང་པ་ཡིན།

ङ छो जा गङ गङ तुङ पा यीन।

We had a cup of tea each.

६. हमने पीठ पर अपने पिठ्ठू उठाए।
ཧམ་ནེ་ པཱིཋ་ པར་ ཨཔནེ་ པིཋྛཱུ་ ཨུཋཱཨེ།
ང་ཚོས་ང་རང་ཚོའི་རྒྱབ་འཁུར་སྒལ་པར་འཁྱེར་པ་ཡིན།
ङ छो ङरङ छोयी ग्नब खुर गल पर ख्येर प यिन।

We put our ruck-sacks on our backs.

७. हमने चढ़ाई शुरू की।
ཧམ་ནེ་ ཙཌྷཱཨཱི་ ཤུརཱུ་ ཀཱི
ང་ཚོ་རི་ལ་ཡར་འཛེག་ཡག་འགོ་བཙུགས་པ་ཡིན།
ङ छो रिला यर जेगयग गो चुगपा यिन।

We started climbing up the mountain.

८. पहाड़ बहुत ऊँचा था। པཧཱཌ་ བཧུཏ་ ཨཱུཾཙཱ་ ཐཱ།
རི་འདི་ཞེ་དྲག་མཐོ་པོ་འདུག रि दि शेडक थो पो दुग।

The mountain was very high.

९. रास्ता टेढ़ा था। རཱསྟཱ་ ཊེཌྷཱ་ ཐཱ།
ལམ་ཁ་དེ་ཚོ་ཀྱོག་ཀྱོག་རེད་འདུག लमखा दे छो क्योग क्योग रे दुग।

The track was zig zag.

१०. चढाई सख्त था। ཙཌྷཱཨི་ སཁཏ་ ཐཱ།
ཡར་འཛེགས་ཡག་དཀའ་ལས་ཁག་པོ་འདུག
यर जेगया कले खग पो दुग।
Climbing upward was tough.

११. हमने चढ़ना जारी रखा। ཧམ་ནེ་ ཙཌྷ་ནཱ་ ཛཱ་རཱི་ རཁཱ།
ང་ཚོས་མུ་མཐུད་ནས་འཛེགས་པ་ཡིན། ङ छो मुथु ने जेगपा यिन।
We continued climbing.

१२. सूर्य निकल रहा था। སུར་ཡཱ་ ནིཀལ་ རཧཱ་ ཐཱ།
ཉི་མ་ཤར་སོང་། जीमा शर सोङ।
The sun was rising.

१३. धीरे धीरे गर्मी बढ़ रही थी। དྷཱི་རེ་ དྷཱི་རེ་ གརམཱི་ བཌྷ་ རཧཱི་ ཐཱི།
དེ་ནས་ཚ་རུ་ཚ་རུ་ཕྱིན་སོང་། देने छरू छरू छिनसोङ।
It was becoming hotter and hotter.

१४. हम ग्यारह बजे दर रे पर पहुँच गए।
ཧམ་ གྱཱ་རཧ་ བཛེ་ དར་ རེ་ པར་ པཧུྃཙ་ གཨེ།
ང་ཚོ་ཞོགས་ཀད་ཆུ་ཚོད་བཅུ་གཅིག་ལ་རྩེ་ལ་སླེབས་སོང་།
ङ छो शोग के छु छो चुचिग ला चे ला लेब सोङ।
We reached the pass at 11 a.m.

१. लड़के लड़कियों, इधर आओ।
ལཌ྄ཀེ་ ལཌ྄ཀིཡོཾ་ ཨི་དྷར་ ཨཱོ།
བུ་དང་བུ་མོ་ཚོ་འདིར་ཤོག་དང་།
बु दङ बुमो छो दिर शोग दङ।
Boys and girls, come here.

२. मेरे पास बैठो। མེ་རེ་ པཱས་ བཻཋོ།
ངའི་འཁྲིས་ལ་སྡོད་དང་། ङे ठी ला दो दङ।
Sit near me.

३. अपने हाथ जोड़ो।
ཨཔ་ནེ་ ཧཱཐ་ ཛོ་ཌོ།
ཁྱེད་རང་ཚོའི་ལག་པ་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཞིག
ख्येरङ छोयी लगपा ञी थलमो जर शिग।
Fold your hands in prayer.

४. अपनी आँखें बन्द करो। ཨཔ་ནཱི་ ཨཱཾཁེཾ་ བནྡ་ ཀ་རོ།
སོ་སོའི་མིག་ཙུམས་ཤིག सो सोयी मिग छुम शिग।
Close your eyes.

५. ऊँचे स्वर में ऊँ का उच्चारण करो

ཨཱུྃ་ཅེ་ སུཨར་ མེཾ་ ཨོཾ་ ཀཱ་ ཨུཙྪརཎ་ ཀ་རོ།
སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས་ཨོཾ་དྲོངས་ཤིག
के शुग छेन्पो ऊँ डोङ शिग।

Recite OM loudly.

६. हम यह दो मिण्ट जारी रखें गे।
ཧམ་ ཡཧ་ འདོ་ མིཎཊ་ ཛཱ་རཱི་ རཁེཾ་ གེ
ང་ཚོ་སྐར་མ་གཉིས་རིང་མུ་མཐུད་ནས་དེ་དྲང་གི་ཡིན།
ङ छो करमा ञी रिङ मु थु ने दे ड़ङ गी यिन।

We will continue this for two minutes.

७. उसके बाद चुप हो जाओ। ཨུས་ཀེ་ བཱད་ ཙུཔ་ ཧོ་ ཛཱཨོ།
དེའི་རྗེས་ལ་ཁ་ཁར་སྡོད་ཅིག देयी जेला ख खर दः चिग।

After that, be quiet.

८. ऊपर उठो। ཨཱུ་པར་ ཨུཋོ།
ཡར་ལོངས་ཤིག यर लोङ शिग।

Stand up.

९. हाथ उठाओ। ཧཱཐ་ ཨུཋཱཨོ།
ལག་པ་ཡར་སྐྱོངས་ཤིག लगपा यर क्योङ शिग।

Raise your arms.

१०. सीधा देखो। སཱི་དྷཱ་ དེ་ཁོ།
ཁར་ཐུག་ལྟོས་ཤིག खरथुग तो शिग। Look straight.

११. अपने हाथों से घुटनों को छुओ।
ཨ་པ་ནེ་ ཧཱ་ཐོཾ་ སེ་ གྷུ་ཊ་ནོཾ་ ཀོ་ ཚུ་ཨོ།
ཁྱེད་རང་གི་ལག་པ་པུས་མོ་ལ་ཐུག་ཅིག
ख्ये रङ गी लगपा पुमो ला थुग चिग।

Touch your knees with your hands.

१२. फिर आराम से खड़े हो जाओ।
ཕིར་ ཨཱ་རཱ་མ་ སེ་ ཁ་ཌེ་ ཧོ་ ཛཱ་ཨོ།
དེ་ནས་ག་ལེར་ཡར་ལོངས་ཤིག देने गलेर यर लोङ शिग।

Then stand at ease.

१३. मैं सीटी बजाऊँगा। མཻཾ་ སཱི་ཊཱི་ བ་ཛཱ་ཨཱུཾ་གཱ
ངས་ཤུ་ཀྲུག་གི་ཡིན། ङे शु झग्गी यिन।

I will blow the whistle.

१४. तुम लोग अपने कमरों में दोड़कर जाना।
ཏུམ་ ལོག་ ཨ་པ་ནེ་ ཀ་མ་རོཾ་ མེཾ་ དོ་ཌ་ཀར་ ཛཱ་ནཱ།
ཁྱེད་རང་ཚོ་སོ་སོའི་ཁང་མིག་ལ་རྒྱུགས་ཤིག
ख्ये रङ छो सो सोयी खङ मिग ला झुग शिग।

You dash to your rooms.

१. मेरे दफतर में एक फोन है।
མེ་རེ་ དཕ་ཏར་ མེཾ་ ཨེཀ་ ཕོན་ ཧཻ།
ངའི་ལས་ཁུངས་ལ་ཁ་དཔར་གཅིག་ཡོད།
ङे ले खुङ ला खपर चिग यो।

I have a telephone in my office.

२. अच्छा। ཨཙྪཱ།
ཨ་ལེ། अले।

I see.

३. आप के फोन का नम्बर क्या है।
ཨཱཔ་ ཀེ་ ཕོན་ ཀཱ་ ནམ་བར་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་གི་ཁ་དཔར་ཨང་གྲངས་ག་རེ་རེད།
ख्ये रङ गी खपर अङ डङ गरे रे।

What is your telephone number?

४. बड़ा सीधा नम्बर है। བཌཱ་ སཱི་དྷཱ་ ནམྦར་ ཧཻ།
ཨང་གྲངས་སྟབས་བདེ་པོ་རེད། अङ डङ तब देपो रे।

Very simple number.

५. नम्बर ४४४४, चार चौके हैं।

ནམྦར་ ༤༤༤༤, ཙཱར་ ཙཽཾ་ཀེ་ ཧཻཾ།

དེ་ནི་ ༤༤༤༤, བཞི་དེ་འདྲ་བཞི་རེད།

देनी ४४४४, शि देड़ा शि रे।

That is 4444, four fours.

६. यह बढ़िया है। ཡཧ་ བཌིཡཱ་ ཧཻ།

འདི་ཞེ་དྲག་ཡག་པོ་རེད། दि शेड़क यगपो रे।

This is very good.

७. परन्तु यह प्रायः खराब रहता है।

པརན་ཏུ་ ཡཧ་ པ་ར་ཡ་ ཁ་རཱབ་ རཧཏཱ་ ཧཻ།

ཡིན་ནའང་སྤྱིར་བཏང་ཁ་དཔར་དེ་འགྲོ་གི་ཡོད་མ་རེད།

यिन्नयङ, चिरतङ खपर दे डोगी यो म रे।

But it is generally out of order.

८. यह अक्सर बन्द हो जाता है।

ཡཧ་ ཨཀ་སར་ བནྡ་ ཧོ་ ཛཱཏཱ་ ཧཻ།

དེ་ཡང་སེ་ཆད་འགྲོ་གི་འདུག དे यङ से छे ड़ोगी दुग।

It often goes dead.

९. कभी कभी ठीक नम्बर नही मिलता।

ཀབྷཱི་ ཀབྷཱི་ ཋཱིཀ་ ནམྦར་ ནཧཱི་ མིལ་ཏཱ།

མཚམས་མཚམས་ལ་ཨང་གྲངས་ཏག་ཏག་རག་གི་མ་རེད།

छम छम ला अङ ड़ङ तक तक रग्गी म रे।

Sometimes you do not get the correct number.

१०. कभी कभी बीच में ही टूट जाता है।

ཀ་བྷཱི་ ཀ་བྷཱི་ བཱིཙ་ མེཾ་ ཧཱི་ ཊཱུཊ་ ཛཱ་ཏཱ་ ཧཻ།

མཚམས་མཚམས་ལ་དཀྱིལ་ནས་བཅད་འགྲོ་གི་འདུག

छम छम ला क्यिलने चे डोगी दुग।

Sometimes it gets disconnected in the middle.

११. तब मुझे बहुत गुस्सा आता है।

ཏབ་ མུ་ཛྷེ་ བཧུཏ་ གུསྶཱ་ ཨཱཏཱ་ ཧཻ།

དེ་སྐབས་ང་ཁོང་ཁྲོ་ཞེ་དྲག་ཟ་གི་འདུག

दे कब ङ खोङठो शेड़ग सगी दुग।

Then, I feel very angry.

१२. इस के अलावा बिल भी गलत आते हैं।

ཨིས་ ཀེ་ ཨལཱཝཱ་ བིལ་ བྷཱི་ གལཏ་ ཨཱཏེ་ ཧཻཾ།

དེ་མ་ཟད་གླ་འཛིན་ཡང་ནོར་བ་བཏང་ཡོང་གི་འདུག

दे म से लजिन यङ नोरवा तङ योङ गी दुग।

Moreover there is wrong billing.

१३. हाँ, यह आम शिकायत है।

ཧཱྃ། ཡཧ་ ཨཱམ་ ཤི་ཀཱ་ཡཏ་ ཧཻ།

ལགས་རེད། དུས་རྒྱུན་ནས་རྙོག་ཁྲ་བཤད་ཡག་གཅིག་རེད།

लग रे। दुझुन ने ञोग ठा शेयग चिग रे।

Yes, that is a common complaint.

१४. मैं ट्रकं काल करने से भी डरता हूँ।

མཻཾ་ ཊྲཾཀ་ ཀཱལ་ ཀར་ནེ་ སེ་ བྷཱི་ ཌར་ཏཱ་ ཧཱུྃ།

ང་བརྒྱུད་བསྲིངས་ཁ་དཔར་གཏོང་ཡག་ལའང་ཞེད་ཀྱི་འདུག

ङ झङ सिङ ख पर तोङ यग लयङ शे क्यी दुग।

I am afraid of making even a trunk call.

१५. क्या फायदा। ཀྱཱ་ ཕཱཡ་དཱ།

ཆོ་ག་རེ་ཡོད་རེད། छो गरे यो रे।

What is the use.

१६. मैं फोन कटवा दूंगा। མཻ་ ཕོན་ ཀཊྭཱ་ དུང་གཱ

ང་ཁ་དཔར་བཅད་བཞག་གི་ཡིན། ङ ख पर चे शग गी यिन।

I will get it disconnected.

१. आकाश नीला है। ཨཱ་ཀཱཤ་ ནཱི་ལཱ་ ཧཻ།
གནམ་སྔོན་པོ་རེད། नम ङोनपो रे।

The sky is blue.

२. धूआँ काला है। དྷུཨཱྃ་ ཀཱ་ལཱ་ ཧཻ།
དུ་བ་ནག་པོ་རེད། दुवा नगपो रे।

The smoke is black.

३. मेरा जूता भूरे रंग का है।
མེ་རཱ་ ཛུ་ཏཱ་ བྷུ་རེ་ རངག་ ཀཱ་ ཧཻ།
ངའི་ལྷམ་ཁོག་གི་ཚོན་མདོག་རྒྱ་སྨུག་རེད།
ङे लहम खोग गी छोन दोग ज्ञमुग रे।

The colour of my shoes is brown.

४. उस की टोपी सफेद है। ཨུས་ ཀཱི་ ཊོ་པཱི་ ས་ཕེད་ ཧཻ།
ཁོང་གི་ཞ་མོ་དཀར་པོ་རེད། खोङ गी शमो करपो रे।

His cap is white.

५. राजीव की कमीज पीली है। རཱ་ཛཱིབ་ ཀཱི་ ཀམཱིཛ་ པཱི་ལཱི་ ཧཻ།
རཱ་ཛཱིབ་ཀྱི་སྟོད་ཐུང་སེར་པོ་རེད། राजीव की तोथुङ सेर पो रे।

Rajiv's shirt is a yellow one.

६. तुम्हारा छुपा लाल है। ཏུམྷཱརཱ་ ཚུ་པ་ ལཱལ་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་གི་ཕྱུ་པ་དམར་པོ་རེད། ख्ये रङ गी छुपा मर पो रे।

Your gown is red.

७. समुद्र का पानी हरे रंग का है।

ས་མུན་དར་ ཀཱ་ པཱནཱི་ ཧརེ་ རཾག་ ཀཱ་ ཧཻ།

རྒྱ་མཚོའི་ཆུ་ནི་ལྗང་ཁུ་རེད།

ज्ञछो छु नी जङखु रे।

The sea-water is green.

८. लामा का चोगा गेरूए रंग का है।

ལཱ་མ་ ཀཱ་ ཙོ་གཱ་ གེརཱུ་ཨེ་ རཾག་ ཀཱ་ ཧཻ།

བླ་མའི་ན་བཟའ་ནི་ངུར་སྨིག་རེད།

लामायी न सा नी ङुर मिग रे।

The lama's robe is ochre.

९. स्याही की एक बोतल लाओ।

སཡཱ་ཧཱི་ ཀཱི་ ཨེཀ་ བོཏལ་ ལཱཨོ།

སྣག་ཚའི་ཤེལ་དམ་ཞིག་འཁྱེར་ཤོག

नग छयी शेल्दम शिग ख्येर शोग।

Bring a bottle of ink.

१०. किस रंग की? ཀིས་ རཾག་ ཀཱི་

ཚོན་མདོག་ག་གི། छोन दोग गगी।

Of which colour?

११. मुझे हरा पसन्द है। མུ་ཛྷེ་ ཧརཱ་ པ་སནྡ་ ཧཻ།

ང་ལྗང་ཁུ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། ङ जङखु ला गपो यो।

I like green.

१२. मुझे काला भी पसन्द है। མུ་ཛྷེ་ ཀཱལཱ་ བྷཱི་ པསནྡ་ ཧཻ།

ང་ནག་པོ་ལ་ཡང་དགའ་པོ་ཡོད། ङ नगपो ल यङ गपो यो।

I also like black.

१३. मुझे नीला अच्छी नही लगती। མུ་ཛྷེ་ ནཱི་ལཱ་ ཨཙྪཱི་ ནཧཱི་ ལག་ཏཱི།

ང་སྔོན་པོ་ལ་དགའ་པོ་མེད། ङ ङोन्पो ला गपो मे।

I do not like blue.

१४. क्यों? ཀྱོཾ།

ག་རེ་ཡིན་ནམ། गरे यिन नम।

Why?

१५. क्योंकि यह बहुत आम है।

ཀྱོཾ་ཀི་ ཡཧ་ བཧུཏ་ ཨཱམ་ ཧཻ།

གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེ་དཀྱུས་མ་དཀྱུས་ཀྱུང་རེད།

गङ यीन सेरना दे क्युमा क्यु क्यङ रे।

Because it is too common.

१६ हर कोयी इसे प्रयोग करता है।

ཧར་ ཀོ་ཡཱི་ ཨི་སེ་ པ་ར་ཡོག་ ཀརཏཱ་ ཧཻ།

ཚང་མས་དེ་བེད་སྤྱོད་བྱེད་པ་རེད།

छङ्मे दे बेचो जेपा रे।

Everybody uses it.

१. मेरे दोस्त तेन्जिन से मिलिए।

མེ་རེ་ དོསཏ་ ཏེན་ཛིན་ སེ་ མི་ལིཨེ།

ངའི་གྲོགས་པོ་བསྟན་འཛིན་མཇལ་རོགས་གནང་།

ङे डोगपो तेनजिन जेलरोग नङ।

Please, meet my friend, Tenzin.

२. आप कैसे है? ཨཱཔ་ ཀཻ་སེ་ ཧཻ།

ཁྱེད་རང་བདེ་པོ་ཡིན་པས། ख्ये रङ देपो यिनपे।

How are you?

३. धन्यवाद, मैं ठीक हूँ। དྷནྱཝད། མཻ་ ཋཱིཀ་ ཧཱུྃ།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ང་བདེ་པོ་ཡིན། थुगजेछे, ङ देपो यिन।

Thank you, I am Okay.

४. मेरा नाम रिगजिन है। མེ་རཱ་ ནཱམ་ རིག་འཛིན་ ཧཻ།

ངའི་མིང་ལ་རིག་འཛིན་ཟེར་གྱི་ཡོད།

ङे मिङ ला रिगजिन सेर ग्यी यो।

My name is Rigzin.

५. आप से मिलकर प्रसन्न हूँ। ཨཱཔ་ སེ་ མིལ་ཀར་ པྲ་སན་ ཧཱུྃ།

ཁྱེད་རང་མཇལ་ཏེ་དགའ་པོ་བྱུང་། ख्येरङ जेलते गपो जुङ।

Glad to meet you.

६. मैं पुस्तकालय में काम करता हूँ।

མཻ་ པུས་ཏ་ཀཱ་ལཡ་ མེཾ་ ཀཱམ་ ཀརཏཱ་ ཧཱུྃ།

ང་དཔེ་མཛོད་ཁང་ལ་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ङ पेज़ो खङ ला लेका जे क्यी यो।

I work in the library.

७. किस विभाग में? ཀིས་ ཝི་བྷཱག་ མེཾ།

སྡེ་ཚན་ག་གིར། देछन ग गिर।

Which department?

८. अनुवाद विभाग में। ཨནུཝཱད་ ཝི་བྷཱག་ མེཾ།

ཕབ་བསྒྱུར་སྡེ་ཚན་གྱི་ནང་ལ། फब ञ्जुर दे छेन ग्यी नङ ला।

In the translation department.

९. और अनुभाग कौन से है?

ཨཽར་ ཨནུབྷཱག་ ཀཽན་ སེ་ ཧཻ།

སྡེ་ཚན་གཞན་དག་ག་རེ་ག་རེ་ཡོད་རེད།

दे छन शन्दग गरे गरे यो रे।

What other sections are there?

१०. कई है। ཀཨཱི་ ཧཻ།

མང་པོ་ཡོད་རེད། मङपो यो रे।

There are many.

१९. जैसे थङ्का चित्रकारी, लकड़ी शिल्प, मौखिक इतिहास, शब्दकोष पाण्डुलिपि हैं।

ཛཻསེ་ ཐང་ཀ་ ཙི་ཏར་ཀཱ་རཱི། ལཀཌཱི་ ཤིལྤ། མཽཁིཀ་ ཨིཏིཧཱས།
ཤབྡ་ཀོཥ། པཎྜུལིཔི་ ཧཻ།

དཔེར་ན་ཐང་ཁའི་སློབ་གྲ་དང་། ཤིང་ཀོད་སློབ་གྲ ངག་རྒྱུན་ལོ་རྒྱུས། ཚིག་མཛོད། ཕྱག་དཔེ་ཁང་བཅས་ཡོད་རེད།

पेरना थङखयी लोब्ड़ा, शिङ कोयी लोब्ड़ा, ङगझुन लो ङ्यु, छिगजो, छगपेखङ चे यो रे।

For example, Thangka painting, wood-carving, oral history, dictionary / lexicography, manuscript.

१२. और एक विचित्रागार भी है।

ཨཽར་ ཨེཀ་ ཝིཙིཏྲཱགཱར་ བྷཱི་ ཧཻ།

དེ་བཞིན་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་ཀྱང་ཡོད་རེད།

दे शिन डेम्तोन खङ शिग क्यङ यो रे।

And, there is a museum also.

१३. मैं उसे देखने जाऊँगा। མཻ་ ཨུསེ་ དེཁནེ་ ཛཱཨུང་གཱ

ང་དེ་ལ་མཇལ་དུ་འགྲོ་གི་ཡིན། ङ देला जेलदु डोगी यिन।

I will visit it.

१. आज मौसम बहुत सुहावना है।
ཨཱཛ་ མཽསམ་ བཧུཏ་ སུཧཱཝ་ནཱ་ ཧཻ།
དེ་རིང་གནམ་གཤིས་ཡག་པོ་ཞེ་དྲག་འདུག
देरीङ नम शि यगपो शेड़क दुग।

The weather is very pleasant today.

२. कल बहुत गर्मी थी। ཀལ་ བཧུཏ་ གརྨཱི་ ཐཱི།
ཁ་ས་ཚ་བ་ཞེ་དྲག་འདུག खा सा छवा शेड़ग दुग।

It was very hot yesterday.

३. रात को वर्षा हुई। རཱཏ་ ཀོ་ ཝརྵཱ་ ཧུཨཱི།
མཚན་ལ་ཆར་པ་བཏང་སོང་། छन ला छरपा तङ सोङ।

It rained during the night.

४. तापमान गिर गया। ཏཱཔ་མཱན་ གིར་ ག་ཡཱ།
ཚ་ཚད་ཆག་ཤག छ छे छगशग।

The temperature has decreased.

५. अब ठण्डी हवा चल रही है।
ཨབ་ ཋཎ་ཌཱི་ ཧཝཱ་ ཙལ་ རཧཱི་ ཧཻ།
ད་ལྷུང་བསིལ་རྒྱབ་ཀྱི་འདུག द लुङ सील ज्ञब क्यी दुग।

A cool breeze is blowing now.

६. कभी भी बौछड़ पड़ सकती है।

ཀབྷཱི་ བྷཱི་ བཽཾ་ཚཌ་ པཌ་ སཀ་ཏཱི་ ཧཻ།

ཆར་དྲག་ག་དུས་ཀྱང་བབ་སྲིད་ཀྱི་རེད།

छर ड़ग ग दु क्यङ बब सि क्यी रे।

Shower may occur anytime.

७. वर्षा से सड़के धुल गई हैं। ཝར་ཥཱ་ སེ་ སཌ་ཀེ་ དྷུལ་ གཨི་ ཧཻ།

ཆར་པས་ལམ་ཁ་དེ་ཚོ་འཁྱེར་ཤག छरपे लमखा देछो ख्येर शग।

The rain has washed the roads.

८. अव वे बहुत साफ दीख रही है।

ཨབ་ ཝེ་ བཧུཏ་ སཱཕ་ དཱིཁ་ རཧཱི་ ཧཻ།

ད་དེ་ཚོ་གཙང་མདོག་ཁ་པོ་ཆག་ཤག

द देछो चङ दोग खपो छग शग।

They look very clean now.

९. आकाश पर गहरे बादल है। ཨཱཀཱཤ་ པར་ གཧརེ་ བཱདལ་ ཧཻ།

གནམ་ལ་སྤྲིན་པ་མཐུག་པོ་འདུག नम ला टीनपा थुगपो दुग।

There are thick clouds in the sky.

१०. शायद रात् को फिर वर्षा होगी।

ཤཱ་ཡད་ རཱཏ་ ཀོ་ ཕིར་ ཝརྵཱ་ ཧོ་གཱི

མཚན་ལ་ཡང་བསྐྱར་ཆར་པ་བབ་སྲིད་ཀྱི་རེད།

छन ला यङ क्यर छरपा बब सि क्यी रे।

It may again rain at night.

११. मुझे आज दिल्ली जाना है। མུ་ཛྷེ་ ཨཱཛ་ དླི་ལཱི་ ཛཱ་ནཱ་ ཧཻ།
ང་དེ་རིང་དླི་ལིར་ཐོན་དགོས་ཡོད། ङ दे रिङ दिल्लीर थोन गो यो

I have to leave for Delhi today.

१२. परन्तु मैं ने अपना जाना स्थगित कर दिया है।
པ་རན་ཏུ་ མཻཾ་ ནེ་ ཨ་པ་ནཱ་ ཛཱ་ནཱ་ སི་ཐ་གི་ཏ་ ཀར་ དི་ཡཱ་ ཧཻ།
ཡིན་ན་ཡང་ང་ཐོན་ཡག་འཐེན་པ་ཡིན།
यिन नयङ ङ थोनयग थेन्पा यिन।

But I have postponed my departure.

१३. जब मौसम साफ होगा तो जाऊँगा।
ཛབ་ མཽསམ་ སཱཕ་ ཧོ་གཱ་ ཏོ་ ཛཱ་ཨཱུཾ་གཱ
གནམ་གཤིས་དྭངས་སོང་ན་འགྲོ་གི་ཡིན།
नमशि दङ सोङ ना ड़ोगी यिन।

I will go when the weather clears.

१४. मुझे वर्षा अच्छी लगती है। མུ་ཛྷེ་ ཝརྵཱ་ ཨཙྪཱི་ ལག་ཏཱི་ ཧཻ།
ང་ཆར་པ་ལ་དགའ་པོ་ཡོད། ङ छरपा ला गापो यो।

I like rains.

१. पढ़ना सीखो। པཌ་ནཱ་ སཱི་ཁོ།
ཀློག་ཡག་སློབས་ཤིག लोगयग लोबशिग।

Learn to read.

२. लिखना सीखो। ལིཁ་ནཱ་ སཱི་ཁོ།
འབྲི་ཡག་སློབས་ཤིག ड़ियग लोबशिग।

Learn to write.

३. पढ़ना लिखना सीखो। པཌ་ནཱ་ ལིཁ་ནཱ་ སཱི་ཁོ།
ཀློག་ཡག་དང་འབྲི་ཡག་སློབས་ཤིག लोगयग दङ डियग लोबशिग।

Learn to read and write.

४. पढ़ा लिखा होना अच्छा है। པཌཱ་ ལི་ཁཱ་ ཧོ་ནཱ་ ཨཙྪཱ་ ཧཻ།
འབྲི་ཀློག་ཤེས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད། डिलोग शेना यगपो यो रे।

It is good to be literate.

५. पुस्तकें अच्छे मित्र होती हैं। པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཨཙྪེ་ མི་ཏར་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻ།
དེབ་ནི་གྲོགས་པོ་ཡག་པོ་ཡིན། देब नी ड़ोगपो यगपो यिन।

Books are good friends.

६. वास्तव में वे कल्याण मित्र की तरह है।
ཝཱ་སི་ཏ་ཝ་ མཻཾ་ ཝེ་ ཀལྱཱཎ་ མི་ཏར་ ཀཱི་ ཏ་ར་ཧ་ ཧཻཾ།

དེབ་ནི་དངོས་གནས་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་དང་མཚུངས་པ་རེད།

देब नी ङोने गेवे शेजेन दङ छुङपा रे।

In fact they are like kalyanmitras.

७. वे अच्छा मार्ग दर्शन करती हैं।

ཝེ་ ཨཙྪཱ་ མཱརག་ དར་ཤན་ ཀར་ཏཱི་ ཧཻ།

ཁོང་ཚོས་ལམ་སྟོན་ཡག་པོ་བྱེད་པ་རེད།

खोङ छो लमतोन यगपो जेपा रे।

They provide good guidance.

८. हाँ, पुस्तकें तरह तरह की होती है।

ཧཱྃ་ པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཏརཧ་ ཏརཧ་ ཀཱི་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻ།

ལགས་རེད། དེབ་རིགས་འདྲ་མིན་ཚང་མ་ཡོད་རེད།

लगरे। देब रिग डमिन छङ मा यो रे।

Yes, there are all kinds of books.

९. कुछ अच्छी। कुछ बुरी। ཀུཚ་ ཨཙྪཱི། ཀུཚ་ བུ་རཱི།

ཁ་ཤས་ཡག་པོ། ཁ་ཤས་སྡུག་ཅག खशे यगपो। खशे दुगचग।

Some good, some bad.

१०. कुछ लाभदायग होती हैं। कुछ हानिकारक।

ཀུཚ་ ལཱབྷ་དཱཡག་ ཧོ་ཏཱི་ ཧཻ། ཀུཚ་ ཧཱནི་ཀཱ་རཀ

ཁ་ཤས་ཕན་སྤྱོད་ཆེན་པོ། ཁ་ཤས་གནོད་ཚབས་ཅན།

खशे बेचो छेनपो। खशे नोछब चेन।

Some are useful, some are harmful.

११. हमें सावधान रहना चाहिए।

ཧམེ་ སཱཝ་དྷཱན་ རཧནཱ་ ཙཱཧིཨེ།

ང་ཚོས་དོགས་ཟོན་བྱེད་དགོས་ཀྱི་རེད།

ङ छोयी दोग सोन जे गो क्यी रे।

We should be cautious.

१२. हमे पढ़ने के लिए केवल अच्छी पुस्तकें चुननी चाहिये।

ཧམེ་ པཌྷནེ་ ཀེ་ ལིཨེ་ ཀེབལ་ ཨཙྪཱི་ པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཙུནནཱི་ ཙཱཧིཡེ།

ང་ཚོས་ཀློག་དེབ་ཡག་པོ་ཞེ་གཅིག་བདམས་དགོས་ཀྱི་རེད།

ङ छो लोग देब यगपो शेचिग दम गो क्यी रे।

We should choose only good books for reading.

१३. एसी पुस्तकें चरित्र निर्माण करती है।

ཨེསཱི་ པུ་ས་ཏ་ཀེ་ ཙ་རི་ཏར་ ནེར་མཱན་ ཀརཏཱི་ ཧཻ།

དེབ་དེ་ཚོའི་གྲས་ཀྱིས་མིའི་གཤིས་སྤྱོད་ལེགས་བཅོས་བྱེད་པ་རེད།

देब देछोयी ड़े क्यी मियी शि चो लेग चो जेपा रे।

Such books build character.

१४. वे नैतिक मूल्यों की शिक्षा देती है।

ཝེ་ ནཻ་ཏིཀ་ མཱུལྱོཾ་ ཀཱི་ ཤིཀྵཱ་ དེ་ཏཱི་ ཧཻ།

དེ་ཚོས་ང་ཚོར་སྤྱོད་བཟང་གི་རིན་ཐང་སློབ་པ་རེད།

देछो ङ छोर चोसङ गी रिनथङ लोबपा रे।

They teach us moral values.

१५. वे हमें धर्मज्ञान देती हैं।

ཝེ་ ཧམེཾ་ དྷརྨ་ཛྙཱན་ དེ་ཏཱི་ ཧཻཾ།

དེ་ཚོས་ང་ཚོར་ཆོས་ཀྱི་སྐོར་སློབ་པ་རེད།

दे छो ङ छोर छो क्यी कोर लोब्पा रे।

They teach us about Dharma.

१. सब इन्सान बराबर है। སབ་ ཨིན་ས྄ན་ བར྄བར་ ཧཻ།
མི་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ཡིན། मि छङ मा डञम यिन।

All people are equal.

२. कोई बड़ा नहीं, कोई छोटा नहीं।
ཀོཨ྄ི་ བཌ྄་ ནཧིཾ། ཀོཨ྄ི་ ཚོ་ཊ྄་ ནཧིཾ།
མི་ལ་ཆེ་ཆུང་གང་ཡང་མེད།
मि ला छे छुङ गङ यङ मे।

Nobody is big, nobody is small.

३. सब शरीर एक जैसे अंगों वाले हैं।
སབ་ ཤ་རཱིར་ ཨེཀ་ ཇཻ་སེ་ ཨང་གོཾ་ ཝླེ་ ཧཻཾ།
གཟུགས་པོ་ཡོངས་རྫོགས་ལ་ཡན་ལག་ཡོད་པ་གཅིག་པ་རེད།
सुगपो योङ ज़ोग ला यन ला योपा चिग पा रे।

All bodies have similar limbs.

४. सब इन्सान जन्म से स्वतन्त्र होते हैं।
སབ་ ཨིན་སན་ ཛནྨ་ སེ་ སུ་ཝ་ཏན་ཏར་ ཧོ་ཏེ་ ཧཻཾ།
མི་ཚང་མ་སྐྱེ་དུས་ནས་རང་དབང་རེད།
मि छङ मा क्ये दु ने रङवङ रे।

All men are born free.

५. सबको समान अधिकार है। སབ་ཀོ་ ས་མཱན་ ཨ་དྷི་ཀཱར་ ཧཻ།

ཚང་མར་ཐོབ་ཐང་གཅིག་པ་ཡོད། छङ मर थोबथङ चिगपा यो।

All have the same rights.

६. यह मूल सत्य है। ཡཧ་ མཱུལ་ སཏྱ་ ཧཻ།

དེ་ཚོ་ནི་གཞི་རྩའི་བདེན་པ་ཡིན། दे छो नी शि चेयी देनपा यिन।

These are basic truths.

७. इसके बावजूद भी यह दुनिया बंटी हुई है।

ཨིས་ཀེ་ བཱཝ་ཛཱུད་ བྷཱི་ ཡཧ་ དུ་ནི་ཡཱ་ བཾཊཱི་ ཧུཨཱི་ ཧཻ།

དེ་འདྲ་ཡིན་བཞིན་དུ་འཛམ་གླིང་འདི་ནི་ཆ་བགོས་བྱས་ཡོད་རེད།

दे ड़ा यिन शिनदु ज़म लिङ दिनी छगो जे यो रे।

Even then, this world is divided.

८. अलग अलग गुट हैं।

ཨ་ལག་ ཨ་ལག་ གུཊ་ ཧཻཾ།

དེ་ལ་ཤོག་ཁག་སོ་སོ་སོ་སོ་ཡོད་རེད།

देला शो खग सो सो सो सो यो रे।

There are separate blocs.

९. अलग अलग राजनैतिक दल है।

ཨ་ལག་ཨ་ལག་རཱཛ་ནཻ་ཏིཀ་དལ་ཧཻ།

སྲིད་དོན་ཚོགས་པ་འདྲ་མིན་ཡོད་རེད།

सी दोन छोगपा डमिन यो रे।

There are different political groups.

१०. बड़े बड़े देश हैं। བ་ཌེ་ བ་ཌེ་ དེ་ཤ་ ཧཻཾ།

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། ज्ञलखब छेन्पो यो रे।

There are big countries.

११. छोटे छोटे देश हैं। ཚོ་ཊེ་ ཚོ་ཊེ་ དེ་ཤ་ ཧཻཾ།

རྒྱལ་ཁབ་ཆུང་ཆུང་ཡོད་རེད། ज्ञलखब छुङ छुङ यो रे।

There are small countries.

१२. बड़े देश छोटे देशों को निगल जाते है।

བཌེ་ དེ་ཤ་ ཚོ་ཊེ་ དེ་ཤོཾ་ ཀོ་ ནི་གལ་ ཛཱ་ཏེ་ ཧཻ།

རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོས་ཆུང་ཆུང་དེ་ཚོ་ཟ་གི་རེད།

ज्ञलखब छेन्पो देछो छुङ छुङ देछो सगी रे।

Big countries eat up small countries.

१३. चीन तिब्बत को निगल गया। ཅཱིན་ ཏིབྦཏ་ ཀོ་ ནི་གལ་ གཡཱ།

རྒྱ་ནག་གིས་བོད་ཟས་པ་རེད། ज्ञनग गी बोद सेपा रे।

China ate up Tibet.

१४. बड़े दुख की बात है। བཌེ་ དུཿཁ་ ཀཱི་ བཱཏ་ ཧཻ།

དེ་ནི་ད་ཅང་སེམས་སྐྱོ་པོ་རེད། देनी हचङ सेम क्यो पो रे।

It is very sad.

१५. क्या यह न्याय है? ཀྱཱ་ ཡཧ་ ནྱཱཡ་ ཧཻ།

དེ་ཁྲིམས་མཐུན་རེད་པས། दे ठीम थुन रे पे।

Is this justice?

१६. स्वतन्त्रता हर राष्ट्र का जन्मसिद्ध अधिकार है।

སུ་ཝ་ཏན་ཏར་ཏ་ ཧར་ རཱཥ་ཊྲི་ར་ ཀཱ་ ཛནྨ་སིདྡྷ་ ཨ་དྷི་ཀཱར་ ཧཻ།

རང་དབང་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་སྐྱེ་དུས་ནས་ཡོད་པའི་ཐོབ་ཐང་ཡིན།

रङ वङ नी ग्यलखब योङ जोग क्यी क्ये दु ने यो पे थोब थङ यीन।

Freedom is the birth right of every nation.

१. भारत एक बहुत प्राचीन देश है।

བྷཱ་རཏ་ ཨེཀ་ བཧུཏ་ ཕ་ར་ཙིན་ དེཤ་ ཧཻ།

རྒྱ་གར་ནི་ཤིན་ཏུ་རྙིང་ཁུངས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།

ज्ञगर नी शीन्तु जीङ खुङ क्यी ज्ञलखब चिग यिन।

India is a very ancient country.

२. इसकी सभ्यता भी बहुत प्राचीन है।

ཨིས་ཀཱི་ སབྷྱཏཱ་ བྷཱི་ བཧུཏ་ ཕ་ར་ཙིན་ ཧཻ།

དེའི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་དཔལ་ཡོན་ཡང་ཧ་ཅང་རྙིང་ཁུངས་ཡིན།

देयी शेयोन यरज्ञे क्यी पल्योन यङ हचङ जीङ खुङ यिन।

Its civilisation is also very ancient.

३. इस की संस्कृति बड़ी समृद्ध है।

ཨིས་ ཀཱི་ སན་སི་ཀི་རི་ཏི་ བཌི་ ས་མྲི་རི་ད་ ཧཻ།

དེའི་རིག་གཞུང་ནི་ཤིན་ཏུ་ཕྱུག་པོ་ཡིན།

देयी रिग शुङ नी शिन्तु छुगपो यिन।

It's culture is very rich.

४. यह कई धर्मो का घर है।

ཡཧ་ ཀཨཱི་ དྷར་མོཾ་ ཀཱ་ གྷར་ ཧཻ།

དེ་ནི་ཆོས་ལུགས་མང་པོ་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་ཞིག་ཡིན།

देनी छोलुग मङपो यो पे ख्यीम शिग यिन।

It is the home of many religions.

५. बुद्ध शाक्यामुनि का जन्म भारत में हुआ।
བུདྡྷ་ ཤཱཀྱཱ་མུནི་ ཀཱ་ ཛནྨ་ བྷཱརཏ་ མེཾ་ ཧུཨཱ།
སངས་རྒྱས་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པ་ནི་རྒྱ་གར་དུ་འཁྲུངས་པ་རེད།
संझे शक्या थुबपा नी ज्ञागर दु ठुङ पा रे।

Lord Buddha was born in India.

६. वे शाक्य राजकुमार थे।
ཝེ་ ཤཱཀྱ་ རཱཛ་ཀུ་མཱར་ ཐེ།
ཁོང་ནི་ཤཱཀྱའི་རིགས་ཀྱི་རྒྱལ་སྲས་ཞིག་རེད།
खोङ नी शक्यी रिग क्यी ज्ञलसे शिग रे।

He was a Sakya prince.

७. उन के पिता का नाम शुद्धोदन था।
ཨུན་ ཀེ་ པི་ཏཱ་ ཀཱ་ ནཱམ་ ཤུདྡྷོདན་ ཐཱ།
ཁོང་གི་ཡབ་ཀྱི་མཚན་ནི་ཟས་གཙང་མ་རེད།
खोङ गी यब क्यी छेन नी से चङमा रे।

His father's name was Shudhodana.

८. उनकी माता महाराणी माया देवी थी।
ཨུན་ཀཱི་ མཱ་ཏཱ་ མཧཱ་རཱཎཱི་ མཱ་ཡཱ་ དེ་ཝཱི་ ཐཱི།

ཁོང་གི་ཡུམ་གྱི་མཚན་ནི་རྒྱལ་མོ་མཱ་ཡཱ་དེ་ཝཱི་ཡིན།

खोङ गी युम ग्यी छेन नी ज्ञलमो माया देवी यिन।

His mother's name was queen Mayadevi.

९. उन्हे बौद्ध गया में ज्ञान प्राप्त हुआ।

ཨུནྷེ་ བཽདྡྷ་ ག་ཡཱ་ མེཾ་ ཛྙཱན་ པ་རཱཔ་ཏ་ ཧུཨཱ།

ཁོང་རྡོ་རྗེ་གདན་ལ་སངས་རྒྱས་པ་རེད།

खोङ दोजे देन ला संझे पा रे।

He got enlightenment at Bodh Gaya.

१०. उन्होंने पहला धर्म चक्र सारनाथ में प्रवर्तन किया।

ཨུནྷོཾ་ནེ་ པཧ་ལཱ་ དྷ་རམ་ ཙཀཱར་ སཱར་ནཱཐ་ མེཾ་ པ་ར་ཝར་ཏན་ ཀི་ཡཱ།

ཁོང་གིས་ཆོས་འཁོར་དང་པོ་ནི་སཱར་ནཱཐ་ལ་བསྐོར་བ་རེད།

खोङ गी छोखोर दङपो नी सारनाथ ला कोर्वा रे।

He gave his first sermon at Sarnath.

११. भारत बौधों के लिये तीर्थ-भूमि है।

བྷཱར་ཏ་ བཽདྡྷོཾ་ ཀེ་ ལི་ཡེ་ ཏིར་ཐ་-བྷཱུ་མི་ ཧཻ།

རྒྱ་གར་ནི་ནང་པ་ཆོའི་གནས་ས་ཞིག་ཡིན།

ज्ञगर नी नङपा छोयी नेसा शिग यिन।

India is a land of pilgrimage for Buddhists.

१२. हिन्दु, जैन, बौध, मुस्लमान, ईसाई, पारसी सब यहाँ इकट्ठे रहते हैं।

ཧིན་འདུ། ཛཻན། བཽདྷ། མུ་སལ་མཱན། ཨིསཱཨཱི། པཱརསཱི། སབ་ ཡཧཱཾ་ ཨིཀཊ་ཋེ་ རཧཏེ་ ཧཻ།

ཧིན་འདུ་ཆོས་ལུགས་པ་དང་། འཛེན། ནང་པ། ཁ་ཆེ། ཡེ་ཤུ། པར་སིའི་ཆོས་ལུགས་པ་བཅས་ཚང་མ་འདིར་མཉམ་དུ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད

हिन्दु छोलुगपा दङ, जैन, नङपा, खछे, येशु, पारसीयी छोलुगपा चे छङ मा दिर जम दु दो क्यी यो पा रे।

Hindus, Jains, Buddhists, Muslims, Christians, Parsis, all live here together.

१३. यह एक महान देश है। ཡཧ་ ཨེཀ་ མཧཱན་ དེཤ་ ཧཻ།

འདི་ནི་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན། दिनी ग्यलखब छेन्पो शिग यिन

It is a great country.

१. अपने बड़ों का आदर करो। ཨཔ་ནེ་ བཌོཾ་ ཀཱ་ ཨཱ་དར་ ཀ་རོ།
རྒན་པ་ཚོར་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས། गेन्पा छोर गु शब जे गो।

Respect your elders.

२. अपने माता पिता का आदर करो।
ཨཔ་ནེ་ མཱ་ཏཱ་ པི་ཏཱ་ ཀཱ་ ཨཱ་དར་ ཀ་རོ།
ཁྱེད་རང་གི་ཕ་མར་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས།
ख्येरङ गी फमर गुशब जे गो।

Respect your parents.

३. उन के बुढ़ापे में उन की सेवा करो।
ཨུན་ཀེ་བུ་ཌྷཱ་པེ་མེཾ་ཨུན་ཀཱི་སེ་ཝཱ་ཀ་རོ།
ཕ་མ་གཉིས་དགུང་ལོ་བགྲེས་པོ་ཆགས་དུས་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་ཤིག
फमा ञी गुङ लो ड़े पो छग दु शब छि शुशिग।

Serve them in their old age.

४. अपने गुरूओं का आदर करो।
ཨཔ་ནེ་ གུརཱུཨོཾ་ ཀཱ་ ཨཱ་དར་ ཀ་རོ།
ཁྱེད་རང་གིས་སློབ་དཔོན་ཚོ་ལ་གུས་ཞབས་བྱེད་དགོས།
ख्ये रङ गी लोब्पोन छो ला गुशब जे गो।

Respect your preceptors.

५. जब उन से मिलो तो उनके पाओं छूओ।

ཛབ་ ཨུན་སེ་ མི་ལོ་ ཏོ་ ཨུན་ཀེ་ པཱཨོཾ་ ཚུ་ཨོཾ།

ཁོང་མཇལ་དུས་ཁོང་གི་ཞབས་ལ་ཐུག་ཅིག

खोङ जेल दु खोङ गी शब ला थुग चिग।

When you meet him, touch his feet.

६. बड़ो का आशीर्वाद प्राप्त करो।

བཌོ་ ཀཱ་ ཨཱཤཱིར་ཝཱད་ པ་རཔ་ཏ་ ཀ་རོ།

རྒན་པོ་ཚོའི་བྱིན་རླབས་ཞུས་ཤིག

गेन्पो छोयी जिनलप शु शिग।

Get elders' blessings.

७. उनके सामने ऊँचा मत बोलो।

ཨུན་ཀེ་ སཱམ་ནེ་ ཨུཾ་ཙཱ་ མཏ་ བོ་ལོ།

ཁོང་ཚོའི་སྐུ་མདུན་དུ་སྐད་ཤུགས་ཆེན་པོས་མ་ཞུས་ཤིག

खोङ छोयी कुदुन दु के शुग छेन्पो म शु शिग।

Do not speak loudly before them.

८. उनके पीछे से चलो। ཨུན་ཀེ་ པཱི་ཚེ་ སེ་ ཙ་ལོ།

ཁོང་ཚོའི་སྐུ་རྒྱབ་ནས་འགྲོ་དགོས། खोङ छोयी कुज्ञब ने डो गो।

Walk a little behind them.

९. उन के आगे मत चलो। ཨུན་ ཀེ་ ཨཱ་གེ་ མཏ་ ཙ་ལོ།

ཁོང་ཚོའི་སྐུ་མདུན་ནས་མ་འགྲོ་ཞིག

खोङ छोयी कुदुन ने म ड़ो शिग।

Do not walk ahead of them.

१०. उनको ऊँचा आसन दो।

ཨུན་ཀོ་ ཨཱུྃ་ཙཱ་ ཨཱ་སན་ འདོ།

བཞུགས་ས་མཐོ་བ་དེ་ཁོང་ཚོར་ཕུལ་ཅིག

शुग सा थोवा दे खोङ छोर फुलचिग।

Give them high seat.

११. खुद जमीन पर बैठो। ཁུད་ ཛམཱིན་ པར་ བཻ་ཋོ།

རང་ཉིད་ས་མཐིང་དུ་སྡོད་ཅིག रङ जी स थिङ दु दो चिग।

Seat yourself on the ground.

१२. गुरू बिना मोक्षा नहीं। གུ་རུ་ བི་ནཱ་ མོ་ཀྵཱ་ ནཧཱི།

སློབ་དཔོན་མེད་ན་ཐར་པ་མེད་དོ། लोब्पोन मेना थरपा मे दो।

There is no liberation without a guru.

१३. अपने गुरू की पूजा करो।

ཨཔནེ་ གུ་རུ་ ཀཱི་ པཱུ་ཛཱ་ ཀ་རོ།

རང་གི་སློབ་དཔོན་ལ་སྨོན་ལམ་ཐོབ་ཅིག

रङ गी लोब्पोन ला मोन लम थोब चिग।

Worship your guru.

१. तिब्बत एक विशाल देश है।

ཏིབྦཏཨེཀ་ཝི་ཤཱལ་དེ་ཤ་ཧཻ།

བོད་ནི་རྒྱལ་ཁབ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་ཡིན།

बो नी ज्ञलखब ज्ञा छेन्पो शिग यिन।

Tibet is a vast country.

२. इस में ऊँची पर्वत श्रृंखलाए हैं।

ཨིས་ མེཾ་ ཨཱུཾཆཱི་ པར་ཝཏ་ ཤྲྀང་ཁ་ལཱཨེ་ ཧཻཾ།

དེ་ལ་རི་མཐོ་པོའི་རི་བརྒྱུད་དེ་ཚོ་ཡོད།

देला रि थो पोयी रि ज्ञु दे छो यो।

It has high mountain ranges.

३. वहाँ बहुत नदियाँ हैं। ཝཧཱཾ་ བཧུཏ་ ན་དི་ཡཱཾ་ ཧཻཾ།

དེ་ལ་གཙང་པོ་མང་པོ་ཡོད། देला चङ्पो मङ्पो यो।

It has many rivers.

४. भारत की महान नदियों के स्रोत तिब्बत में हैं।

བྷཱ་རཏ་ ཀཱི་ མཧཱན་ ནདིཡོཾ་ ཀེ་ སུ་རོཏ་ ཏིབྦཏ་ མེཾ་ ཧཻཾ།

རྒྱ་གར་གཙང་པོ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོའི་འབྱུང་ཙ་བོད་དུ་ཡོད།

ज्ञगर चङ्पो छेनपो दे छोयी जुङ च बो दु यो।

Great Indian rivers have their sources in Tibet.

५. इसकी जन संख्या साठ लाख थी।

ཨིས་ཀཱི་ ཛན་ སང་ཁྱཱ་ སཱཋ་ ལཱཁ་ ཐཱི།

དེའི་མི་འབོར་གྲངས་ཚད་ནི་ས་ཡ་དྲུག་ཡིན།

देयी मिबोर ड़ङ छे नी सया डुग यिन।

Its population was sixty lacs.

६. तिब्बत की अपनी सरकार थी।

ཏིབྦཏ་ ཀཱི་ ཨཔནཱི་ སར་ཀཱར་ ཐཱི།

བོད་ལ་བོད་རང་གི་གཞུང་ཡོད།

बो ला बो रङ गी शुङ यो।

Tibet had its own government.

७. तिब्बत में अपना सेना थी। ཏིབྦཏ་ མེཾ་ ཨཔ་ནཱ་ སེ་ནཱ་ ཐཱི།

བོད་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་དམག་མི་ཡོད། बो ला रङ जी क्यी मगमी यो।

Tibet had its own army.

८. तिब्वत में अपनी मुद्रा थी। ཏིབྦཏ་ མེ་ ཨཔ་ནཱི་ མུ་དྲ་ ཐཱི།

བོད་ལ་རང་ཉིད་ཀྱི་དངུལ་ཡོད། बो ला रङ जी क्यी ङूल यो।

Tibet had its own currency.

९. तिब्बत में अपनी पुलिस थी।

ཏིབྦཏ་མེཾ་ཨཔ་ནཱི་པུ་ལིས་ཐཱི།

བོད་ལ་སོ་སོའི་སྐོར་སྲུང་དམག་མི་ཡོད།

बोला सो सोयी कोर्सुङ मगमी यो।

Tibet had its own police.

१०. तिब्बत एक स्वतनत्र राष्ट्र था।

ཏིབྦཏ་ ཨེཀ་ སུ་ཝ་ཏན་ཏར་ རཱཥཊར་ ཐཱ།

བོད་འདི་རང་བཙན་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།

बो दि रङ चेन ग्यलखब चिग यिन।

Tibet was an independent nation.

११. तिब्बत एक शान्ति-प्रिय देश था।

ཏིབྦཏ་ ཨེཀ་ ཤཱན་ཏི་པི་རི་ཡ་ དེ་ཤ་ ཐཱ།

བོད་འདི་ཞི་བའི་རྒྱལ་ཁབ་ཅིག་ཡིན།

बो दि शि वे ग्यलखब चिग यिन।

Tibet was a peaceful country.

१२. अभी तिब्बत पराधीन है।

ཨ་བྷཱི་ ཏིབྦཏ་ པ་རཱ་དྷཱིན་ ཧཻ།

བོད་འདི་དེང་སང་གཞན་གྱི་དབང་འོག་ཏུ་འཚུད་ཡོད།

बो दि देङ सङ शेन ग्यी वङ वोग तु छु यो।

Now Tibet under occupation.

१३. तिब्बत की स्वतन्त्रा चीन ने छीन ली है।

ཏིབྦཏ་ ཀཱི་ སུ་ཛ་ཏན་ཏར་ཏཱ་ ཅཱིན་ ནེ་ ཚཱིན་ ལཱི་ ཧཻ།

བོད་ཀྱི་རང་དབང་རྒྱ་མིས་འཕྲོགས་པ་རེད།

वो क्यी रङ वङ ग्ञमि   ठोग पा रे।

Tibet's independence has been snatched by the Chinese.

१४. काश तिब्बत फिर स्वतनत्र हो जाए।

ཀཱཤ་ ཏིབྦཏ་ ཕིར་ སུ་ཙ་ཏན་ཏར་ ཧོ་ ཛཱ་ཨེ།

བོད་འདི་སླར་ཡང་རང་དབང་ཡོང་བར་ཤོག

वो दि लर यङ रङ वङ योङ वर शोग।

May Tibet become free again.

१. मैं आई टी ऐफ ऐस का एक सदस्य हूँ।
མཻཾ་ ཨཱཡི་ ཊི་ ཨེཕ་ ཨེསི་ ཀཱ་ ཨེཀ་ ས་དསི་ཡ་ ཧཱུྃ།
ང་ནི་ཧིན་བོད་མཐུན་གྲོགས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་ཞིག་ཡིན།
ङ नि हिन-बो थुनडोग छोग पायी छोग मी शिग यिन।
I am a member of I.T.F.S.

२. यह आई टी ऐफ ऐस क्या है।
ཡཧ་ ཨཱཡི་ ཊི་ ཨེཕ་ ཨེསི་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
ཨཱཡི་ཊི་ཨེཕ་ཨེསི་ཟེར་ན་ག་རེ་རེད།
आई टी ऐफ ऐस सेर न गरे रे।
What is I.T.F.S?

३. यह एक संस्था है। ཡཧ་ ཨེཀ་ སཾས་ཐཱ་ ཧཻ།
དེ་ནི་ཚོགས་པ་ཞིག་རེད། दे नी छोगपा शिग रे।
It is a society.

४. इस अंग्रेजी नाम का अर्थ क्या है।
ཨིས་ ཨང་རེ་ཛི་ ནཱམ་ ཀཱ་ ཨརཐ་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
ཨིན་ཇིའི་མིང་དེ་ཡི་དོན་དག་ག་རེ་རེད།
इनजी मिङ देयी दोन दग गरे रे।
What is the meaning of the english name?

५. भारत-तिब्बत मैत्री संघ। བྷཱ་རཏ་-ཏིབྦཏ་ མཻ་ཏྲཱི་ སངྒྷ།
ཧིན་བོད་མཐུན་གྲོགས་ཚོགས་པ། हिन-बो थुनडोग छोग पा।

Indo-Tibetan Friendship Society

६. इसका उद्धेश्य क्या है। ཨིས་ཀཱ་ ཨུདྡེཤྱ་ ཀྱཱ་ ཧཻ།
དེའི་དམིག་ཡུལ་ག་རེ་རེད། देयी मिगयुल गरे रे।

What is its object?

७. भारत-तिब्बत सम्बन्धों को और बढ़ाना है।
བྷཱ་རཏ་-ཏིབྦཏ་ སམ་བནྡྷོཾ་ ཀོ་ ཨཽར་ བཌྷཱནཱ་ ཧཻ།
ཧིན་བོད་འབྲེལ་ལམ་རྒྱ་ཆེར་གཏོང་རྒྱུ་རེད།
हिन-बो डेल्लम झछेर तोङझु रे।

To further increase Indo-Tibetan links.

८. क्या तुम सभाऐं करते है?
ཀྱཱ་ ཏུམ་ ས་བྷཱ་ཨེཾ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻ།
ཁྱེད་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འཚོག་གི་ཡོད་རེད་པས།
ख्येरङ छो छोग दु छोग गी यो रे पे।

Do you hold meetings?

९. हाँ, हम सभाऐं करते हैं।
ཧཱཾ་ ཧམ་ ས་བྷཱ་ཨེཾ་ ཀར་ཏེ་ ཧཻཾ།

ལགས་ཡོད་རེད། ང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་འཚོག་གི་ཡོད་རེད།

लग यो रे। ङ छो छोगदु छोग गी यो रे।

Yes, we hold meetings.

१०. हम मिल कर प्रसिद्ध दिनों को मनाते है।

ཧམ་ མིལ་ ཀར་ པེ་ར་སིདྷ་ དི་ནོཾ་ ཀོ་ མནཱ་ཏེ་ ཧཻ།

ང་ཚོ་མཉམ་དུ་གལ་ཆེའི་དུས་ཆེན་ཁག་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།

ङ छो ञमदु गलछेयी दुछेन खग ला तेन डेल जे क्यी यो।

We celebrate important days together.

११. उदाहरण के तौर पर, भारतीय स्वतन्त्रता दिवस,

गणतन्त्र दिवस, महात्मा गाँधी का जन्म दिवस,

दलाई लामा का जन्म दिवस आदि।

ཨུདཱཧརཎ་ ཀེ་ ཏཽར་ པར། བྷཱར་ཏཱིཡ་ སུ་ཝ་ཏན་ཏར་ དི་ཝས།

གཎ་ཏན་ཏར་ དི་ཝས། མཧཱཏ་མཱ་ གཱཾ་དྷཱི་ ཀཱ་ ཛནྨ་ དི་ཝས།

ད་ལཱ་ཨཱི་ ལཱ་མཱ་ ཀཱ་ ཛནྨ་ དི་ཝས། ཨཱ་དི།

དཔེར་ན། རྒྱ་གར་རང་བཙན་དུས་ཆེན་དང་། དམངས་གཙོའི་

དུས་ཆེན། མེས་པོ་གྷཱན་འདིའི་འཁྲུངས་སྐར། ཡིད་བཞིན་ནོར་བུ་མཆོག་གི་

འཁྲུངས་སྐར་ལ་སོགས་པ་རེད།

पेरना। ञगर रङचेन दु छेन दङ, मङचोयी दुछेन, मेपो

गाँधी ठुङकर, गोङसा छोग गी ठुङकर ला सोग पा रे।

For example, Indian Independence Day, Republic Day, Mahatma Gandhi's Birthday, His Holiness Birthday etc.

१२. मैं आप को बधाई देता हूँ।
མཻ་ ཨཱཔ་ ཀོ་ བདྷཱཨཱི་ དེ་ཏཱ་ ཧཱུྃ།
ངས་ཁྱེད་རང་ལ་བཀྲིས་བདེ་ལེགས་ཞུ་གི་ཡོད།
ङे ख्येरङ ला टाशी देलेग शुगी यो।
I congratulate you.

* * * * * *

सप्ताह के दिन। གཟའ་མིང་། Days of the week

སཔ་ཏཱཧ་ ཀེ་ དིན། सयी मिङ।

सोमवार	གཟའ་ཟླ་བ།	
སོམ་ཝཱར།	सा दावा	Monday
मङ्गलवार	གཟའ་མིག་དམར།	
མངྒལ་ཝཱར།	सा मिगमर	Tuesday
बुधवार	གཟའ་ལྷག་པ།	
བུདྷ་ཝཱར།	सा लगपा	Wednesday
गरूवार	གཟའ་ཕུར་བུ།	

གུ་རུ་ཝཱར།	सा फुरबु	Thursday
शुक्रवार	གཟའ་པ་སངས།	
ཤུ་ཀྲ་ཝཱར།	सा पासङ	Friday
शनिवार	གཟའ་སྤེན་པ།	
ཤ་ནི་ཝཱར།	सा पेन्पा	Saturday
रविवार	གཟའ་ཉི་མ།	
ར་ཝི་ཝཱར།	सा जीमा	Sunday

* * * * * *

भारतीय महिनों के नाम। རྒྱ་གར་ཟླ་བའི་མིང་།

བྷཱར་ཏཱི་ཡ་ མ་ཧི་ནོཾ་ ཀེ་ ནཱམ། झगर दवेमिङ।

Name of the months

चैत्र	དང་པོ།	
ཙཻ་ཏྲ།	दङपो	January
वैशाख	གཉིས་པ།	
ཝཻ་ཤཱ་ཁ།	जीपा	February
ज्येष्ट	གསུམ་པ།	
ཛྱེ་ཥྚ།	सुम्पा	March
आषाढ़	བཞི་པ།	
ཨཱ་ཥཱ་ཌྷ།	शिपा	April

श्रावण	ལྔ་པ།	
ཤྲཝཎ།	ङापा	May
भाद्रपद	དྲུག་པ།	
བྷཱདྲ་པད།	ड्रुगपा	June
आशिवन	བདུན་པ།	
ཨཱཤིཝན།	दुन्पा	July
कार्तिक	བརྒྱད་པ།	
ཀཱརྟིཀ	ग्येपा	August
मग्घर	དགུ་པ།	
མགྷར།	गुपा	September
पोष	བཅུ་པ།	
པོཥ།	चुपा	October
माध	བཅུ་གཅིག་པ།	
མཱགྷ	चुचिगपा	November
फाल्गुन	བཅུ་གཉིས་པ།	
ཕཱལ་གུན།	चुञीपा	December

* * * * * *

अँक	གྲངས།	
ཨང་ཀ	डंङ।	Numericals
शून्य	ཀླད་ཀོར།	
ཤུན་ཡ།	लेकोर	Zero
एक	གཅིག	
ཨེ་ཀ	चिग	One
दो	གཉིས།	
འདོ།	ञी	Two
तीन	གསུམ།	
ཏཱིན།	सुम	Three
चार	བཞི།	
ཙཱར།	शि	Four
पाँच	ལྔ།	
པཱྃཙ།	ङ	Five
छः	དྲུག	
ཚཿ	ड्रुग	Six
सात	བདུན།	
སཱཏ།	दुन	Seven
आठ	བརྒྱད།	
ཨཱཋ།	ज्ञे	Eight

नौ	དགུ	
ནཽ།	गु	Nine
दस	བཅུ།	
ད་སི་	चु	Ten
गयारह	བཅུ་གཅིག	
གྱ་རཧ།	चुचिग	Eleven
बारह	བཅུ་གཉིས།	
བ་རཧ།	चुञी	Twelve
तेरह	བཅུ་གསུམ།	
ཏེ་རཧ།	चुसुम	Thirteen
चौदह	བཅུ་བཞི།	
ཅཽ་དཧ།	चुशि	Fourteen
पन्द्रह	བཅོ་ལྔ་།	
པན་དར།	चौ ङ	Fifteen
सोलह	བཅུ་དྲུག	
སོ་ལཧ།	चुड्रुग	Sixteen
सत्रह	བཅུ་བདུན།	
སཏ་རཧ།	चुदुन	Seventeen
अठारह	བཅོ་བརྒྱད།	
ཨ་ཋཱ་རཧ།	चोज्ञे	Eighteen

उन्नीस	བཅུ་དགུ	
ཨུནྣཱིས།	चुगु	Nineteen
बीस	ཉི་ཤུ	
བཱིས།	ञीशु	Twenty
तीस	སུམ་ཅུ།	
ཏཱིས།	सुम्चु	Thirty
चालीस	བཞི་བཅུ།	
ཙཱ་ལཱིས།	शिचु	Forty
पचास	ལྔ་བཅུ།	
པ་ཙཱ་ས།	ङ्चु	Fifty
साठ	དྲུག་ཅུ།	
སཱཋ།	ड्रुगचु	Sixty
सत्तर	བདུན་ཅུ།	
སཏྟར།	दुनचु	Seventy
अस्सी	བརྒྱད་ཅུ།	
ཨསྶཱི།	ज्ञेचु	Eighty
नब्बे	དགུ་བཅུ།	
ནབྦེ།	गुचु	Ninety
एक सौ	བརྒྱ།	
ཨེཀ་ སཽ།	ज्ञा	One hundred

एक हजार	སྟོང་།	
ཨེག་ ཧ་ཛཱར།	तोङ	One thousand
दस हजार	ཁྲི།	
ད་སི། ཧ་ཛཱར།	ठी	Ten thousand
एक लाख	འབུམ།	
ཨེག་ ལཱཁ།	बुम	One lakh

* * * * * *

माँ	ཨ་མ།	
མཱྃ།	आमा	Mother
बाप	པ་ཕ།	
བཱཔ།	पफा	Father
भाई	བུ་སྤུན།	
བྷཱཨཱི།	बुपुन	Brother
बहिन	ཨ་ཅེ།	
བ་ཧིན།	अचे	Sister
बेटा	བུ།	
བེ་ཊཱ།	बु	Son
बेटी	བུ་མོ།	
བེ་ཊཱི།	बुमो	Daughter

चाचा	ཨ་ཁུ།	
ཅཱ་ཅཱ།	अखु	Uncle
चाची	ཨ་ནེ།	
ཅཱ་ཅཱི།	अने	Aunt
मामा	ཨ་ཞང་།	
མཱ་མཱ།	अशङ	Maternal uncle
दादा	སྤོ་བོ།	
དཱ་དཱ།	पोवो	Grand father
दादी	སྨོ་བོ།	
དཱ་དཱི།	मोवो	Grand mother
पौता	བུའི་བུ།	
པཽ་ཏཱ།	बुयी बु	Grand son
पति	ཁྱོ་ག	
པ་ཏི།	ख्योगा	Husband
पत्नी	སྐྱེ་དམན།	
པཏྣཱི།	क्येमेन	Wife
बहू	བུའི་མནའ་མ།	
བཧཱུ།	बुयी नामा	Daughter-in-law
सास	མག་པའི་ཨ་མ།	
སཱས།	मग पयी आमा	Mother-in-law

जमाई	བུ་མོའི་མག་པ།	
ཛ་མཱ་ཨཱི།	बु मोयी मगपा	Son-in-law
रिश्तेदार	གཉེན་ཚན།	
རི་ཤ་ཏེ་དཱ་ར།	जेनछन	Relatives
परिवार	ཁྱིམ་ཚང་།	
པ་རི་ཝཱ་ར།	ख्यीमछङ	Family
जाति	རིགས་བརྒྱུད།	
ཛཱ་ཏི།	रिगज्ञुद	Caste
आदमी	མི།	
ཨཱད་མཱི།	मि	Man
औरत	སྐྱེ་དམན།	
ཨཽ་ར་ཏ།	क्येमेन	Woman
लड़का	བུ།	
ལ་ཌ་ཀཱ	बु	Boy/son
लड़की	བུ་མོ།	
ལ་ཌ་ཀཱི	बुमो	Girl/daughter
बच्चा	ཕྲུ་གུ་བུ།	
བཙྪཱ།	ठुगुबु	Boy/son
बच्ची	ཕྲུ་གུ་བུ་མོ།	
བཙྪཱི།	ठुगुबुमो	Girl/daughter

बूढ़ा	མི་རྒས་ཁོག	
བུ་ཌྷཱ།	मि गेखोग	Old man
बूढ़ी	སྐྱེ་དམན་རྒས་ཁོག	
བུ་ཌྷཱི།	क्येमेन ग़ेखोग	Old woman
जवान लड़का	བུ་གཞོན་གཞོན།	
ཛྭཱན་ ལཌ་ཀཱ	बु शोन शोन	Young boy
जवान लड़की	བུ་མོ་གཞོན་གཞོན།	
ཛྭཱན་ ལཌ་ཀཱི	बुमो शोन शोन	Young girl

* * * * * *

इधर	འདིར།	
ཨི་དྷར།	दिर	Hither / Here
उधर	ཕ་གིར།	
ཨུ་དྷར།	फगिर	Thither / There
किधर	ག་པར།	
ཀི་དྷར།	गपर	Whither / Where
कहाँ	ག་པར།	
ཀ་ཧཱཾ།	गपर	Where
किसका	སུའི།	
ཀིས་ཀཱ	सुयी	Whose

अनाज	ཟ་འབྲུ།	
ཨ་ནཱཛ།	सड्रु	Food grains
खाना	ལྟོ་ཆས།	
ཁཱ་ནཱ།	तोछे	Food
पेय	འཐུང་ཡག	
པེཡ།	थुङयग	Drink
चावल	འབྲས།	
ཙཱ་ཝལ།	ड्रे	Rice
गन्दुम	གྲོ	
གནྡུམ།	ड्रो	Wheat
जौ	འབྲུ།	
ཛཽ།	ड्रु	Barley
मक्की	མ་མོས་ལོ་ཏོག	
མཀ་ཀཱི།	ममो लोतोग	Maize
आटा	གྲོ་ཞིབ།	
ཨཱ་ཊཱ།	डो शिब	Flour
सत्तू	འབྲུ་ཕྱེ།	
སཏྟུ།	ड्रुछे	Barley flour

* * * * * *

सोना	གསེར།	
སོ་ནཱ།	सेर	Gold
चान्दी	དངུལ།	
ཙཱྃནྡཱི།	ङुल	Silver
ताँबा	ཟངས།	
ཏཱྃ་བཱ།	सङ	Copper

* * * * * *

शरीर	གཟུགས་པོ།	
ཤ་རཱིར།	सुगपो	Body
बाल	སྐྲ།	
བཱལ།	टा	Hair
शिर	མགོ	
ཤིར།	गो	Head
चेहरा	གདོང་།	
ཙེཧརཱ།	दोङ	Face
माथा	དཔྲལ་བ།	
མཱ་ཐཱ།	टेलवा	Forehead
आँखें	མིག	
ཨཱྃ་ཁེཾ།	मिग	Eyes

कान	རྣ་མཆོག	
ཀྞ།	नछोग	Ears
नाक	སྣ་ཁུག	
ནཱཀ་	नखुग	Nose
मुँह	ཁ།	
མུྃཧ།	ख	Mouth
खोपड़ी	ཀཔ་ལི།	
ཁོཔ་ཌཱི།	कबलि	Skull
गालें	ཁུར་ཚོས།	
གཱ་ལེ།	खुरछो	Cheeks
ओंठ	མཆུ་ཏོ།	
ཨོཾཋ།	छुतो	Lips
दाँत	སོ།	
དཱྃཏ།	सो	Teeth
जीभ	ལྕེ།	
ཛཱིབྷ།	चे	Tongue
गर्दन	མཇིང་པ་/སྐེ།	
གར་དན།	जिङपा/के	Neck
कन्धे	དཔུང་པ།	
ཀནྡྷེ།	पुङपा	Shoulders

दाढ़ी	ཀྲ།	
དཱ་ཌྷཱི།	ज्रा	Beard
मूंछे	ཨ་ར།	
མུ་ཚེ།	आरा	Moustaches
ठुड़ी	ཨོག་མ།	
ཋུ་ཌཱི།	औगमा	Chin
पेट	གྲོད་ཁོག	
པེ་ཊ།	डोखोग	Stomach
उंगलियाँ	མཛུ་གུ	
ཨུང་ག་ལི་ཡཱཾ།	जुगु	Fingers
अंगूठा	མཐེ་བོང་།	
ཨང་གཱུ་ཋཱ།	थेवोङ	Thumb
हथेली	ལག་མཐིལ།	
ཧ་ཐེ་ལཱི།	लग थिल	Palm
हाथ	ལག་པ།	
ཧཱ་ཐ།	लगपा	Hand
घुटना	པུས་མོ།	
གྷུ་ཊ་ནཱ།	पुमो	Knee
टाँगें	རྐང་པ།	
ཊཱཾ་གེ	कङपा	Legs

पैर	རྐང་མགོ	
པཻར།	कङ्गो	Feet
पीठ	རྒྱབ།	
པཱིཋ།	ग्याब	Back
नाखुन	སེན་མོ།	
ནཱ་ཁུན།	सेनमो	Nails
मान्स	ཤ	
མཱནས།	श	Flesh
खून	ཁྲག	
ཁཱུན།	ठग	Blood
རུས་ཁོག་	हड्डियाँ	
रूखोग	ཧ་ཌྜི་ཡཱཾ	Bones
दिमाग़	ཀླད་པ།	
དི་མཱག	लेपा	Brain
थूक	ཁ་ལུད།	
ཐཱུཀ	खलु	Spittle
पसीना	རྡུལ་ནག	
པསཱི་ན།	डुल्नग	Sweat
आँसू	མིག་ཆུ།	
ཨཱཾ་སཱུ།	मिगछु	Tears

* * * * * *

अगर	གལ་སྲིད།	
ཨ་ག་ར།	गलसी	If
मगर	ཡིན་ན་ཡང་།	
མ་ག་ར།	यिन न यङ	But
क्यों	ག་རེ་བྱས་ནས།	
ཀྱོཾ།	गरे जेने	Why
कहाँ	ག་པར།	
ཀཧཱཾ།	गपर	Where
कितना	ག་ཚོད།	
ཀིཏ་ནཱ།	गछो	How much
कब	ག་དུས།	
ཀབ།	गदु	When
तब	དེ་ནས།	
ཏབ།	देने	Then
आगे	མདུན་ལ།	
ཨཱ་གེ།	दुनला	In front
पीछे	རྒྱབ་ལ།	
པཱི་ཚེ།	ग्याबला	Behind
फिर	ཡང་བསྐྱར།	
ཕིར།	यङक्यर	Again

पूर्व	ཤར།	
པུར་ཝ།	शर	East
पशिचम	ནུབ།	
པཤྩིམ།	नुब	West
उत्तर	བྱང་།	
ཨུཏྟར།	जङ	North
दक्षिण	ལྷོ།	
དཀྵིཎ།	लो	South

* * * * * *

गाय	བ་ཕྱུགས།	
གཱཡ།	बछुग	Cow
बैल	གླང་ཁོག	
བཻལ།	लङखोग	Ox
भैंस	མ་ཧེ།	
བྷཻཾས།	महे	Buffalo
बछड़ा	བེའུ།	
བཚ་ཌཱ།	बेवु	Calf
बकरा	ར་ཕོ།	
བཀ་རཱ།	रफो	He-goat

बकरी	ར་མོ།	
བ་ཀ་རཱི།	रमो	She-goat
हरिण	ཤ་བ།	
ཧ་རི་ཎ།	शवा	Deer
सिंह	འདམ་སེང་།	
སེངྷ།	दमसेङ	Lion
बाघ	སྟག	
ཝཱགྷ།	तग	Tiger
हाथी	གླང་ཆེན།	
ཧཱ་ཐཱི།	लङछेन	Elephant
भालू	དོམ།	
བྷཱ་ལཱུ།	दोम	Bear
भेड़िया	སྤྱང་ཀི	
བྷེཌི་ཡཱ།	चङकी	Wolf
भेड़	ལུག	
བྷེཌ།	लुग	Sheep
गीदड़	ཁྱི་སྤྱང་།	
གཱི་དཌ།	ख्यीचङ	Jackal
लोमड़ी	ཝ་མོ།	
ལོམ་ཌཱི།	वामो	Fox

बन्दर	སྤྲེའུ།	
བན་དར།	टेवु	Monkey
ऊँट	ཨ་མོང་།	
ཨཱུཾ་ཏ།	अमोङ	Camel
गधा	བོང་བུ།	
ག་རྡྷཱ།	बोङबु	Donkey
घोड़ा	རྟ།	
གྷོ་ཌྷཱ།	त	Horse
कुत्ता	ཁྱི།	
ཀུཏྟཱ།	ख्यी	Dog
बिल्ली	ཞི་མི།	
བིལླཱི།	शिमी	Cat
चूहा	ཙི་ཙི།	
ཙཱུ་ཧཱ།	चिचि	Mouse
साँप	སྦྲུལ།	
སཾཔ།	ड्रुल	Snake
नेवला	ནེའུ་ལེ།	
ནེཝ་ལཱ།	निवुली	Mongoose
खरगोश	རི་བོང་།	
ཁར་གོ་ཤ	रिवोङ	Hare

कछुआ	རུས་སྦལ།	
ཀཚུ་ཨཱ།	रुबल	Tortoise
मछली	ཉ།	
མཚ་ལཱི།	ञ	Fish
मेंढक	སྦལ་པ།	
མེ་ཌཀ	बलवा	Frog
मक्खी	སྦྲང་བུ།	
མཀྑཱི།	ड़डबु	Fly
मच्छर	དུག་སྦྲང་།	
མཙྪར།	दुगडङ	Mosquito
खट-मल	འདྲེ་ཤིག	
ཁཊ་མལ།	डेशिग	Bed-bug
मुर्गा	བྱ་ཕོ།	
མུར་ག	जफो	Cock
मुर्गी	བྱ་མོ།	
མུར་གི	जमो	Hen
अण्ड़ा	སྒོང་།	
ཨཎྜཱ།	गोङा	Egg
कबूतर	འང་གུ	
ཀབུ་ཏར།	वङ-गु	Pigeon

तितली	ཅེམ་ཅེམ་མ།	
ཏིཏ་ལཱི།	चेम चेम मा	Butterfly

* * * * * *

बड़ा	ཆེན་པོ།	
བ་ཌཱ།	छेन्पो	Big
छोटा	ཆུང་ཆུང་།	
ཚོ་ཊཱ།	छुङ छुङ	Small
लम्बा	རིང་པོ།	
ལམྦཱ།	रिङपो	Tall
ऊँचा	མཐོ་པོ།	
ཨཱུཾ་ཙཱ།	थोपो	High
नीचा	དམའ་པོ།	
ནཱི་ཙཱ།	मापो	Low
चौड़ा	བཞེངས་ཀ་ཆེན་པོ།	
ཙཽ་ཌཱ།	शेङका छेन्पो	Broad
अच्छा	ཡག་པོ།	
ཨཙྪཱ།	यगपो	Good
बुरा	སྡུག་ཅག	
བུ་རཱ།	दुगचग	Bad

ताजा	གསོས་པ།	
ཏཱ་ཛཱ།	सोपा	Fresh
बासी	རྙིང་སུངས།	
བཱ་སཱི།	ञीङ सुङ	Stale
कच्चा	རྗེན་པ།	
ཀ་ཙྪཱ།	जेन्पा	Raw
पक्का	སྨིན་པ།	
པ་ཀྐཱ	मिन्पा	Ripe
मीठा	མངར་མོ།	
མཱི་ཋཱ།	ङरमो	Sweet
खट्टा	སྐྱུར་མོ།	
ཁ་ཊྚཱ།	क्युरमो	Sour
सस्ता	གོང་ཁེ་པོ།	
སས་ཏཱ།	गोङ खेपो	Cheap
महंगा	གོང་ཆེན་པོ།	
མ་ཧཾ་གཱ	गोङ छेन्पो	Expensive
सीधा	ཏར་ཐུག	
སཱི་དྷཱ།	डरथुग	Straight
टेढ़ा	ཀྱོག་ཀྱོག	
ཊེ་ཌྷཱ།	क्योग क्योग	Zig-zag

गोल	སྒོར་སྒོར།	
འགོལ།	गोर गोर	Round
चपटा	ལེབ་ལེབ།	
ཙཔ་ཊཱ།	लेब लेब	Flat
मोटा	རྒྱག་པ།	
མོ་ཊཱ།	ज्ञगपा	Fat
पतला	སྐམ་པོ།	
པཏ་ལཱ།	कमपो	Thin
ठोस	རྡོག་རྡོག	
ཋོས།	दोग दोग	Solid
खोखला	ཁོག་སྟོང་།	
ཁོཁ་ལཱ།	खोग तोङ	Hollow
घना	སྟུག་པོ།	
གྷ་ནཱ།	तुगपो	Dense
मोटा	མཐུག་པོ།	
མོ་ཊཱ།	थुगपो	Thick
अन्धा	ལོང་བ།	
ཨནྡྷཱ།	लोङवा	Blind
बहिरा	འོན་པ།	
བཧི་རཱ།	वोनपा	Deaf

गूँगा	ལྐུགས་པ།	
གུྃ་གཱ	कुगपा	Dumb
काना	ཞ་ར།	
ཀཱ་ནཱ།	शरा	One-eyed
लंगड़ा	ཞ་བོ།	
ལང་ཌཱ།	शवो	Lame
कुबड़ा	སྒོད་སྒུ་ར།	
ཀུབ་ཌཱ།	तोगुरा	Hump-back

* * * * * *

आग	མེ།	
ཨཱག	मे	Fire
पानी	ཆུ།	
པཱ་ནཱི།	छु	Water
दही	ཞོ།	
ད་ ཧཱི།	शो	Curd
लस्सी	ད་ར།	
ལསྶཱི།	दरा	Butter-milk
मक्खन	མར།	
མཀཁན།	मर	Butter

रोटी	བག་ལེབ།	
རོ་ཊཱི།	बगलेब	Bread
मुरब्बा	ཤིང་ཏོག་ཉིང་ཙི།	
མུ་རབྦཱ།	शिङ तोग जीङ ची	Jam
अचार	སྐྱུར་ཚབ།	
ཨ་ཙཱར།	क्युरछब	Pickle
दूध	འོ་མ།	
དུགྡྷ།	वोमा	Milk
नमक	ཚྭ།	
ན་མཀ།	छ	Salt
शक्कर	ཇེ་མ་ཀ་ར།	
ཤཀྐར།	जेमाकरा	Sugar
चाय	ཇ།	
ཙཱ་ཡ།	ज	Tea
काफी	འཚིག་ཇ།	
ཀཱ་ ཕཱི།	छिगजा	Coffee
नमकीन	ཚ་ཁུ།	
ནམ་ཀཱིན།	छखु	Saltish
मिठाई	ཇེ་རིལ།	
མི་ཋཱ་ཨཱི།	जेरिल	Sweets

प्लेट	སྡེར་མ།	
པ་ལེ་ཊ།	देर्मा	Plate
चम्मच	ཐུར་མ།	
ཙམ་མཙ།	थुर्मा	Spoon
सब्जियाँ	ཚལ།	
སབ་ཛི་ཡཱཾ།	छल	Vegetables
दालें	སྲན་མའི་རིགས།	
དཱ་ལེཾ།	सेनमयी रिग	Pulses
फल	ཤིང་ཏོག	
ཕལ།	शिङतोग	Fruits
आम	ཤིང་ཏོག་ཨ་མྲ།	
ཨཱམ།	शिङतोग आमा	Mango
सन्तरा	ཚ་ལུ་མ།	
སནྟ་རཱ།	छलुमा	Orange
केला	ངང་ལག	
ཀེ་ལཱ།	ङङ लग	Banana
अमरूद	བལ་པོའི་སེའུ།	
ཨམ་རཱུད།	बलपोयी सेवु	Guava
सेब	ཀུ་ཤུ	
སེབ།	कुशु	Apple

* * * * * *

मैं	ང་།	
མཻཾ།	ङ	I
मेरा/मेरी	ངའི།	
མེ་རཱ།/མེ་རཱི།	ङयी	My/mine
हम	ང་ཚོ།	
ཧམ།	ङछो	We
हमारा	ང་ཚོའི།	
ཧམཱ་རཱ།	ङछोयी	Ours
तुम्हारा	ཁྱེད་རང་གི	
ཏུམྷཱ་རཱ།	ख्येरङगी	Your
तेरा	ཁྱེད་རང་གི	
ཏེ་རཱ།	ख्येरङगी	Your
वह	ཁོང་།	
ཝཧ།	खोङ	He
वे	ཁོང་ཚོ།	
ཝེ།	खोङछो	They
उसका	ཁོང་གི	
ཨུས་ཀཱ	खोङगी	His
उसकी	ཁོང་གི	
ཨུས་ཀཱི	खोङगी	Her

उनका	ཁོང་ཚོའི།	
ཨུན་ཀཱ	खोङ छोयी	Their
मुझे	ང་ལ།	
མུ་ཛྷེ།	ङाला	To me
हमें	ང་ཚོ་ལ།	
ཧ་མེ།	ङछोला	To us
मुझ से	ངའི་ཙ་ནས།	
མུཛྷ་ སེ།	ङ्यी च ने	From me
हम से	ང་ཚོའི་ཙ་ནས།	
ཧམ་ སེ།	ङछोयी च ने	From us
तुम्हे	ཁྱེད་རང་ལ།	
ཏུམ྄ཧེ།	ख्ये रङ ला	To you
उनको	ཁོང་ཚོ་ལ།	
ཨུན་ཀོ	खोङ छोला	To them
उनके लिये	ཁོང་ཚོའི་དོན་ལ།	
ཨུན་ཀེ་ ལི་ཡེ།	खाङ्छायी दानला	For them
तुझ से	ཁྱེད་རང་ནས།	
ཏུཛྷ་ སེ།	ख्ये रङ ने	From you
उसके लिये	ཁོང་གི་དོན་ལ།	
ཨུས་ཀེ་ ལི་ཡེ	खोङ्गी दोनला	For him

* * * * * *

आज	དེ་རིང་།	
ཨཱཛ།	देरिङ	Today
कल	སང་ཉིན།	
ཀལ།	सङञीन	Tomorrow
कल	ཁ་ས།	
ཀལ།	ख-स	Yesterday
कपड़ा	रेछा	
ཀཔ་ཌཱ།	རས་ཆ།	Cloth
सूती कपड़ा	रे	
སཱུ་ཏཱི་ ཀཔ་ཌཱ།	རས།	Cotton cloth
ऊन	བལ།	
ཨཱུན།	बल	Wool
ऊनी कपड़ा	བལ་གོས།	
ཨཱུ་ནཱི་ ཀཔ་ཌཱ།	बल गो	Woolen cloth
रेशम	གྲུའུ་ཚོ།	
རེ་ཤམ།	डुचि	Silk
रेशमी कपड़ा	གྲུའུ་ཚོའི་རས་ཆ།	
རེཤམཱི་ ཀཔ་ཌཱ།	डुचियी रेछा	Silk cloth
नए कपड़े	དུག་སློག་གསར་པ།	
ནཨེ་ ཀཔ་ཌེ།	दुग लोग सरपा	New clothes

पुराने कपड़े — དུག་སློག་རྙིང་པ།

པུ་རཱ་ནེ་ ཀཔ་ཌེ། — दुग लोग जीङ्पा — Rags

कमीज — སྟོད་ཐུང་།

ཀམཱིཛ། — तोथुङ — Shirt

पतलून — གུ་ཐུང་།

པཏ་ལཱུན། — गुथुङ — Pant

जेब — པ་ཀི

ཛེབ། — पकि — Pocket

दरी — རུམ་གདན།

ད་རཱི། — रुम देन — Carpet

कम्बल — ཉལ་གཟན།

ཀམྦལ། — अलसेन — Blanket

बिस्तर की चादर — ཉལ་ཁྲིའི་ཁེབས།

བི་སྟར་ ཀཱི་ ཙཱ་དར། — जेल ठीयी खेब — Bed-sheet

शाल — གཟན།

ཤཱལ། — सेन — Shawl

स्वेटर — སུའི་ཊར།

སུའི་ཊར། — स्वेटर — Sweater

जुराबें — ཨུ་སུ།

ཛུ་རཱ་བེ། — उसु — Socks

गलूबंद	ཁ་དཀྲིས།	
ག་ལཱུ་བནྡ།	खटी	Muffler
जूते	ལྷམ་ཁོག	
ཇཱུ་ཏེ།	लमखोग	Shoes

* * * * * *

गले का हार	སྐེ་རྒྱན།	
གལེ་ ཀཱ་ ཧཱར།	केझेन	Necklace
हार	ཕྲེང་བ།	
ཧཱར།	ठेङवा	Garland
फूलों का हार	མེ་ཏོག་གི་ཕྲེང་བ།	
ཕཱུ་ལོཾ་ ཀཱ་ ཧཱར།	मेतोग गी ठेङवा	Flower garland
जप-माला	ཕྲེང་བ།	
ཛཔ་-མཱ་ལཱ།	ठेङवा	Rosary
मूर्ति	སྐུ་བརྙན།	
མུར་ཏི།	कुञेण	Image
चित्र	དཔར།	
ཙི་ཏྲ་ར།	पर	Picture
पूजा	མཆོད་པ།	
པཱུཛཱ།	छोपा	Worship

प्रार्थना	སྨོན་ལམ།	
པརར་ཐ་ན།	मोनलम	Prayer
प्रणाम	གུས་བཏུད།/ཕྱག	
པ་ར་ནམ།	गुतु/छग	Obeisance
अवतार	སྤྲུལ་སྐུ།	
ཨཝ་ཏཱར།	टुलकु	Incarnation
गुरू	དགེ་རྒན།	
གུ་རུ།	गेगेन	Teacher
दुकान	ཚོང་ཁང་།	
དུ་ཀཱན།	छोङखङ	Shop
ग्राहक	ཚོང་ཤག	
གར་ཧ་ཀ	छोङ शग	Customer
व्यापार	ཚོང་།	
བྱེ་པཱ་ར།	छोङ	Business
व्यापारी	ཚོང་པ།	
བྱེ་པཱ་རི།	छोङपा	Business-man
उधार	བུ་ལོན།	
ཨུ་དྷཱར།	बुलोन	Credit
नकद	དངུལ་རྐྱང་།	
ན་ཀད།	ङुल क्यङ	Cash

* * * * * *

डाक्टर	ཨེམ་ཆི།	
ཌཀ་ཏར།	ऐमछि	Doctor
रोगी	ནད་པ།	
རོ་གཱི	नेपा	Patient
अस्पताल	སྨན་ཁང་།	
ཨས་པ་ཏཱལ།	मेनखङ	Hospital
बुखार	ཚ་བ།	
བུ་ཁཱར།	छवा	Fever
दर्द	ན་ཟུག	
དརད།	नसुग	Pain
चोट पहुँचाना	གནོད་སྐྱེལ་བ།	
ཙོཊ་ པཧུཉྩཱ་ནཱ།	नो क्येलवा	Hurt
ज़ख्म	རྨས་པ།	
ཛ་ཁམ།	मेपा	Wound
पट्टी	སྨན་དཀྲིས།	
པཊྚཱི།	मेन टी	Bandage
दवाई	སྨན།	
ད་ཝཱ་ཨི།	मेन	Medicine
गोलियां	རིལ་བུ།	
གོ་ལི་ཡཱཾ།	रिलबु	Pills

नर्स　　སྨན་གཡོག

ནརས།　　मेनयोग　　Nurse

नौकर　　གཡོག་པོ།

ནཽ་ཀར།　　योगपो　　Servant

दवाई की शीशी　　སྨན་གྱི་ཤེལ་དམ།

ད་ཝཱཨཱི་ ཀཱི་ ཤཱི་ཤཱི　　मेन ज्ञी शेल्दम　　Phial

दवाई की गोलियाँ　　སྨན་གྱི་རིལ་བུ།

ད་ཝཱཨཱི་ ཀཱི་ གོ་ལི་ཡཱཾ།　　मेन ज्ञी रिलबु　　Tablets

* * * * * *

दिन　　ཉིན་མོ།

འདིན།　　जीनमो　　Day

रात　　མཚན།

རཱཏ།　　छन　　Night

सुबह　　ཞོགས་ཀད།

སུ་བཧ།　　शोके　　Morning

सायं कल　　དགོང་དག

སཱཡཾ་ ཀལ།　　गोङदग　　Evening

आधीरात　　ནམ་ཕྱེད།

ཨཱདྷཱི་རཱཏ།　　नमछे　　Midnight

दो पहर	ཉིན་གུང་།	
འདོ་ པ་ཧར།	जीन गुङ	Noon
दो पहर बाद	ཉིན་གུང་རྒྱབ།	
འདོ་ པ་ཧར་ བྷད།	जीन गुङ ज्ञब	Afternoon
वर्ष चक्र	ལོ་ཐོ།	
ཝརྵ་ ཙཀར།	लोथो	Calendar
तिथि	ཚེས་པ།	
ཏི་ཐི།	छेपा	Date
समय	དུས་ཚོད།	
སམཡ།	दुछो	Time
महीना	ཟླ་བ།	
མཧིནཱ།	दावा	Month
वर्ष	ལོ།	
ཝརྵ།	लो	Year
जन्म पत्री	ཚེས་རབས་ལས་རྩིས།	
ཛནྨ་ པཏྲི།	छेरबलेचि	Horoscope

* * * * * *

मकान	ཁང་པ།	
མ་ཀཱན།	खङपा	House

जीवन	མི་ཚེ།	
ཛཱི་ཝན།	मिछे	Life
मरण	འཆི་བ།	
མ་རཎ།	छिवा	Death
समाचार	གསར་འགྱུར།	
ས་མཱ་ཙཱར།	सरग्युर	News
समाचार पत्र	གསར་ཤོག	
ས་མཱ་ཙཱར་ པཏ་ར།	सरशोग	Newspaper
नदी	གཙང་པོ།	
ན་དཱི།	चङपो	River
लहर	རྦ་རླབས།	
ལཧར།	बलब	Wave
आकाश	གནམ།	
ཨཱ་ཀཱཤ	नम	Sky
सितारे	སྐར་མ།	
སི་ཏཱ་རེ།	करमा	Stars
भिखारी	སྤྲང་པོ།	
བྷི་ཁཱ་རཱི།	टाङपो	Beggar
परिचित	ངོ་ཤེས་པ།	
པ་རི་ཙིཏ།	ङो शेपा	Acquaintance

सूरज	ཉི་མ།	
སཱུརཛ།	जीमा	Sun
चाँद	ཟླ་བ།	
ཙཱཾད།	दावा	Moon
गर्मी	ཚ་བ།	
གར་མཱི།	छावा	Heat
टोपी	ཞྭ་མོ།	
ཊོ་པཱི།	शमो	Cap
बीमार	ན་བ།	
བི་མཱར།	नवा	Sick
भय	ཞེད་སྣང་།	
བྷཡ།	शेनङ	Fear
भयानक	ཞེད་སྣང་ཚ་པོ།	
བྷཡཱ་ནཀ	शेनङ छपो	Fear-ful
ख्तरनाक	ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ།	
ཁ་ཏར་ནཱཀ	ञेनखा छेन्पो	Dangerous
खतरा	ཉེན་ཁ།	
ཁཏ་རཱ།	ञेनखा	Danger

* * * * * *

लोभी	འདོད་ཛམས།	
ལོ་བྷཱི།	दोङ्म	Greedy
ईमान्दार	དྲང་པོ།	
ཨི་མཱན་དཱར།	डङपो	Honest
चतुर	གྲུང་པོ།	
ཙ་ཏུར།	डुङपो	Active
सुस्त	སྒྱིད་ལ་ཉེས་པོ།	
སུསྟ།	ग्यीला ञेपो	Lazy
कमज़ोर	གཙོང་པོ།	
ཀམ་ཛོར།	चोङपो	Weak
भूखा	ལྟོག་པ།	
བྷུ་ཁཱ།	तोगपा	Hungry
प्यासा	སྐོམ་པ།	
པ་ཡཱ་སཱ།	कोम्पा	Thirsty
पागल	སྨྱོན་པ།	
པཱ་ག་ལ།	ञोनपा	Mad
मालिक	བདག་པོ།	
མཱ་ལིཀ།	दगपो	Owner
कलम	སྨྱུ་གུ	
ཀ་ལམ།	ञुगु	Pen

Hindi	Tibetan	Hindi spelling of Tibetan	English
जंगल	ཤིང་ནགས།		
ཛང་གལ།	शिङनग		Forest
वृक्ष	ཤིང་སྡོང་།		
བྲི་རྐྵ།	शिङ दोङ		Trees
झाड़ियां	ཤིང་གསེབ།		
ཛྷཱ་ཌི་ཡཱཾ།	शिङ सेब		Shrubs
पर्वत	རི།		
པར་ཝཏ།	रि		Mountain
बर्फ	གངས།		
བ་རཕ།	गङ		Snow
दर्रा	ལ།		
དར་རཱ།	ल		Pass
पेन्सिल	ཞ་སྨྱུག		
པེན་སིལ།	शञुग		Pencil

* * * * * *

LEARN TO SPEAK TIBETAN AND HINDI

This book aims to help Hindi and Tibetan speakers acquire conversational proficiency in each other's language. To this end, the written and phonetic forms of words are provided for both languages. The addition of an English translation provides the opportunity for others to gain access to these languages.

The topics covered in this book are relevant to everyday life, grouped into Lessons containing useful phrases and sentences. There is also an extensive vocabulary of commonly used words at the end of the book. Thus, this practical guide will be of benefit to all readers who wish to learn to speak basic conversational Hindi and Tibetan quickly and easily.

ISBN: 81-86470-02-6

Rs. 175